Cena egz. 20 groszy

Przedpłatę za „Dziennik Bydgoski“ na miesiąc czerwiec przyjmują listowi w całym kraju do 25 maja rb. z zapewnieniem dostawy wszystkich, zwłaszcza pierwszych gazet w nowym miesiącu

12 stron.

DZIENNIK BYDGOSKI

Do „Dziennika“ dołączamy co tydzień: Tygodnik Sportowy i Dodatek powieściowy. Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 4—7 po południu. Oddział w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 5. Przedstawicielstwa: w Toruniu, ul. Mostowa 17 — w Grudziądzu, ul. Toruńska 22 w Inowrocławiu, ul. Toruńska 2 w Gdyni, Skwer Kościuszki 24, I ptr.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 2.95 zł. miesięcznie, 8.85 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.34 zł. miesięcznie, 10.00 zł. kwartalnie. Pod opaską: w Polsce 6.95 zł., zagranicę 9.25 zł. miesięcznie. Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 12/14. Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.

Telefony: Redakcja 3316, 3326, Administracja 3315. — Oddział w Bydgoszczy 1299. | **Założyciel Jan Teska.** | Telefony Przedstaw.: Toruń 1546, Grudziądz 1294, Gdynia 1460, Inowrocław 420.

Numer 114 | BYDGOSZCZ, piątek dnia 21 maja 1937 r. | Rok XXXI.

Radykalizacja ruchu ludowego.

Zielone Święta miały być **rewią sił** Stronnictwa Ludowego w całym kraju, przeprowadzoną przy pomocy tzw. **„Świąt Ludowych“.** Trudno sobie zrobić **ścisły obraz** o przebiegu i wyniku tej rewii. Sekretariat Stronnictwa Ludowego podaje, że w niektórych miastach i miasteczkach Małopolski stanęło do obchodu „Święta Ludowego“ **mimo ulewnego niekiedy deszczu** 10—40.0000 chłopów, w b. Kongresówce od 500—4.000. Natomiast „Radio“, „PAT“ i „Iskra“, a więc instytucje, opierające swe informacje zazwyczaj na sprawozdaniach urzędowych, twierdzą, że obchód „święta ludowego“ się **nie udał, „chociaż imprezie Stron. Ludowego sprzyjała słoneczna pogoda“.** Wiemy, że agencje urzędowe, z natury rzeczy stronnictwu opozycyjnemu nieprzychylne, raczej starają się pomniejszyć znaczenie i rozmiary „święta ludowego“, podczas kiedy znów Str. Ludowe raczej będzie skłonne do sprawozdań przesadnych. Informacje zaś prasy niezależnej o przebiegu przeglądu sił ruchu ludowego są tak skąpe, że — jak powiedzieliśmy na wstępie — trudno sobie wyrobić ścisły pogląd na przebieg i wymowę „ludowego święta“.

Jedno zdaje się jednak na podstawie różnych sprawozdań być jasnym, mianowicie, że **Stronnictwo Ludowe się radykalizuje** i że są w nim bardzo silne prądy, sprzyjające myśli „frontu ludowego“, to znaczy **współpracy z socjalistami.** W całym szeregu miast Małopolski **pochód chłopów z pod znaku Str. Ludowego przeplatały oddziały PPS z czerwonymi sztandarami** i z milicją, noszącą czerwone opaski. Jeżeli mozna wierzyć sprawozdaniu jednego z publicystów żydowskich (Manesowi Fromerowi, który m. i. twierdzi, że w Rzeszowie nie padło ani jedno hasło antyżydowskie) to w pochodzie brały udział nawet **delegacje żydowskich związków robotniczych,** a chłopi sami kumali się z żydami, kwestowali między nimi i przypinali im zielone wstążki. Ten sam publicysta żydowski stwierdza z zadowoleniem: **„Sztandary zielone uległy sekularyzacji narodowo-świeckiej. Na szczytach drzewców — ołowiane orły. Nigdzie znaku po dawnych obrazach świętych“.**

Gdyby to było prawdą, świadczyłoby to o tym, że w pewnych częściach Polski ruch ludowy idzie mocno na lewo. Nie można tego powiedzieć o ziemiach b. dzielnicy pruskiej, bo chłop wielkopolski i pomorski nigdy nie rzuci krzyża ani obrazu Matki Boskiej dla przypodobania się marksistom czy żydom, ale trzeba pamiętać o tym, że **najsilniejszymi i najruchliwszymi ośrodkami Str. Ludowego są właśnie te ośrodki, o których pisze Fromer.** Stamtąd więc bardzo łatwo radykalizacja nastrojów przenieść się może na inne okręgi i z czasem opanować większość Stronnictwa Ludowego.

Że nasza lewica na to liczy, o tym świadczą głosy pism lewicowych na marginesie zjazdu rady wojewódzkiej Związku Młodzieży Wiejskiej „Wici“ w Lublinie. („Wici“ stoją — jak wiadomo — pod wpływami Stronnictwa Ludowego). Na zjeździe tym uchwalono rezolucje, w których znaleźć można podobno takie zwroty: powtarzające się od czasu do czasu próby zawarcia przymierzy politycznych pomiędzy ruchem

(Ciąg dalszy na stronie 2-ej).

Bogaty bilans
pobytu min. Becka w Londynie.

Londyn, 20. 5. (PAT). Minister Beck udał się wczoraj po południu do Portsmouth, skąd specjalna motorówka zabrała go do stojącego w zatoce Spithead prywatnego jachtu lorda Kemsley'a. Min. Beck, który jak wiadomo jest **zamiłowanym żeglarzem,** przyjął zaproszenie lorda Kemsley'a i **przyjrzy się dzisiejszej rewii morskiej z pokładu jego jachtu.**

Kontradmirał Unrug obserwować będzie rewię morską jako gość admiralicji z pokładu statku „Strathmore“, na którym znajdują się oficjalni goście admiralicji brytyjskiej. **W piątek rano min. Beck powraca do Londynu** i tegoż dnia po południu **odjeżdża z powrotem do Warszawy.**

12-dniowy pobyt min. Becka w Londynie z okazji uroczystości koronacyjnych dał niejednokrotnie okazję **do stwierdzenia doniosłej ustalonej już pozycji z jakiej korzysta Polska na terenie angielskim.** Przyjęcie, którego doznawał min. Beck, jako reprezentant pana prezydenta Rzplitej w ciągu całego swojego pobytu ze strony członków brytyjskiej rodziny królewskiej, a zwłaszcza ze strony króla Jerzego VI, królowej Elżbiety i królowej matki Marii, jak również **atencja, udzielona jego osobie przez kierujące osobistości świata politycznego i towarzyskiego Londynu, były tego dowodem.**

Ale poza rezultatami, wynikającymi z samego faktu pobytu delegacji polskiej na uroczystościach koronacyjnych, poważne znaczenie posiadały **również rozmowy polityczne,** które przy tej okazji min. Beck miał sposobność w Londynie przeprowadzić. Polski minister spraw zagranicznych **konferował z ministrami spr. zagr. Węgier Kanyą, Finlandii — Holstim, Łotwy — Muntersem i z szefem armii estońskiej gen. Laidonerem.** Przyjęty był **przez ks. Pawła, regenta Jugosławii, rozmawiał z sekretarzem generalnym Ligi Narodów Avenolem i dwukrotnie konferował z ministrem spr. zagr. Francji Delbosem.**

Ponadto na licznych odbytych w tym czasie przyjęciach dworskich i innych, min. Beck zetknął się z bawiącymi w charakterze delegatów koronacyjnych członkami europejskich domów panujących, zaś na przyjęciu w ambasadzie niemieckiej miał sposobność **rozmawiania z ministrem wojny feldmarszałkiem Blombergiem,** podobnie jak na przyjęciach w poselstwie austriackim — **z ministrem spr. zagr. Austrii Schmidtem, a w ambasadzie tureckiej — z premierem Kismetem Inonu.**

Nade wszystko zaś min. Beck miał cały szereg sposobności zetknięcia się ponownie z kierowniczymi członkami rządu brytyjskiego, a zwłaszcza z **przyszłym premierem kanclerzem skarbu Nevillem Chamberlainem i min. Edenem.**

W dniu dzisiejszym na zakończenie swojego pobytu w Londynie, minister spr. zagr. Polski odbył z ministrem spr. zagr. W. Brytanii p. Edenem jak również ze stałym podsekretarzem stanu w Foreign Office sir Robertem Vansittartem dłuższe rozmowy.

W toku godzinnej rozmowy min. Becka z min. Edenem **dokonano przeglądu wszystkich podstawowych zagadnień obecnej sytuacji międzynarodowej** i stwierdzono przy tym ponownie **paralelizm (współrzędność) zachodzący między polityką zjednoczonego królestwa a polityką Rzeczpospolitej Polskiej** w odniesieniu do zasadniczych metod działania na forum międzynarodowym.

—x—

Wyniki rozmów paryskich
Delbosa z Litwinowem.

PARYŻ, 20. 5. (PAT) Rozmowy, jakie premier Blum i minister spr. zagr. Delbos odbyli w Paryżu z komisarzem Litwinowem, wywołały szereg komentarzy w prasie paryskiej. Na ogół panuje przekonanie, że *wizyta komisarza Litwinowa nie doprowadziła do żadnej zmiany stosunków francusko-sowieckich,* ograniczając się tylko do ponownego stwierdzenia, iż zarówno Francja, jak i Sowiety, *uważają łączący je pakt wzajemnej pomocy za nadal obowiązujący.* Stosunki między Z. S. R. R. a Francją pozostają więc nadal *tym, czym były dotychczas.*

„Petit Parisien“ odzwierciedlający nieraz poglądy kierowników francuskiego M. S. Z. stwierdza wyraźnie, że we wtorkowym komunikacie *nie ma żadnej wzmianki o jakimkolwiek dalszym nowym elemencie w rozwoju stosunków francusko-sowieckich.*

W kołach prawicowych podkreślają, że komisarz Litwinow *nie był bardzo zadowolony z rezultatów swych rozmów paryskich,* gdyż właściwym celem przybycia komisarza Litwinowa było uzyskanie od rządu francuskiego *przyrzeczenia zawarcia w bliskiej przyszłości układów wojskowych.* Ani premier Blum ani min. Delbos *nie chcieli się jednak zaangażować.*

Wielka rewia morska pod Spithead.

W dniu dzisiejszym odbędzie się w Portsmouth wielka defilada ponad 200 okrętów wojennych przed angielską parą królewską. W paradzie weźmie udział także nasz kontrtorpedowiec „Burza“.

Stan zdrowia Ojca św.

Miasto Watykańskie, 20. 5. (KAP). W ostatnich dniach niektóre zagraniczne organa prasowe szerzą alarmujące wieści o pogorszeniu się stanu zdrowia Ojca św. Z miarodajnych sfer otrzymujemy zapewnienie, że nie było żadnego ataku ani też żadnych zmian w trybie życia, przyjętym przez Ojca św. po chorobie. Papież cały czas normalnie zajmuje się sprawami wysokiego swego urzędu i przyjmuje codzień, wyłączając poniedziałki, przeznaczone na dzień odpoczynku po całotygodniowej pracy, kardynałów i różnych dostojników na audiencjach prywatnych. Nadto co środę i sobotę udziela audiencyj zbiorowych, m. in. dla nowożeńców.

Oczywiście stan zdrowia Ojca św. wymaga jednak jak największej ostrożności, pieczy i troskliwości, trapiąca Go bowiem skleroza i niedomaganie serca posiadają zawsze, ze względu na wiek Papieża, charakter poważny. Tym niemniej przejazd Papieża do Castel Gandolfo budzi nadzieje, że i w tym kierunku nastąpi polepszenie.

Radykalizacja...

(Ciąg dalszy).

ludowym z jednej strony, a obozami społecznie wstecznymi z drugiej strony, należy uważać za wysoce szkodliwe dla ruchu ludowego i dla całej demokracji“. W kołach radykalnych uważa się to stanowisko „Wici“ w okręgu lubelskim za **wyraz radykalizacji młodzieży wiejskiej i negatywnego ustosunkowania się tej młodzieży do koncepcji „frontu Morges“.** Czy te wnioski są słuszne, trudno powiedzieć, w każdym razie nie można mówić o umiarkowaniu, skoro w dalszej części rezolucji, uchwalonej w Lublinie czytą się, żę „z stanowiska wsi, najpilniejszą sprawą dla całej demokracji, narodu i państwa jest **przeprowadzenie likwidacji wielkich obszarów rolnych bez wykupu“** (to znaczy likwidacja wielkich obszarów drogą wywłaszczenia bez odszkodowania — red. „Dzien. Bydg.“).

Wprawdzie znów powiedzieć można, że okręg lubelski to **jeszcze nie cała Polska.** Ale gdybyśmy nawet przyjęli, że większość Związku Młodzieży Wiejskiej, stojącego pod wpływem Str. Ludowego, jest innego zdania, to jednak fakt, że w jednym z okręgów mogą zapaść tego rodzaju uchwały, świadczy o tym, iż w Str. Ludowym są **silne prądy radykalne,** sterujące w kierunku „frontu ludowego“. Jest to dowód, że radykalne elementy w Str. Ludowym **nie próżnują** a robocie ich sprzyja z jednej strony **akcja rozbijacka,** która za wszelką cenę chce chłopów bez sztandarów Str. Ludowego wprowadzić do OZN, a z drugiej strony **nieobecność głównego wodza ludowców w Polsce.**

Mówiliśmy o możliwości takiego obrotu rzeczy już z okazji amnestii. Dziś te przypuszczenia przyjmują realne kształty. Stronnictwo Ludowe się radykalizuje a czym bardziej będzie się chłopów rozbijało, czym mniej zwracać się będzie uwagi na ich słuszne polityczne postulaty, tym bardziej pchać się ich będzie **w objęcia socjalistów i** tych, którzy razem z socjalistami chcą w Polsce utworzyć „front ludowy“.

Czyż taki rezultat odpowiadałby interesom państwa i zamierzeniom wodza naczelnego, który chce Polskę ciągnąć w zwyż drogą konsolidacji narodu? A taki rezultat będzie **nieunikniony,** jeżeli stosunek czynników decydujących do ruchu ludowego pozostanie takim, jakim jest. **Po krzyżu i obrazach świętych mogłyby wtedy z szczytów drzewców sztandarów ludowych zniknąć także „ołowiane orły“.** **(b)**

Zgon b. prezesa Sądu Najwyższego.

Warszawa, 20. 5. (PAT) W Warszawie zmarł **ś. p. Jan Mrozowski,** b. prezes Sądu Najwyższego, b. pierwszy delegat rządu polskiego do komisji odszkodowań w Paryżu oraz wielokrotny delegat rządu do szeregu ważnych misyj zagranicznych.

Ś. p. Jan Mrozowski w uznaniu wybitnych zasług dla państwa odznaczony był wielką wstęgą orderu „Odrodzenia Polski“.

Na wieść o zgonie ś. p. Jana Mrozowskiego p. minister J. Beck wysłał depeszę kondolencyjną do rodziny zmarłego.

Mord w kolejce podziemnej

Ofiarą tajemniczego mordu padła w paryskiej kolei podziemnej tancerka Laetitia Toureaux. Policja stanęła przed zagadką, gdyż mordu dokonano po prostu na oczach pasażerów z innych wagonów, odgrodzonych od miejsca zbrodni szklanymi drzwiami. A jednak mordu nikt nie zauważył.

Młodzież akademicka zwierzyła się

naczelnemu wodzowi

ze swych trosk i serdecznych pragnień.

(Od naszego współpracownika warszawskiego).

Warszawa, 20. 5.

Wtorkowe uczestnictwo **marszałka Śmigłego-Rydza** w uroczystości akademickiej korporacji „Arkonia“ wzbudziło **wielkie zainteresowanie kół politycznych.** Fakt ten jest żywo komentowany przez różne sfery, naturalnie różnie i na swój sposób. Powszechną uwagę zwróciło **zupełne przemilczenie całej uroczystości,** jak i przemówienia marszałka do młodzieży przez **Warszawski Dziennik Narodowy“.** A jeszcze nie tak dawno prasa Stron. Narod. każde wystąpienie korporacyj akademickich nie zawsze godne pochwały, szeroko opisywała, dyskontując je — oczywiście — na swoje konto. Czyżby obecnie wpływy endeckie wśród akademików tak bardzo zmalały, że nawet redakcji „Dziennika Narodowego“ nie miał kto donieść o wizycie naczelnego wodza wśród akademików? Jeszcze nie tak dawno, zaledwie kilkanaście dni temu, prasa endecka szeroko rozpisywała się o pochodzie korporacyj akademickich w dniu 3 maja, **o salutowaniu sztandarów korporacyjnych przez wojsko itd, a dziś nie zauważono, że wódz tego wojska był honorowany właśnie wśród tych samych sztandarów.**

Bardzo ciepłe przemówienie marszałka do młodzieży oraz poświęceniie kilku godzin na rozmowach z nią uważane jest za chęć **bezpośredniego zetknięcia się z młodzieżą** i stwierdzenia nastrojów, panujących wśród młodzieży. Być może, że onegdajsza wizyta jest zapoczątkowaniem szeregu posunięć, które mogą zaważyć na całym życiu akademickim, a których skutki może dadzą się odczuć nawet już w przyszłym roku szkolnym.

O czym mówiono?

Młodzież ze swej strony w szeregu przemówień dała wyraz **wybitnie narodowym przekonaniom politycznym.** Okazała przy tym swe **wielkie umiłowanie dla wojska i wodza naczelnego.** Mówiono też **o przyczynach konfliktu** między obozem niepodległościowym a akademikami. Wołano o przywrócenie społeczeństwu praw politycznych i o tym, że naród polski jest gospodarzem na swej ziemi i że musimy zdobyć **niepodległość gospodarczą.** W zdecydowany sposób potępiono **ostatnie posunięcia** ministra oświaty p. Świętosławskiego. Tych wszystkich przemówień słuchał z wielką uwagą marszałek Śmigły-Rydz. Jaka była odwpowiedź marszałka? Odpowiedział on, że wierzy w wielką przyszłość narodu polskiego i wierzy głęboko w duszę młodzieży polskiej.

Minister Świętosławski nie był zaproszony.

Ogólną uwagę zwraca fakt, iż na święcie młodzieży akademickiej **nie był obecny minister oświaty p. Świętosławski** mimo, że on sprawuje władzę nad młodzieżą. A nie był poprostu dla tego, że go **nie zaproszono.** Młodzież ma głębokie żale do ministra, szczególnie za jego ostatnie zarządzenia.

Prasa stołeczna była nieco zdezorientowana onegdajszymi uroczystościami. **Pisma prorządowe nie spodziewały się, że marszałek zabierze głos.** Dlatego to w „Kurierze Porannym“ nie ma wzmianki nawet o tym, zaś w „Gazecie Polskiej“ znajdujemy krótką tylko notatkę.

Żydzi się boją.

Prasa żydowska była czujniejsza. „Nasz Przegląd“ zaniepokojony jest wyraźnie **obecnością wodza na komersie** oraz treścią przemówień przedstawicieli poszczególnych korporacyj, które nosiły charakter **wybitnie nacjonalistyczny.** „Republika“ łódzka wkłada nawet w usta wodza powiedzenie, że przybył na komers dlatego, iż jego myślą naczelną jest zbliżenie się do młodzieży, do przyszłych kadr obrońców narodu. Marsz. Śmigły miał się też wyrazić, iż rozumie porywy młodzieży, gdyż kiedyś też był młodym.

Z tego widać, czego to żydzi się najwięcej obawiają i co ich mocno dotyka. (r)

Pierwsze posiedzenie sejmu

będzie miało charakter czysto formalny.

Warszawa, 20. 5. (Tel. wł.). Ogłoszony został porządek obrad pierwszego posiedzenia sejmu w dniu 21 bm., które zainauguruje sesję nadzwyczajną. Odbędzie się przede wszystkim pierwsze czytanie rządowych projektów międzynarodowych ustaw ratyfikacyjnych w liczbie 11. Odbędzie się również pierwsze czytanie projektu ustawy o wykonywaniu zasady nieinterwencji w sprawy wewnętrzne Hiszpanii, o **przedłużeniu okresu urzędowania tymczasowych organów ustrojowych gminy st. m. Warszawy,** o zmianie ustawy z dnia 15 marca 1933 **o szkołach akademickich i o dodatkowym kredycie na rok 1937-38.**

Pierwotnie przypuszczano, że przed porządkiem obrad zabierze głos premier Składkowski. Jednak pogłoska ta nie utrzymała się. Sądzono przy tym, że zabierze głos minister Świętosławski przy projekcie ustawy o szkołach akademickich. Jednak z wielu stron mówią, że pozycja ministra jest obecnie bardzo słaba i że w ogóle nie będzie on zabierał głosu w sejmie.

Tak więc pierwsze posiedzenie sejmu będzie miało charakter raczej **formalny.** Jak wiadomo, przy pierwszym czytaniu odsyła się projekty ustaw do komisji bez dyskusji. (r)

Proces o zbrojny najazd na Myślenice

rozpoczął się w Krakowie.

Kraków, 20. 5. W środę 19 bm. w sądzie okręgowym w Krakowie rozpoczął się **proces 49 członków Stronnictwa Narodowego, wspólników inż. Doboszyńskiego, uczestników zbrojnego napadu w dniu 25 czerwca 1936 r. na Myślenice i stoczonych następnie walk z policją.** Sprawa samego Doboszyńskiego odbędzie się dnia 10 czerwca. W procesie swoich wspólników **Doboszyński, który przebywa w więzieniu w Krakowie, wystąpi jako świadek.**

Z pośród 49 oskarżonych członków bandy Doboszyńskiego jest 1 student prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, 11 rolników, 28 robotników oraz 9 rzemieślników. **16 odpowiada z więzienia, pozostali — z wolności.**

Wszyscy są oskarżeni o wzięcie udziału w bezprawnie utworzonym przez Doboszyńskiego **związku zbrojnym** oraz o dokonanic pod jego przewodnictwem szeregu przestępstw, jak: zbrojny napad na posterunek policji w Myślenicach i zabór broni policyjnej, zdemolowanie mieszkania starosty, rozbicie szeregu sklepów żydowskich w Myślenicach, spalenie i zniszczenie towarów, strzały do policji podczas akcji pościgowej i inne

Nocny napad na Myślenice został zorganizowany przez prezesa powiatowego Stronnictwa Narodowego w Krakowie, inż. Adama Doboszyńskiego. Doboszyński polecił utworzenie w podległych sobie kołach stronnictwa tzw. **drużyn ochronnych, których zadaniem miała być rzekomo ochrona zgromadzeń przed napadami ze strony żydów i komunistów.** Prawą ręką Doboszyńskiego był osk. Andrzej Płonka. Doboszyński wespół z nim dokonał selekcji zorganizowanych „drużyn ochronnych“ i zapowiedział, że każdy członek musi być uzbrojony w rewolwer bądź inną broń. Po kilku nocnych alarmach próbnych Doboszyński wieczorem dnia 22 czerwca ub. r. zarządził **zbiórkę „drużyn“ w lesie chorowickim.** Część z pośród oskarżonych uzbrojona była w rewolwery, inni zaopatrzyli się w siekiery, drągi; jeden posiadał ucięty karabin wojskowy. Sam Doboszyński zjawił się uzbrojony w dwa rewolwery, pas oficerski, nadto posiadał przy sobie dwie mapy wojskowe i dwie busole.

Doboszyński uformował swych ludzi w kolumnę czwórkową i objąwszy komendę nad oddziałem **pomaszerował w kierunku Myślenic.** Po drodze przecięto druty telefoniczne.

Po przybyciu do Myślenic, oddział składajcąy się z około 50 osób, podzielono na dwie partie. Pierwsza pod wodzą Doboszyńskiego **napadła na posterunek policji.** Znajdował się tam tylko jeden posterunkowy, którego obezwałdniono i pobito. Zabrano 14 karabinów, 5 rewolwerów, około 500 naboi karabinowych, kilkadziesiąt naboi rewolwerowych, 10 granatów łzawiących, bagnety, torby, ładownice, pasy i inne części ekwipowania policyjnego. Po opuszczeniu lokalu posterunku pierwsza grupa połączyła się z drugą, która tymczasem rozpoczęła już **niszczenie sklepów żydowskich na rynku.**

Grupa Doboszyńskiego wdarła się po wyłamaniu drzwi **do mieszkania starosty Basory,** rąbiąc siekierami meble i rabując portfel, zegarek i inne przedmioty. Rozdzieliwszy pomiędzy swych ludzi zdobytą broń Doboszyński poprowadził ich w kierunku Dobczyc.

Tymczasem zaalarmowana **policja zarządziła akcję pościgową.** Pierwszy oddział policji natknął się na obozowisko dnia następnego. Ludzie Doboszyńskiego rozsypali się w tyralierę i otworzyli ogień. Wskutek oskrzydlenia przez drugi oddział pościgowy policji, oddział poszedł w rozsypkę. Podczas starć z policją **zabity został uczestnik grupy Doboszyńskiego Pałka.** Część została ujęta natychmiast po rozproszeniu oddziału, część — ukrywała się jeszcze przez czas dłuższy po polach i lasach, gdzie wyłapywała ich stopniowo policja.

Doboszyński skupił dokoła siebie 9 ludzi, uzbroił ich w karabiny i rewolwery. Grupa ta pomaszerowała w kierunku góry Łysiny. Po okrążeniu Mszany Dolnej dotarto do schroniska w Starych Wierchach, w pow. nowotarskim, skąd po odpoczynku i wpisaniu się do księgi pamiątkowej ruszono dalej w trzech oddzielnych grupach. Grupy połączyły się z sobą w lesie pod Zubrzycą Dolną, gdzie natknął się na nich oddzieł pościgowy straży granicznej. Wywiązała się **strzelanina, podczas której poległ jeden z uczestników najazdu Machno.** W pobliżu miejsca starcia ujęto trzech dywersantów, zaś dnia 30 czerwca **wpadł w ręce pościgu Doboszyński, który po potyczce ze strażą graniczną opuścił towarzyszy i dotarł aż do Zawoi.**

Proces rozpoczął się przed trybunałem, któremu przewodniczy sędzia dr Bartynowski, oskarża prok. dr Szypuła. **Rozprawa odbywa się w wielkiej sali sądu przysięgłych,** gdzie ustawiono już 8 ławek, na których zajmie miejsce 49 oskarżonych.

Oskarżeni nie przyznają się do winy

Po odczytaniu aktu oskarżenia trybunał przystąpił do **przesłuchania oskarżonych.**

Jako pierwszy zeznawał **Andrzej Płonka,** rolnik, który był jednym z głównych pomocników Doboszyńskiego. Płonka nie przyznaje się do winy, tłumacząc, że idąc na zbiórkę do lasu horowickiego **nie wiedział po co idzie.**

Oskarżony Jan Kwinta, rolnik przyznaje, iż **brał udział w zbiórce w lesie horowickim.** Na pytanie, czy wiedział, gdzie ich Doboszyński prowadzi, oskarżony odpowiedział: „nie“.

Na pytanie, czy brał udział w strzelaniu do policji, odpowiedział: **„leżeliśmy w lesie. Jak usłyszeliśmy strzały, to uciekliśmy“.**

Inni oskarżeni również do winy się **nie przyznają i przeczą zeznaniom złożonych w śledztwie.**

Na marginesie.

Niejednokrotnie już się stwierdziło, że jeśli chodzi o propagandę komunistyczną, wcale nie są najniebezpieczniejsi ogłupieni pachołkowie kominternu, którzy za judaszowe pieniądze roznoszą bibułę agitacyjną i wywieszają czerwone płachty, a których policja wcześniej czy później łapie na gorącym uczynku. O wiele gorsi, bo trudniej uchwytni, a szerzej i głębiej przenikający, są ci tzw. kulturkomuniści, salonowi radykali, którzy sprytnie i bezkarnie przemycają czerwony jad za pomocą słowa pisanego czy mówionego. Czasami tylko lekkomyślniejszemu z nich noga się powinie i wtedy opinia publiczna ma sposobność się przekonać, jakie to zbrodnicze lekkoduchy na niej żerują.

I tak ostatnio odbył się w Warszawie czwarty już z rzędu proces przeciw tzw. wileńskiej lewicy akademickiej — wychowankom „Legionu Młodych", pupilkom wysokich władz, protegowanym, subwencjonowanym, obchuchiwanym, ochranianym. Jeden z oskarżonych asystent uniwersytetu Stefana Batorego Petrusewicz został skazany na 4 i pół lat więzienia za działalność, mającą na celu oderwania od Polski Białorusi.

Tylko tyle chciał Petrusewicz. A przecież ten Petrusewicz ma moc bratnich dusz, piszących głupawe wiersze, wzdychających do bolszewickiego raju i wznoszących na lwowskich zjazdach „pracowników kultury" okrzyki: Niech żyje czerwona Warszawa i ukraiński Lwów! Aż się roi od różnych Zegadłowiczów, Jędrychowskich, Dembińskich, Czuchnowskich, Wasilewskich i innych.

I to są wszystko — polscy pisarze! Tfu! Sowiety im się marzą? To niech idą do Sowietów! Nikt ich nie trzyma, nikomu nie są potrzebni.

Ale oni nie pójdą. Na to są zbyt tchórzliwi i zbyt wygodni. Zresztą w Rosji Sowieckiej nie można sobie na tyle pozwalać, co w Polsce. Tam trzeba pysk trzymać, bo inaczej — do więzienia albo pod ścianę.

Niektórzy z tych „polskich" komunistów przekonali się na własnej skórze, czym jest w praktyce raj bolszewicki. Witold Wandurski zgnił w więzieniu mińskim, teraz znów aresztowany został za nieprawomyślność i trockzim Bruno Jasieński, zasłużony dla propagandy komunistycznej pisarz niby polski.

Kto następny, panowie czerwoni literaci? Prosimy bardzo...

W 25 rocznicę zgonu Bolesława Prusa.

Wasrzawa, 20. 5. (PAT) Wczoraj w 25-tą rocznicę zgonu śp. Bolesława Prusa odbyło się w kościele św. Krzyża **msza św. za duszę wielkiego pisarza oraz małżonki jego Oktawii Głowackiej.**

Przed tablicą ku czci Bolesława Prusa, wmurowaną w jeden z filarów kościołów, udekorowaną zielenią, **złożone zostały wieńce.** Przed tablicą **wartę honorową pełnili haroerze.**

Nabożeństwo otwiera **szereg uroczystości, zebrań i odczytów w hołdzie twórcy „Lalki".**

Przez Polskę nie przejdą obce wojska.

Wywiad z gen. Wieniawą-Długoszewskim w tygodniku paryskim.

Poczytny tygodnik paryski „Je suis partout" zamieszcza **wywiad p. Cousteau z gen. Wieniawą-Długoszewskim pt. „Adjutant Piłsudskiego, lekarz, poeta i generał mówi o Polsce".** Po nakreśleniu przeżyć gen. Wieniawy z czasów wojny, publicysta przytacza wspomnienia generała o przedwojennej tajnej pracy wojskowej, o pobycie ówczesnym marsz. Piłsudskiego w Paryżu i o znaczeniu, jakie przywiązywał w czasie wojny marszałek do wiadomości z frontu zachodniego, po czym kreśli wspomnienia z tajnej misji, powierzonej mu przez marszałka w r. 1918 celem **nawiązania kontaktu z czynnikami francuskimi.** W zakończeniu dziennikarz francuski przytacza, że zapytany o sprawy niemiecko-sowieckie gen. Wieniawa wskazał wymownym gestem na mapę, proponując rozmówcy, by **spróbował doszukać się na niej wspólnej granicy między Niemcami a Sowietami i krótko tylko stwierdził, że Polska nigdy nie zgodzi się na udzielenie żadnemu obcemu wojsku prawa przemarszu przez swe terytorium.**

Na razie niewiadomy kierunek.

Londyn, 20. 5. (PAT) Z Tours donoszą, że ks. Windsor z małżonką opuszczą zamek Cande natychmiast po ślubie i udadzą się w kierunku na razie niewiadomym.

Wczoraj podpisano intercyzę na podstawie **odrębności majątkowej.**

Pies św. Bernarda zagryzł dziewczynkę.

Paryż, 20. 5. (PAT) Z Grenoble donoszą, że **pies ze schroniska św. Bernarda w przystępie wściekliźny zagryzł na śmierć 10-letnią córkę dr. Bremond.** Jest to pierwszy tego rodzaju wypadek w dziejach schroniska św. Bernarda.

Jak było naprawdę w Brześciu

Po wybuchu nienawiści, której się już nie da odwrócić.

(hk) Nazwa **Brześć** sprzęgła się już nierozerwalnie z tym ostatnim okresem historii Polski, w którym panował i podobno jeszcze panuje tzw. popularnie **„system sanacyjny".** Brześć — forteca nadbużańska, miasto pułkownika Kostka-Biernackiego, najpierw generalnego nadzorcy i „opiekuna" więźniów politycznych, nazwanych przez opinię i już chyba historię „brzeskimi" — stała się symbolem systemu, który już na szczęście należy do przeszłości.

Jest jednak zapewne przeznaczeniem Brześcia, aby być stale symbolem naszej rzeczywistości. Ledwie przygasła ponura sława twierdzy brzeskiej, ledwie twórca i dzierżyciel tej sławy schorowany płk Kostek-Biernacki opuścił stolec wojewody poleskiego, już imię Brześcia rozległo się głośnym echem po całej Polsce i nie tylko po Polsce. Tym razem Brześć stał się symbolem nowej rzeczywistości, terenem gwałtownego a nieuniknionego spięcia sił żywiołowych niemal, sumą tych wszystkich Przytyków, Mińsków Mazowieckich i Czyżewów, które od jakiegoś czasu zaprzątają opinię polską.

Po drobnych, sporadycznych małomiasteczkowych wyładowaniach antysemityzmu — przyszedł **Brześć.** Prowokacja rozpanoszonego i arogancko pewnego siebie żydostwa poruszyła miasto wojewódzkie, kilkudziesięciotysięczne. Prowokacyjna iskra żydowska padła na podatny grunt — nastąpił wybuch o skali dotąd niespotykanej.

Na zamordowanie policjanta przez żyda ludność chrześcijańska odpowiedziała odruchowo **zniszczeniem materialnym całego żydostwa brzeskiego.** Szkody — według źródeł żydowskich — sięgają **dwóch milionów złotych.** To już nie byle co i dlatego dziś — po uspokojeniu przez władze Brześcia — trzeba dokładnie rozejrzeć się w tym, co się tam działo naprawdę, aby z tych faktów wyciągnąć wnioski i niezbędne nauki na przyszłość.

Jak to było naprawdę w Brześciu?

Trudno jest zorientować się w powodzi różnych często przeciwstawnych wiadomości do tego jeszcze ograniczonych względami cenzuralnymi. Aby odtworzyć sobie możliwie wiernie i bezstronnie sytuację Brześcia w tragicznych dniach 13 i 14 bm., posłużymy się doskonale napisanym, przekonywującym obiektywizmem obserwacyj reportażem specjalnego wysłannika wileńskiego „Słowa".

Kto zabił śp. Kędziorę

Przyczyną wszystkiego był ohydny mord popełniony na osobie wywiadowcy policji śp. Kędziory.

Gdy dnia 13 maja o godz. 7 rano starszy wywiadowca Kędziora, w towarzystwie przodownika Frączaka zbliżył się do jatek pod nr. 7, zauważył dorożkę, która właśnie przywiozła mięso. **Mięso to pochodziło z tajnego uboju rytualnego i nie posiadało właściwych pieczątek.** Kędziora kazał dorożce zawrócić, ażeby ładunek zawieźć do komisariatu, jednocześnie wszedł do sklepu, by się przekonać, czy nie ma w nim innych partyj podobnego mięsa. Wówczas to wywiązała się między nim a właścicielem starym Ajzikiem Szczerbowskim kłótnia. Zbiegli się inni rzeźnicy żydowscy i otoczyli policjantów. **Postawa ich była groźna, zachowanie prowokacyjne.** To są fakty. Zwarte koło napierało na przedstawicieli władz. W tej chwili młody, rzekomo 17-letni Wulf Szczerbowski, zbliżył się z tyłu do Kędziory. Nikt tego dokładnie nie umie odtworzyć, ale nagle stało się coś strasznego...

Długi, stalowy sztylet rzeźnicki, zwany musatem, tępy, służący do ostrzenia noży, po żydowsku rzekomo „majzel". Pchnął nim straszliwie Kędziorę z tyłu, zdradziecko, pod prawą łopatkę. **Musat przebił chrześcijanina na wylot, i ostry jego koniec wylazł z przodu.** Buchnęła fontanna krwi. Ranny wydobył rewolwer i strzelił. Trafił starego Ajzika w udo, sam leżąc w kałuży krwi.

Ale czy tak było dokładnie? Wypadki są zbyt jeszcze świeże. Widziałem kilku naocznych świadków, z których każdy opowiada inaczej. Wiadomo, że żydzi jak się złoszczą, gestykulują zawzięcie i niepodobna ustalić ich ruchów. Część pism warszawskich podała wiadomość, że **Kędziora zginął z ręki starego. Że umyślnie zrzucono winę na syna, ponieważ ten zdołał uciec.**

Plotki i tajemnice.

Wiadomość o mordzie poszła gwałtownie na miasto. Wiadomość uzupełniły plotki. A plotki miały tym podatniejszy grunt, że władze wszystko chciały otoczyć tajemnicą. Słusznie na ten temat pisze „Słowo":

Najfatalniejszym systemem jest **wieczna toga tajemniczości, którą się otaczają panowie urzędnicy, nie ze względu na osobisty brak pojęcia, ale ze względu na system, który panuje w całej Polsce.** W najdrobniejszych szczegółach istnieje jakaś niezrozumiała zawiść ze strony władz, jakieś dziwne **poczucie własności do każdego zdarzenia, jako do tajemnicy służbowej.** Doprowadza się w tym kierunku do absurdu. **To jest system rozpowszechniony w całym państwie.**

Jedno z pism brzeskich chciało wydać dodatek nadzwyczajny — nie pozwolono. Nie pozwolono nic pisać. Najfatalniejszy błąd. Zamiast ścisłej relacji, powódź domysłów.

Te domysły i plotki rozporączkowały tłumy. A plotek nie prostowano, choć takie sprostowanie byłoby na pewno skuteczniejsze niż karabiny maszynowe.

Ludność a nie „motłoch".

Wskutek istniejącego napięcia **wybuch mnsiał nastąpić. Nastąpiło kompletne zniszczenie żydowskiego mienia ruchomego w całym mieście. Kompletne.** Ważnym jest ustalenie, kto rzucił hasło odwetu? A więc **pierwsze rozkrzyczały się kobiety.** Ale później? — Ustalmy:

a) wszystko nastąpiło tak błyskawicznie, że **o jakimkolwiek zorganizowaniu i kierownictwie mowy być nie może.**

b) dzieło zniszczenia rozpoczęła samorzutnie część społeczeństwa, którego udział ilościowy dałby się w ten sposób uszeregować: **1) drobni mieszczanie i rzemieślnicy; 2) robotnicy zawodowi, 3) młodzież, 4) inteligencja chrześcijańska.**

c) tak było do wieczora, w czwartek. Dopiero **zalegające ciemności i rozpalone żądze wysunęły piąty czynnik, który już około północy zaczął przeważać, to był właśnie ów „motłoch".**

W pierwszej chwili oczywiście **nie było żadnego rabunku.** Deptano, niszczono i nie zabierano nic. To święta prawda.

Dopiero w godzinach nocnych, gdy do głosu doszły ciemne elementy, były wypadki rabunku.

Policja spełniła swój obowiązek.

Policja brzeska spełniła swój obowiązek, choć oszczercy ze strony żydowskiej czynić ją chcą odpowiedzialną za wszystko. Potem, jak się rozpętała burza, rozróżniamy dwa zasadnicze momenty. **Władze bezpieczeństwa zrobiły wszystko co w ich mocy było, i jedynie potęga żywiołowego odruchu nie pozwoliła na natychmiastowe opanowanie sytuacji.** Sprowadzono też natychmiast **szturmowe oddziały policji z Golędzinowa.** Wojskowa postawa, stalowe hełmy, karabiny maszynowe. **Ich widok zdusił w zarodku dalszą chęć do ekscesów.**

Obraz zniszczenia.

Sytuacja została opanownaa i już **pogrzeb śp. Kędziora** — w sobotę 15 bm. — **odbył się w spokoju.**

Ale jak wygląda Brześć?

Brześć przedstawia **widok kompletnego zniszczenia.** W samym centrum gorzej jest niż na peryferiach. **Nieomal dwa dni trwała masakra.** Zaczęło się w czwartek rano. W piątek wieczorem uprzątnięto szkło, pierzyny, połamane, pogruchotane dobro materialne, wytarto ślady krwi. **Ale domy przedstawiają sobą widok niesamowity.** Niszczono nie tylko **sklepy, ale i mieszkania prywatne.** Na pryncypalnej ulicy 3 Maja okna w sklepach są nie tylko wybite, ale częściowo wyłamane z ramami. Wszystkie drewniane okiennice w magazynach żydowskich wydarte, albo wiszą w strzępach. Przez dziury można spojrzeć do wnętrza. **Jakiś bezkształtny stos czegoś, co stanowiło kiedyś przedmioty.** Jakaś przeraźliwa siła zdziczenia, jakaś nienawiść, przerastająca nieomal fizyczne możliwości człowieka, stłamsiła to wszystko w jedną kupę papieru, gałganów, drzewa i żelaza. Olbrzymie metalowe żaluzje rozbite w drzazgi. Gdzieniegdzie pogięte, zerwane niby siłą pocisku armatniego. **Nie ocalał ani jeden sklep żydowski!**

Obok, jedynie **z rzadka rozsiane, nienaruszone sklepy chrześcijańskie.** W nich obrazy święte, jak na Boże Ciało.

Uroczystości królewskie w Kopenhadze.

Dania obchodzi uroczyście jubileusz panowania swego króla. Na zdjęciu z nabożeństwa pontyfikalnego w Kopenhadze widać w pierwszym rzędzie: króla Norwegii Haakona, królowa Danii, króla Danii Chrystiana i króla szwedzkiego Gustawa.

Z kraju.

Wycieczka Polaków z Ziemi Malborskiej. W dniu 26 maja przybywa do Polski po raz pierwszy większa wycieczka Polaków z Prus Wschodnich w liczbie 210 osób. Wycieczka zwiedzi Warszawę, Częstochowę i Poznań.

Przyczyny niewstrzymania egzekucji w rolnictwie. Rolnicy z Pomorza podnoszą alarmy na skutek egzekucyj, przeprowadzanych przez władze skarbowe. Władze skarbowe, jak wiadomo, zdają sobie sprawę ze stanu katastrofalnego rolnictwa pomorskiego, wskutek podwójnej klęski zeszłorocznego nieurodzaju i wymarznięcie ozimin i koniczyn. Fakt, że egzekucje dotychczas w rolnictwie nie zostały wstrzymane na Pomorzu, mimo licznych postulatów w tym kierunku i przychylnego stanowiska władz administracyjnych, powoduje duże rozgoryczenie wśród rolników pomorskich.

Kurs dokształcający dla lekarzy pracujących na prowincji. Sekcja Społeczna Warszawskiego Tow. Ginekologicznego, chcąc przyjść z pomocą w uzupełnieniu wiadomości z zakresu położnictwa i ginekologii kolegom, zwłaszcza pracującym lub mającym zamiar pracować na prowincji, organizuje w dn. 4 października do 27 listopada kurs z zakresu praktycznego położnictwa i ginekologii. Teoretyczne wykłady w ilości 42 godzin, seminarium z położnictwa i ginekologii, ćwiczenia w operacjach położniczych grupami odbędą się w szpitalach i zakładach położniczych miejskich pod kierunkiem ordynatorów i asystentów.

W czasie pożaru w Miorach (pow. Brasław na Wileńszczyźnie) spaliło się 50 domów mieszkalnych, 10 składów (w tym 7 składów lnu, 2 — skór i 1 skład soli), kilka stodół i chlewów, oraz przedmioty gospodarcze i rolnicze. Ofiarą pożaru padło 21 przedsiębiorstw handlowych. Straty, według prowizorycznych obliczeń, wynoszą 356 tys. zł. We wsi Rusaczki, dokąd ogień przerzucił się z Mior, spaliło się 9 gospodarstw, powodując straty na sumę około 25 tys. zł. Ogółem poszkodowanych jest 78 rodzin.

Niefortunna wizyta na zamku pszczyńskim. W czasie Zielonych Świąt przybył do Pszczyny celem porozumienia się ze swym ojcem, najstarszy syn p. von Pless — Henryk, który od dłuższego czasu zwłaszcza po śmierci młodszego brata, zerwał wszelkie stosunki z domem. Mimo natarczywych żądań, p. von Pless odmówił widzenia się z synem, a wobec jego nieustępliwej postawy, zawezwał pomocy policji. Henryk Pless opuścił zamek i odjechał w niewiadomym kierunku.

Echa zjazdu Związku Miast.

W czasie walnego zjazdu Związku Miast Rzeczypospolitej doszło do starcia między prezesem radnych z klubu narodowego w Łodzi p. adwokatem Kowalskim a komisarycznym prezydentem Warszawy i prezesem Związku Miast p. Starzyńskim. W odpowiedzi na krytykę jego działalności przypomniał p. Starzyński swojemu przeciwnikowi — Berezę.

Do sprawy tej wraca w dłuższym artykule zatytułowanym „kompromitacja Związku Miast", organ naczelny Stronnictwa Narodowego „Warszawski Dziennik Narodowy" i pisze:

„Brało w nim (w zjeździe Zw. Miast — uw. red. „Dz. Bydg.") udział kilkuset samorządowców. Prawie wszyscy prezydenci, wielu burmistrzów, wielu radnych, pomiędzy nimi niejeden, który piastował kiedyś lub piastuje teraz różne godności, nie wyłączając poselskiej i senatorskiej. **I nikt, dosłownie nikt w tym gronie** (uwaga nasza oczywiście nie może tyczyć się opozycji) **nie poczuł się dotkniętym, nie doznał potrzeby reakcji i protestu, gdy przewodniczący zjazdu, prezes Zw. Miast Polskich i prezydent stolicy z powodu krytyki swej działalności przypomina jednemu z uczestników o Berezie.** Czy już do tego dojrzała **solidarność i dyscyplina ozonowa?** Czy też do tego stopnia upadło nawet w samorządzie poczucie niezależności i godności obywatelskiej?

Nie sądzimy, aby na zjeździe odniosło triumf tchórzostwo. Raczej **objawił się zanik pewnych cech niezależnego i wolnego obywatela.** Przyjęto wniosek posła Gduli i sprawa dla wszystkich została zakończona. O wystąpieniu p. Starzyńskiego — ani słowa. Dlatego też twierdzimy, że p. Starzyński, nie zdając sobie zresztą z tego sprawy, przyczynił się do **kompromitacji zjazdu,** który miał nosić charakter obywatelski i który za obywatelski zjazd samorządowy chciał uchodzić."

Przykre stwierdzenie, ale niestety w całej pełni uzasadnione. Dokąd dojdziemy, jeżeli na zjazdach zatykać się będzie mówcom usta, grożąc im Berezą?

„Warszawski Dziennik Narodowy" rozgrzesza opozycję. Czy słusznie? Czyż chociaż ona nie była powinna zdobyć się na demonstracyjny protest przeciw nieparlamentarnym metodom przewodniczącego zjazdu?

Tłum zaatakował policjantów,

któryz nie chcieli dopuścić do samosądu nad dwoma mordercami.

Kielce. W kamieniołomach państwowych w Zagnańsku pod Kielcami w czasie Zielonych Świąt odbywała się zabawa robotnicza, w czasie której Bronisław Saboń bez przyczyny wbił bagnet w serce Stanisława Leśnickiego, który **padł trupem na miejscu.** Morderca po dokonaniu zbrodni zbiegł do pobliskiego lasu razem z Wincentym Moćko, który podał mu bagnet. Policja wkrótce ujęła obu sprawców morderstwa i udała się z nimi miejsce, gdzie ukryli narzędzie zbrodni.

Na wieść o ich aresztowaniu wybrał się tłum ludzi, którzy **usiłowali dokonać na aresztowanych samosądu.** Ponieważ policja broniła aresztowanych, tłum obrzucił ją kamieniami, **raniąc ciężko kilku policjantów..** W końcu policja ukryła aresztowanych na strychu jednego z przydrożnych domów, a sama broniła doń dostępu. Ponieważ **sytuacja stawała się coraz groźniejsza,** na miejsce zajścia przybył z Kielc pluton policji, który zabrał aresztowanych i przywrócił spokój.

Nieszczęśliwy wypadek a pomoc ubezpieczalni.

Pod tym tytułem pisze „Kurier Poznański" w korespondencji z **Gniezna:**

„Stosunki, panujące w gnieźnieńskiej Ubezpieczalni Społecznej, charakteryzują — pomijając niektóre szczegóły jakich dostarczył toczący się proces (korespondenta „Dziennika Bydgoskiego" — uw. red.), o którym piszemy na innym miejscu — następujący fakt:

W ub. niedzielę 16 bm. około godz. 7-ej rano na dworcu towarowym w Gnieźnie uległ nieszczęśliwemu wypadkowi 35-letni przetokowy Stefan Kamiński z Gniezna, ul. Warszawska 26. Nieszczęśliwy przy przetaczaniu wagonów dostał się między zderzaki, które zmiażdżyły mu prawe ramię. Kierownictwo ruchu zatelefonowało do Ubezpieczalni Społecznej w Gnieźnie o przetransportowanie **ciężko rannego ambulansem U. S. do szpitala miejskiego.** Wzywający urzędnik otrzymał odpowiedź: **„przyjechali, śpią i zaraz przybyć nie mogą".** Władzom kolejowym wobec takiego oświadczenia nie pozostało nic innego, jak przetransportować Kamińskiego wynajętą taksówką.

Odmowa ambulansu dla ciężko rannego wywołała w sferach kolejowych oburzenie, zwłaszcza gdy się zważy to, iż swego czasu przewożono ambulansem meble do prywatnego mieszkania b. dyrektora U. S. Głuszczaka.

Władze wyższe winny zainteresować się sprawą ambulansu U. S. w Gnieźnie.

Ze świata.

— **Strajk robotników rolnych we Francji.** Robotnicy rolni w okręgu Arles, w południowej Francji, postanowili rozpocząć strajk. Robotnicy uzasadniając swój krok tym, że pracodawcy nie stosują się do umowy zbiorowej, która m. in. przewiduje podwyżkę płac za godziny.

— **Za 25 lat będą droższe.** Filateliści wiedeńscy zakupili za około 100.000 szylingów znaczków pocztowych, wydanych w Anglii z okazji koronacji, w nadziei, że w dniu srebrnego jubileuszu króla Jerzego VI kurs tych znaczków podniesie się 10-krotnie, jak to było z okazji jubileuszu króla Jerzego V.

— **Ekspedycja w góry Abisynii.** Instytut Alfieriego organizuje ekspedycję wysokogórską, która zbada najwyższe szczyty gór Abisynii oraz liczne jaskinie w strefie Senafe. Wyprawa zamierza zdobyć szczyty grupy Res Dascian, sięgające 5.000 m.

— **Dom Goethego w Paryżu.** W dniu 27 bm. min. dr Schacht dokona otwarcia Domu Goethego, ufundowanego przez bogacza niemiecko-amerykańskiego, który to dom ma służyć zbliżeniu kulturalnemu między Francją a Niemcami.

— **Los górników polskich na obcej ziemi.** Wskutek oberwania się pokładu w szybie kopalni w Marles les Mines w Północnej Francji zasypanych zostało dwóch górników polskich, z których pierwszego, Sobieraja Marcina, zdołano wydobyć żywego, choć z ciężkimi okaleczeniami, drugi natomiast, Barwicki Walenty, ojciec 5 dzieci, poniósł śmierć na miejscu.

— **Holandia walczy z komunizmem.** Zw. katolicki „Voor God" rozpoczął szeroko zakrojoną akcją przeciw komunizmowi ateizmowi i nowoczesnemu poganizmowi. Główna uwaga jednak zwrócona jest na komunizm, jako źródło wszelkiego ateizmu. Jako osiągnięcie pozytywnego dotychczasowych wysiłków należy wymienić wystawę, dotyczącą tych trzech dziedzin, która otwarta jeszcze 25 grudnia ub. r. obsłużyła już kilkanaście miejscowości i wszędzie cieszy się wielkim powodzeniem.

— **Największy komin fabryczny.** Na terenie jednej z fabryk w Stanach Zjednoczonych zbudowano niedawno komin betonowy, wysokości 150 metrów. Średnica komina wynosi u podstawy 14 metrów, w górze 9,15 m, grubość ścian u podstawy wynosi 305 milimetrów, u wylotu komina 190 milimetrów. Komin spoczywa na 8-kątnym fundamencie betonowym, grubości 27,5 metra. Komin budowano 7 miesięcy. Wewnętrzne ściany komina pokryte są glazurą ze szkła płynnego dla ochrony ścian przed działaniem gazów siarczanych.

— **Największy teleskop na południowej półkuli.** W Transvaalu przystąpiono do budowy nowego obserwatorium, które wyposażone będzie w najnowocześniejsze środki techniczne. Między innymi obserwatorium otrzyma teleskop o średnicy 1,90 m. Będzie to największy teleskop na południowej półkuli, precyzją dorównujący słynnemu teleskopowi na Mount Wilson w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Jacek Brzezina.

? TOWARZYSZ NR. 105

POWIEŚĆ

2)

(Ciąg dalszy).

Mam na myśli śmierć sierżanta Petersa, porucznika Blacka i ostatnie tajemnicze zniknięcie kapitana Mc Leoda. Według mnie w Teheranie potrzebny jest człowiek zupełnie nowy!

Znowu zapanowała cisza. Pułkownik bębnił palcami o blat biurka, sekretarz nieznacznie przygryzał wargi, reszta obecnych, jak gdyby przeżuwała usłyszane przed chwilą słowa.

— Kogo może mi pan polecić, panie majorze?

— Kapitana Ryszarda Cooda.

Pułkownik zmarszczył krzaczaste brwi spoglądając w jakiś niewidoczny punkt na ścianie.

— Kapitan Cood jest nam potrzebny gdzie indziej.

— Nie zaprzeczam, lecz nie chcę być złym prorokiem. Kapitan Cood już dwa lata przebywa na terenie Rosji Sowieckiej i jeżeli zostanie tam dłużej, to prawdopodobnie z jego kartoteką będziemy musieli uczynić to samo, co przed chwilą z kartoteką kapitana Mc Leoda! Cood zrobił już w Turkiestanie, co do niego należało, a niewykorzystanie go w obecnej chwili przyniesie szkodę nie tylko jemu!

„Oto słucham przyszłego mojego następcy" — myślał pułkownik, zakreślając kółko dookoła wiekiej, czarnej jedynki, starannie wykaligrafowanej na leżącym przed nim arkuszu papieru.

— Czy ma kto z panów coś przeciwko nominacji kapitana Cooda na stanowisko szefa wywiadu w Persji?

Cisza.

— Przechodzimy do punktu numer dwa! Kapitan Mc Leod uważał za rzecz konieczną, by na terenie Persji znajdowała się również któraś z naszych agentek. Mniejsza o powody, są one dla mnie zupełnie zrozumiałe. Nie jest naszą winą, że dotychczas sprawa ta nie została pozytywnie załatwiona. Może był to błąd, może uniknęlibyśmy przez to straty w ludziach. Nie będziemy się obecnie nad tym zastanawiać. Odpowiednia agentka jest już przygotowana, chodzi tylko o to, w jaki sposób zainstalować ją w Persji. Sprawa ta nie jest prosta! Kobieta ta musi równocześnie spełniać obowiązki wywiadowczyni, jak też mieć pod obserwają naszych agentów i rezydentów. Musi równocześnie mieć dostęp do sfer perskich i do naszych kół. Zrobienie z niej jakiejś sekretarki, przedstawicielki przemysłu czy kobiety z półświatka nie rozwiąże całkowicie zadania. Może któryś z panów ma już w tej chwili jakiś gotowy pomysł?

Cisza.

Stanowczo umundurowane audytorium nie było dnia tego usposobione do myślenia i zastanawiania się nad zawiłymi sprawami personalnymi placówki teherańskiej. Czyżby śmiałe umysły żelaznych ludzi z „Secret Service" straciły swoje właściwości? Chyba nie. Przytłaczała je tylko ciążąca nad nimi niesamodzielność działania. Ciążyła indywidualność szefów rozstrzygających wszelkie zagadnienia bez niczyjej rady czy pomocy. Agent „S. S." nawet na samodzielnej placówce, gdzieś w w zapadłych krańcach świata, trzymać się musiał ściśle rozkazów centrali, wydanych nie na mocy uchwał sztabu, lecz ustanowionych i zakreślonych przez jednostki nie znoszące czyjegokolwiek pośrednictwa, ani pomocy. Odbywająca się konferencja była unikatem, godnym uwiecznienia w dzienniku niezwykłych wypadków, jakie od czasu do czasu odbywały się w szarym gmachu, którego fundamenty muskały leniwo brudne fale Tamizy.

I nagle w ciszy tej padło zdanie, które zaważyło na biegu wypadków. Trudno się było zorientować, kto je wypowiedział. Może sam pułkownik mruknął je pod siwym wąsem, może któryś z siedzących naprzeciw niego oficerów, może sztywny, przesadnie elegancki sekretarz?

Zdanie było krótkie i mało znaczące dla laika, lecz w gabinecie siedzieli ludzie, których umysły potrafiły z zadziwiającą jasnością z najbłahszego faktu wysnuć konkretne wnioski. Ludzie, który nie tylko wnioski te wysnuwali, lecz potrafili i mogli natychmiast w życie je wprowadzić.

„Kapitan Good jest kawalerem!"

Sprawa została przesądzona. Zgrabne kółko otoczyło zakreśloną na papierze dwójkę. Od tej chwili kapitan Cood stał się człowiekiem żonatym, na papierze co prawda, bez swojej woli — lecz to nie liczyło się. Ważniejszy był fakt, że agentka „S. S." mogła znaleźć konkretne zaczepienie na gruncie obcego państwa. Do uzupełnienia drugiego punktu konferencji pozostawało tylko załatwienie żmudnych formalności, pozostawała praca urzędników zatrudnionych w szarym domu nad Tamizą, praca dla laboratorium, gabinetu szyfrów, radiostacji... biuralistyka!

— Punkt trzeci: zadania i działalność wywiadu w Persji na najbliższą przyszłość...

...Zapadł mrok. Zabłysły jasne światła w kryształowych żyrandolach, wypróżniały się stojące na stolikach pudełka z papierosami i cygarami, ukazywały się dna butelek z whisky. Z chwilą gdy rozmowy przeszły na temat fachowy, znikła gdzieś małomówność i obojętność grona oficerów. Stali się ludźmi znającymi swój fach, umiejącymi stawać w jego obronie.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Dla Naszych Pań

Nawrót do religijności podstawą odrodzenia narodowego.

W sercach naszych miesiąc maj budzi najwznioślejsze wspomnienia z lat dziecińśtwa i młodości. Wspomnienia te zawdzięczamy naszym matkom, które pilnie baczyły, aby w sercach dzieci rozwijać **najgorętsze uczucia dla Najświętszej Marji Panny.** Jej to kultowi ten miesiąc został poświęcony. Tradycja kultu dla Matki Bożej, którym szczególnie odznaczamy się my, Polacy, wśród wszystkich narodów datuje się od wieków całych. Krzewicielkami czci i największej miłości dla Matki Bożej była zawsze matka, która nas uczyła pierwszych słów Pozdrowienia Anielskiego: Zdrowaś Maryja!

To też z wielkim zadowoleniem **notujemy te wszystkie objawy kultu Matki Bożej w Polsce i to z tym większym wzruszeniem, gdy się one odnoszą do młodego pokolenia.** W ślad swoich matek idą synowie, a przede wszystkim nasze córy.

Oto w drugiej połowie m. kwietnia w Poznaniu odbył się **zjazd studentek wszystkich wyższych zakładów naukowych w Polsce, które skupiły się w szeregach Sodalicyj Mariańskich.** Reprezentowane były wszystkie środowiska akademickie. Na intencję zjazdu mszę św. odprawił dostojny protektor mariański ks. Prymas dr Hlond. Nast. odbyła się uroczysta inauguracja zjazdowa. Po wysłuchaniu referatów i przeprowadzonej dyskusji przyjęto nast. uchwały: Zjazd Sodalicyj Mariańskich St. Wyższych Uczelni w Polsce poleca zarządom sodalicji **umożliwienie ogółowi koleżanek poznania podstawowych zasad wiary katolickiej** przez referaty w sekcjach wykształcenia religijnego, kursy apologetyczne, odpowiednią lekturę itp.

2. Zjazd, uważając sodalicje za szczególnie powołane do szerzenia idei Maryjnej poleca im czuwać nad **realizacją ślubów jasnogórskich wśród młodzieży akademickiej i nad ciągłością dorocznych pielgrzymek na Jasną Górę.**

Taki duch panuje wśród zrzeszonych studentek. Pocieszmy się, że i wśród studentów a więc wśród naszych synów, których wychowałyśmy, panuje ten sam cudownie piękny kult dla Matki Bożej.

Oto w jednym z czasopism akademickich spotykamy się z takim oto pięknym artykułem p. A. Krzyżanowskiego, który pisze: Przyrzekliśmy na Jasnej Górze szerzyć z wszelką usilnością cześć i nabożeństwo do Najświętszej Panny. Prawdę tych naszych pragnień i przyrzeczeń musi potwierdzić wielki czyn. Wielkie idee stają się potęgą, kiedy wcielają się w organizacje. Jeżeli istotnie chcemy dać trwałą wartość naszym ślubowaniom, **wstępujmy do akademickich organizacyj religijnych,** by w nich pogłębić nasze zasady katolickie, nadać żywsze tętno i podnioślejszy ton praktykom religijnym i społem walczyć o lepsze jutro. W miesiącu maju wypada zastanowić się nieco nad tym, czy złożenie ślubowania nie powinno skłaniać nas do wstępowania w sodalicyjne szeregi, by w nich pod błękitnym mariańskim sztandarem zdobywać otoczenie i świat dla Maryi, a przez Nią dla Chrystusa. Czy sprawimy zawód Patronce, która przyjęła ślubowanie nasze? Czy nie połączymy się w Eucharystii pokarmie silnych z Chrystusem, który czeka nas w tabernakulum?

Takim oto językiem i wyznaniem wiary przemawia większa część naszej młodzieży akademickiej. Cieszmy się z tego, bo w tym jest nasza zasługa.

Jak się dowiadujemy i **w roku bież. odbędzie się wielka pielgrzymka młodzieży na Jasną Górę.** Pojadą tam młodzi, aby modlić się za Polskę.

Jeśli tak głęboko religijną jest nasza młodzież, to i kult dla Matki Bożej nie osłabnie w Polsce odrodzonej, a raczej będzie stale rósł i wzmagał się. Niechże nasze serca kobiece będą złączone z młodym pokoleniem Polaków. A pamiętajmy zawsze, że najłatwiej dostajemy się do serc młodych przez kult dla Matki Najświętszej. **Zróbmy też wszystko, co jest w naszej mocy, aby szerzyć wyznawanie gorące do Matki Boskiej.**

Z. Zaw.

Film a moda.

Hollywoodzkie gwiazdy filmowe muszą być jednocześnie dobrymi aktorkami i wyrocznią mody i elegancji.

Po ostatnim filmie młodej artystki Jean Muir wszystkie panie o podobnej do niej twarzy czeszą się w ten sposób, w jaki uczesana była aktorka w swoim ostatnim filmie. Tego rodzaju popularność mija wszędzie bardzo prędko, w każdym jednak razie przez pewien czas nazwisko i uczesanie aktorki nie przestaje interesować modnisie amerykańskie.

Haftowane żakieciki.

(j) W dziedzinie sortie i okryć wieczorowych stale zachodzą jakieś **inowacje,** które śledzą z niepokojem panie, czekające zawsze na to — co najmodniejsze. **Haftowane materiały należą obecnie do gatunków najmodniejszych, ale i najdroższych.** Na długie sortie i palta wieczorowe muszą być koniecznie haftowane duże desenie. Na krótkie natomiast haft musi być drobny i delikatny, aby harmonizował z fasonem żakietu.

Pierwszy od lewej — **żakiet o kroju kostiumowym** jest zrobiony z jasnego, lśniącego satin o delikatnym deseniu haftowanym złotem i jedwabiem. Cały brzeg uchwycony jest białym jedwabiem.

Drugi model jest czymś w rodzaju **bluzki** i żakietu jednocześnie. Owe sortie zrobić można z grubej deseniowej koronki lub crêpe de chine suto wyszywanej złotem. Tak samo kokardki imitujące spinki muszą być ze złota. Tego rodzaju sortie włożone na suknię wyciętą i bez rękawów zmienia charakter sukni balowej na wieczorową. A na balach ochroni panie od przeziębienia, którego w korytarzach, garderobie a nawet w salach można się nieopatrznie nabawić.

Przygotowanie pracownic domowych usunie bezrobocie wśród młodzieży żeńskiej.

(h) Pracownic domowych nigdy nie jest za dużo. Panie domu bezustannie **poszukują służących, z których jednak minimalny odsetek nadaje się w ogóle do pracy domowej.** Prawda, że dużo bezrobotnych dziewcząt można polecić jako bezwzględnie uczciwe, chętne do pracy i czyste, lecz brak im najważniejszego — odpowiednich kwalifikacyj. Kobiety pracujące poza domem koniecznie muszą mieć zaufaną osobę, która zajmie się prowadzeniem gospodarstwa, sprzątaniem i gotowaniem. I tylko dlatego, że prócz chęci do pracy i siły fizycznej niczego nie można więcej zapisać na dobro dziewczyny — tak często znajduje się dużo młodzieży żeńskiej bez pracy.

W większych miastach panie domu dokładają wszelkich starań, żeby ten rozpaczliwy stan naprawić. Warszawski Zw. Pań Domu urządził nawet w ubiegłym roku **wieczorny kurs dla pracownic domowych,** lecz zapisały się „zaledwie 4 kandydatki. Duży procent dziewcząt tłumaczył swą nieobecność niechęcią pań, które nie chciały zwolnić swoich pomocnic w godzinach wieczornych na ten kurs, reszta w ogóle się tą imprezą nie zainteresowała. I u nas daje się odczuwać silnie **brak pomocnic umiejących gotować.** Zazwyczaj napływający do miast narybek rekrutuje się z młodych dziewcząt wiejskich, które uciekają ze wsi z nadzieją otrzymania lżejszej pracy i większych zarobków. Już w krótkim czasie tak panie jak i kandydatki na służące rozczarowują się do siebie i dziewczęta rozpoczynają wędrówkę z miejsca na miejsce, nie nabierając jednak, mimo kilku lat pobytu w mieście żadnej praktyki.

Obecnie, jak donosi „Praktyczna Pani" **Związek Polsk. Obrończyń Ojczyzny z panią Marszałkową Piłsudską na czele założył szkołę dla pomocnic domowych pod nazwą: „Ośrodek opieki nad bezrobotną młodzieżą".** Szkoła mieści się w Warszawie na przedmieściu Koło przy ul. Ożarowskiej 46 i przyjmuje kandydatki z ukończoną szkołą powszechną od lat. 15—25. Nauka jest bezpłatna i trwa cztery miesiące.

Dziewczęta pod opieką wyszkolonych instruktorek spędzają czas na nauce gotowania, pieczenia, przyrządzania wszelkich potraw i podawania do stołu. Poza tym uczą się prać, prasować, sprzątać mieszkanie. Wolny czas spędzają na pogadankach z świetliczanką, która musi w tym krótkim czasie przygotować dziewczęta do przyszłego zawodu, dać im pewnego rodzaju ogładę i **nauczyć tego, czego im rodzice lub opiekunowie, zazwyczaj ludzie bardzo prości i zapracowani, dać nie mogli.** Oby tego rodzaju szkoły rozwijały się w jak największej ilości pomyślnie w całej Polsce, a wówczas będziemy mogły z większym spokojem powierzyć sprawy dot. gospodarstwa domowego **odpowiednio wykształconym pomocnicom domowym.**

Ze świata kobiecego.

— **Pierwszą adwokatką turecką,** dopuszczoną do prac sądowych w Syrii jest 27-letnia Burone Tarazi. Uczęszczała ona do szkoły francuskiej SS Franciszkanek w Damaszku poczym odbywała studia prawnicze na francuskim fakultecie prawniczym w Beyrouth, gdzie też zdawała egzamina. Ojciec jej piastował ongiś wysokie stanowisko w cesarskim rządzie tureckim i był członkiem tureckiego parlamentu. Młoda adwokatka wygłasza przemówienia w języku arabskim i tureckim.

— **Generalnym dyrektorem więzień kobiecych** w Norwegii, zamianowano Olgę Larsen, która poprzednio przez 25 lat była kierowniczką zakładu poprawczego dla dziewcząt. Jednocześnie pełniła funkcje kierowniczki miejskiego więzienia dla kobiet w Oslo.

— **Prezeska oddziału dla spraw sztuki i umiejętności** w radzie narodowej kobiet greckich, pani Hadzimichali, otrzymała nagrodę państwową w kwocie 10.000 drachm za swoje wielkie zasługi w zakresie badania i krzewienia greckiej sztuki ludowej.

— **Ostatnią z „górniczek",** które niegdyś zatrudniane były w kopalniach węgla w Anglii, jest mrs. Elizabeth Melling, która mimo swych 88 lat czuje się krzepko i pali fajkę. Staruszka mieszkająca w Sandy Lane w hrabstwie Lancashire opowiada, że pracę w górnictwie rozpoczęła jako 12-letnia dziewczyna, a porzuciła ją, kiedy rozporządzeniem rządu w 1886 zabroniono kobietom pracować pod ziemią.

Pisma kobiece.

— **Nr. 6 „Przeglądu Kobiecego"** na czerwiec br. przynosi cały szereg nowości sezonu letniego, z powodzi których każda pani może wybrać dla siebie to, co jej przypadnie do gustu. Tablica kroju, polskie opisy i ciekawy dział rad kosmetycznych i gospodarskich uzupełniają numer. Pismo otrzymać można w Bydgoszczy u Gieryna, w Warszawie wydawnictwo mieści się na ul. Długiej 45.

Z zagadnień ogrodniczych.

Zakładanie i konserwacja trawnika.

(w) Piękny trawnik stwarza miły dla oka widok i stanowi prawdziwą ozdobę każdego ogrodu lub parku, nadając otoczeniu przepiękne, ciemno-zielone tło.

Długotrwałość i piękny wygląd otrzymuje się przez umiejętne założenie i konserwację trawnika. Większość mieszanek trawnikowych wymaga ziemi urodzajnej. Uwzględnić to musimy przed siewem traw i ziemię odpowiednio doprawić. Grunt ubogi w wapno, trzeba zasilić nowozem wapiennym, ziemią piaszczystą wzmocnić mułem, gliną lub kompostem, ziemię ciężką spulchnić piaskiem. Ziemię należy dobrze przekopać, usunąć wszelkie zielska i kamienie i powierzchnię lekko zwałować, by uniknąć zapadania się ziemi. Siew wykonać można do końca maja. Siać trzeba gęsto (na jeden metr kwadratowy 20 g nasienia), ażeby powierzchnia zazieleniła się równomiernie i grunt został szybko i całkowicie przykryty. Brzegi obsiewa się gęściej. Siejemy ręcznie rzutem i to w dzień pochmurny, bezwietrzny. W końcu przykrywamy całą zasianą powierzchnię równomiernie warstwą dobrej ziemi inspektowej, grubości mniej więcej 2 cm. Dobór nasion do wysiewu może być bardzo rozmaity, zależnie od rodzaju gleby, którą rozporządzamy. Grunt suchy można obsiać mieszanką złożoną z rajgrasu angielskiego (3 części), wykliny łąkowej (2 części), mietlicy rozłogowej (2 części), mietlicy białawej (1 część), grubienicy łąkowej (1 część), tonki wonnej (1 część). W grunt umiarkowanie wilgotny wysiewamy mieszankę, złożoną z rajgrasu angielskiego (4 części), kostrzewy owczej (2 części), tonki wonnej (1 część), grzebienicy łąkowej (1 część), wikliny łąkowej (2 części). Można dodać również koniczyny białej. Nasienia koniczyny białej nie należy jednak mieszać z innymi, lecz wysiać osobno na trawnik. Niektórzy doradzają obsiewanie trawników samym rajgrasem. Trawniki te jednak nie są trwałe. Należy więc raczej używać mieszanek, chyba, że chcemy założyć trawnik prowizoryczny, który miałby natychmiast wywołać efekt pożądany bez względu na jego trwałość. Można też użyć wyłącznie rajgrasu, jeżeli zamierzamy obsiewać trawnik corocznie.

W czasie suszy, gdy trawnik już jest zasiany i przykryty cienką i równomierną warstwą ziemi kompostowej, należy podlewaniem przyśpieszyć wschodzenie. Podlewać należy ostrożnie, aby woda nie zniszczyła równej powierzchni gruntu. Trawnik powinien być na nowo obsiewany co trzy lub cztery lata. W razie potrzeby, na miejscach na których trawa słabiej rośnie corocznie z wiosną rozsiać można nieco nasienia, przykrywając je ziemią inspektową.

Po kilku dniach powierzchnia się zazieleni i — o ile zasiew został dobrze wykonany — trawnik po dwóch lub trzech tygodniach będzie całkiem jednolity. Wówczas też, nie czekając aż zbyt gęste źdźbła trawy zaczną sobie wzajem przeszkadzać, przedsiębierzemy pierwsze koszenie, które zawsze powinno być wykonane kosą. Koszenie kosiarką bowiem wyrywając dużą ilość młodych roślin, zniszczyć nam może założony trawnik. Poza pierwszym koszeniem, następne można wykonywać maszynką do koszenia (kosiarką). Wielką zaletą tego przyrządu jest to, że każdy potrafi nim równo przystrzyc trawnik, co kosą da się osiągnąć tylko przy wielkiej wprawie. Zdarza się, iż jednocześnie z trawami wschodzi pewna ilość chwastów. Nie należy się tym niepokoić, gdyż po pierwszym skoszeniu większość zginie. Pozostałą resztę usuwamy przez wypielenie trawnika. Po skoszeniu trawnika należy go dwa razy w przeciwnych kierunkach przewalcować. W czasie posuch trawnik zraszamy dwa razy dziennie o wschodzie i zachodzie słońca. Takie zraszanie wpływa znakomicie na wzrost i barwę trawy. Trawniki dobrze utrzymane należy kosić co dwa do trzech tygodni, wypielając w międzyczasie ukazujące się chwasty. Łatwiej jest strzyc trawę, gdy jeszcze jest wilgotna od rosy porannej, to też należy, o ile możności, wybrać godziny ranne na wykonane tej czynności. Ściętą trawę należy zebrać grabiami. Jeżeli zaś wskutek częstego koszenia trawy jest mało, wówczas możemy trawnik oczyścić miotłą brzozową. Na jesień wzrost trawy słabnie. Ostatnie strzyżenie wykonujemy zazwyczaj w październiku. W każdym razie ważną jest rzeczą, by nie zostawiać trawy zbyt dużej na zimę, gdyż inaczej może miejscami zagniwać. Jeśli zima nie będzie zbyt ostra, trawnik nie ucierpi zupełnie i wczesną wiosną rosnąć zacznie na nowo. Na je-

(Ciąg dalszy na stronie 10).

Wesołe historyjki koronacyjne

Zapomniany miecz i za mała korona. — Cierpienia królowej Wiktorii.

Londyn wraca do codziennej normy. Wprawdzie radosne echa uroczystości koronacyjnych, najwspanialszych, jakie oglądano w ciągu ostatnich dziesięcioleci, nie przebrzmiały jeszcze, ale praktyczni Londyńczycy, kupcy, właściciele restauracyj i hoteli, zabrali się już do zestawienia bilansu handlowego uroczystości koronacyjnych.

Kierownik słynnych restauracyj Lyonsa przekonał się, że przygotowane na dzień koronacji 100.000 obiadów przyniosły mu niezły obrót i doskonałe oprocentowanie kapitału włożonego w „przygotowania do koronacji". Zadowolony jest również właściciel najwytworniejszej restauracji londyńskiej „Trocadero", gdzie w wieczór „koronacyjny" skonsumowano przeszło 3000 kurcząt, ponad 120 kg kawioru, 3000 funtów łososia, 12.000 funtów mięsa wołowego, specjalnie ze Szkocji sprowadzonego, 4000 kg szparagów itp. W klubach zadowoleni z obrotów „koronacyjnych" Londyńczycy, racząc się ulubioną whisky, opowiadają sobie dowcipne anegdoty i historyjki z poprzednich koronacyj, których bukiecik podajemy naszym czytelnikom.

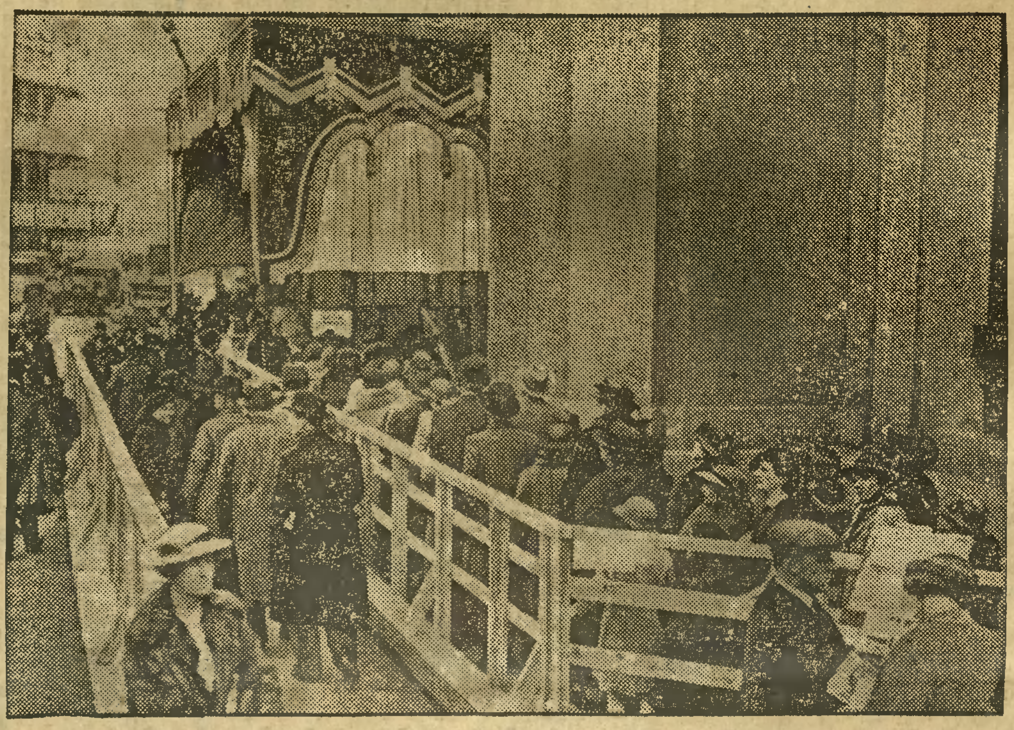
Podczas koronacji Edwarda III zdarzył się przykry incydent. W chwili, gdy według ceremoniału koronacyjnego miano królowi przypasać miecz sprawiedliwości, lord Effingham, który miał powierzoną pieczę nad insygniami władzy monarszej, zauważył z przerażeniem brak miecza. Sytuację uratował lord major Londynu, który w ostatniej chwili podał lordowi swój własny miecz.

Zabawna przygoda przytrafiła się królowi Jakubowi II. Korona, którą arcybiskup Canterbury włożył na jego skronie, okazała się za mała i ledwo trzymała się na czubku głowy królewskiej. Jakub II, mając w obu rękach insygnia swej władzy, berło i jabłko, siedział sztywny, niczym posąg, najmniejszy bowiem ruch głowy mógł spowodować katastrofę. Nie uniknięto jej jednak. Po koniec ceremonii korona spadła z głowy króla i byłaby potoczyła się na ziemię, gdyby jej w locie nie schwycił lord Sidney, który, wręczając koronę przerażonemu tą sceną królowi, oświadczył: „Wasza królewska mość! Nie po raz pierwszy w dziejach Sidney podtrzymuje koronę królewską".

Nie mniej przykrą przygodę z koroną miał markiz d'Anglessey, któremu przypadł zaszczyt niesienia jej w procesji koronacyjnej. W pewnym momencie korona wymknęła się z rąk markiza i byłaby rozbiła się na ziemi, gdyby jej w lot nie był pochwycił któryś z paziów, idących w orszaku.

Niemało podczas koronacji wycierpiała królowa Wiktoria. Pierścień z rubinem, który arcybiskup Canterbury w chwili koronacji wkłada na palec władcy, jako symbol łączności z narodem, nie był dopasowany do pulchnych palców królowej. W chwili wkładania pierścienia na palec królowa syknęła z bólu. Momentalnie palec spuchł. Królowa przez 4 godziny znosić musiała tortury. Wreszcie odetchnęła z ulgą. Zbliżał się koniec ceremoniału. W tym lord John Thynne zauważył, że biskup celebrujący nabożeństwo przez roztargnienie odwrócił dwie karty modlitewnika. Lord podzielił się swym spostrzeżeniem z premierem, który oświadczył: „Ależ to nie ma znaczenia! Nikt tego nie zauważył". „Owszem, ja" — odparł lord Thynne i wymógł na biskupie dodatkowe odczytanie przerzuconych omyłkowo dwóch stronic. Biedna królowa, mdlejąc z bólu, musiała jeszcze przez kwadrans uczestniczyć w nużącym ceremoniale, który wówczas trwał przeszło cztery godziny. Po przybyciu do pałacu, palec napuchł tak, że trzeba było interwencji lekarza. Królowa przeszło pół godziny musiała trzymać palec w lodowatej wodzie, by móc zdjąć pierścień koronacyjny, który wpił się w ciało. Na dworze wróżono królowej długie panowanie, co się też spełniło.

Anglicy zwiedzają katedrę Westminsterską.

Po ukończeniu uroczystości koronacyjnych tłumy zwiedzają katedrę Westminsterską podziwiając wspaniałe dekoracje.

Rocznica zgonu autora „Hultajskiej Trójki".

25 maja br. upływa 75-rocznica zgonu Jana Nestroya, autora popularnych sztuk ludowych, a m. in. słynnego wodewilu „Hultajska Trójka".

Niebezpieczny zawód weterynarza.

Ciekawe przeżycia „lekarza nadwornego" ogrodu zoolog"

Zawód weterynarza jest doprawdy niełatwy. Pacjent jego ani nie może mu powiedzieć, co go boli, ani dać mu jakichkolwiek objaśnień co do przyczyny i objawów choroby. Poza tym zwierzę na ogół nie pojmuje, że w interesie kuracji winno poddać się nieraz przykremu i bolesnemu zabiegowi. Praca weterynarza jest zatem bezustannym zmaganiem się jego intelektu z oporem biernym lub czynnym zwierzęcia. Dotyczy to przede wszystkim leczenia dzikich zwierząt. Ciekawe w tej mierze przeżycia opowiada profesor francuski dr Chevalier z Paryża.

„W charakterze swoim jako „lekarz nadworny" ogrodu zoologicznego muszę się nieraz zajmować wyjątkowymi wypadkami. Lwy i tygrysy na przykład cierpią w niewoli na wrastające w ciało pazury. Jakkolwiek zabieg wycinania pazurów jest bardzo prosty, nie obejdzie się on przecież bez zastosowania środka usypiającego. W takich wypadkach poddaje się zwierzę głodówce i zwabia następnie za pomocą pokarmu do specjalnie skonstruowanej klatki z oknami, przez które obserwować można zwierzę. Następnie usypia się je za pomocą chloroformu i wyciąga się łapę przez kratę za pomocą obcęgów. Mimo wszystko taka pedicure u lwów jest rzeczą nieco denerwującą. Chloroformowanie małp jest natomiast stosunkowo proste. Traktuje się je zwyczajnie jako zwierzę domowe.

Nieraz jest oczywiście nie wskazane stosować inne znieczulenie, jak miejscowe. W takich wypadkach trzeba oczywście specjalnie mieć się na baczności. Jak niebezpieczny może być taki zabieg, doznałem tego pewnego razu sam na sobie, kiedy bezmała stałbym się ofiarą swego zawodu. Antylopa po zabiegu chirurgicznym wyłamała się z klatki i jak szalona rzuciła się na mnie i na mego asystenta. Szczęśliwym trafem zdołałem się schronić do otwartej bramy jakiegoś pawilonu, asystent jednakże był ścigany przez szalone zwierzę po całym ogrodzie i tylko z trudem uchronił się przed katastrofą.

Podanie pacjentowi lekarstwa jest nieraz rzeczą daleko trudniejszą, inż dokonanie operacji. Żyrafom zwykle podawałem leki w postaci proszków w mleku, słoniom zaś zastrzykiwałem lekarstwo do pomarańcz.

Dzikie osły i konie, którym urosły nadmiernie kopyta, chwyta się na lasso i krępuje, poczym obcina się kopyta specjalnymi narzędziami.

Najoryginalniejszym pacjentem jednakże, jakiego miałem w czasie swej praktyki, był 27 stóp długi wąż, który miał pękniętą dolną szczękę. Szczęki wężów spięte są elastycznymi ścięgnami, które na starość stają się twardymi i łamliwymi. U pacjenta mego pękła szczęka dolna w dwóch czy trzech miejscach, gdy połykał koźlę. Naprawienie szczęki tego olbrzymiego węża nie było doprawdy rzeczą łatwą. A przecież operacja udała się. Zbudowaliśmy ścianę z grubych desek z otworem, przez który przeciągnęliśmy głowę węża na długość 60 centymetów, po czym przywiązaliśmy ją do poziomej deski, która służyła za stół operacyjny. Następnie nastawiłem szczękę i obandażowałem ją należycie. Pacjent niestety musiał 6 tygodni czekać na następne śniadanko, zanim się szczęka zrosła.

—:—

Szybkobiegacz wśród gwiazd.

W gwiazdozbiorze Wielkiej Niedźwiedzicy znajduje się mała gwiazda, która obraca się dokoła swej osi z szybkością 289 kilometrów na sekundę. Gwiazda ta robi w minucie 17.340 obrotów, w godzinie 1.040.000, a w ciągu dnia 24.969.600 obrotów.

—:—

WYTŁUMACZYŁ.

Mojżesz Kupfer przechodzi z synkiem koło ratusza.

— Tatusiu — pyta mały Zygmuś — po co na ratuszu są cztery zegary?

— Jakto poco? A może kto inny też będzie chciał zobaczyć która godzina?

Możemy zajrzeć do żołądka.

Organizm ludzki nie może mieć dla nas tajemnic. Takie jest hasło nowoczesnej medycyny, która zaprzągłszy na swe usługi geniusz wynalazcy, posługuje się coraz doskonalszymi instrumentami, pozwalającymi lekarzowi dotrzeć w głąb organizmu i naocznie niejako śledzić zachodzące w nim procesy chorobowe. Na polu wynalazczości pomocniczych instrumentów lekarskich pierwsze miejsce zajęły Stany Zjednoczone, gdzie niedawno oddano do użytku lekarzy sondę, pozwalającą okiem wykryć zmiany zachodzące w żołądku. Oddana niedawno do użytku w szpitalach amerykańskich sonda, składa się z rozsuwanej długiej metalowej tuby, zakończonej mikroskopijnym lustrem, oświetlonym, które przez szkła znajdujące się wewnątrz tuby odbija powiększony obraz wnętrza żołądka i pozwala lekarzowi widzieć dokładnie wszelkie zmiany chorobowe żołądka jak guzy, wrzody itp. Nowy aparat oddał już nieocenione usługi przy diagnozie schorzeń żołądkowych.

Puder w grobie młodej Mandżurki z przed 500 lat.

Charbin. Członkowie wyprawy naukowej z archeologiem W. Ponosowem na czele badali kraj między osadami Husjantum i Czinche, gdzie niedawno odkryto ślady osad z doby kamiennej. M. in. znaleziono grób młodej dziewczyny mandżurskiej z przed 400—500 lat. W specjalnej trumnie znaleziono dobrze zakonserwowany szkielet dziewczyny. Podług zębów stwierdzono, że chodzi o dziewczynę w wieku 18—20 lat. U stóp miała garnek gliniany z muszlami morskimi. Pod głową szkieletu znaleziono inną muszlę, w której zachowany był biały proszek. Okazało się, że jest to zwyczajny puder. Archeolodzy znaleźli również ostre części broni, jakiej używali wojownicy ówcześni.

Nieodkryta Ameryka — czyli dziewięcioletnia podróż naukowa.

Pewne przedsiębiorstwo amerykańskie od dłuższego czasu nosiło się z zamiarem połączenia Stanów Zjednoczonych z Rio de Janeiro za pomocą panamerykańskiej linii kolejowej. To też w tym celu zaangażowano dwóch techników, którym polecono sporządzenie projektu oraz zestawienie kosztorysu takiego przedsięwzięcia, jak również wytyczenie trasy przyszłej linii kolejowej.

Pp. Leonidas de Olivera i Lopez de la Cruz w towarzystwie swego mechanika p. Mario Fava wyruszyli w drogę dnia 16-go kwietnia 1928 r. z Rio de Janeiro. Dopiero w lutym 1937 r. dotarli oni do Houston w stanie Texas. Przewędrowali 25.000 km po przez Brazylię, Paragwaj, Argentynę, Boliwię, Peru, Equator, Columbię, Panamę, Costa-Rica, Nicaraguę, Honduras, San-Salvador, Guatemalę i Meksyk. Napotykali w swej wędrówce plemiona tubylcze, które nigdy nie widziały białych ludzi i tylko broń nowoczesna, którą mieli przy sobie, uratowała ich przed śmiercią od strzał zatrutych. Drapieżne zwierzęta, głód, brak sił fizycznych i moralny upadek ducha, jak również brak map dla orientowania się w terenie, setki razy groziły im niebezpieczeństwem utraty życia.

Nareszcie po 9 latach walki w puszczy i na stepach powrócili do Waszyngtonu. Jakże piękną lekcję energii i wytrwałości dali światu ci nieustraszeni pionierzy, których prace dokonają może całkowitego przewrotu w życiu ekonomicznym Ameryki.

Jak wygląda tolerancja u protestantów?

W związku z przybyciem poselstwa papieskiego na koronację króla Jerzego protestanckie "Towarzystwo Prawdy" wystosowało protest na ręce premiera Baldwina, nazywając to poselstwo „nielegalnym".

Protest wypowiada się przeciw Bill of Rights, dającemu podstawę do stosunków ze Stolicą św. a jednocześnie podkreśla, że nieobecność legata papieskiego na ceremoniach religijnych w Westminsterze stanowi zniewagę dla protestantów (!).

Omawiając ten protest poczytny tygodnik londyński "The Universe" stwierdza, że już w r. 1887 mimo podobnych reklamacji, poselstwo papieskie wzięło udział w jubileuszu królowej Wiktorii.

Dla Naszych Pań

Nawrót do religijności

podstawą odrodzenia narodowego.

W sercach naszych miesiąc maj budzi najwznioślejsze wspomnienia z lat dzieciństwa i młodości. Wspomnienia te zawdzięczamy naszym matkom, które pilnie baczyły, aby w sercach dzieci rozwijać **najgorętsze uczucia dla Najświętszej Marji Panny.** Jej to kultowi ten miesiąc został poświęcony. Tradycja kultu dla Matki Bożej, którym szczególnie odznaczamy się my, Polacy, wśród wszystkich narodów datuje się od wieków całych. Krzewicielkami czci i największej miłości dla Matki Bożej była zawsze matka, która nas uczyła pierwszych słów Pozdrowienia Anielskiego: Zdrowaś Maryja!

To też z wielkim zadowoleniem **notujemy te wszystkie objawy kultu Matki Bożej w Polsce i to z tym większym wzruszeniem, gdy się one odnoszą do młodego pokolenia.** W ślad swoich matek idą synowie, a przede wszystkim nasze córy.

Oto w drugiej połowie m. kwietnia w Poznaniu odbył się **zjazd studentek wszystkich wyższych zakładów naukowych w Polsce, które skupiły się w szeregach Sodalicyj Mariańskich.** Reprezentowane były wszystkie środowiska akademickie. Na intencję zjazdu mszę św. odprawił dostojny protektor mariański ks. Prymas dr Hlond. Nast. odbyła się uroczysta inauguracja zjazdowa. Po wysłuchaniu referatów i przeprowadzonej dyskusji przyjęto nast. uchwały: Zjazd Sodalicyj Mariańskich St. Wyższych Uczelni w Polsce poleca zarządom sodalicji **umożliwienie ogółowi koleżanek poznania podstawowych zasad wiary katolickiej** przez referaty w sekcjach wykształcenia religijnego, kursy apologetyczne, odpowiednią lekturę itp.

2. Zjazd, uważając sodalicje za szczególnie powołane do szerzenia idei Maryjnej poleca im czuwać nad **realizacją ślubów jasnogórskich wśród młodzieży akademickiej i nad ciągłością dorocznych pielgrzymek na Jasną Górę.**

Taki duch panuje wśród zrzeszonych studentek. Pocieszmy się, że i wśród studentów a więc wśród naszych synów, których wychowałyśmy, panuje ten sam cudownie piękny kult dla Matki Bożej.

Oto w jednym z czasopism akademickich spotykamy się z takim oto pięknym artykułem p. A. Krzyżanowskiego, który pisze: Przyrzekliśmy na Jasnej Górze szerzyć z wszelką usilnością cześć i nabożeństwo do Najświętszej Panny. Prawdę tych naszych pragnień i przyrzeczeń musi potwierdzić wielki czyn. Wielkie idee stają się potęgą, kiedy wcielają się w organizacje. Jeżeli istotnie chcemy dać trwałą wartość naszym ślubowaniom, **wstępujmy do akademickich organizacyj religijnych,** by w nich pogłębić nasze zasady katolickie, nadać żywsze tętno i podnioślejszy ton praktykom religijnym i społem walczyć o lepsze jutro. W miesiącu maju wypada zastanowić się nieco nad tym, czy złożenie ślubowania nie powinno skłaniać nas do wstępowania w sodalicyjne szeregi, by w nich pod błękitnym mariańskim sztandarem zdobywać otoczenie i świat dla Maryi, a przez Nią dla Chrystusa. Czy sprawimy zawód Patronce, która przyjęła ślubowanie nasze? Czy nie połączymy się w Eucharystii pokarmie silnych z Chrystusem, który czeka nas w tabernakulum?

Takim oto językiem i wyznaniem wiary przemawia większa część naszej młodzieży akademickiej. Cieszmy się z tego, bo w tym jest nasza zasługa.

Jak się dowiadujemy i **w roku bież. odbędzie się wielka pielgrzymka młodzieży na Jasną Górę.** Pojadą tam młodzi, aby modlić się za Polskę.

Jeśli tak głęboko religijną jest nasza młodzież, to i kult dla Matki Bożej nie osłabnie w Polsce odrodzonej, a raczej będzie stale rósł i wzmagał się. Niechże nasze serca kobiece będą złączone z młodym pokoleniem Polaków. A pamiętajmy zawsze, że najłatwiej dostajemy się do serc młodych przez kult dla Matki Najświętszej. **Zróbmy też wszystko, co jest w naszej mocy, aby szerzyć wyznawanie gorące do Matki Boskiej.**

Z. Zaw.

Haftowane żakieciki.

(j) W dziedzinie sortie i okryć wieczorowych stale zachodzą jakieś **inowacje,** które śledzą z niepokojem panie, czekające zawsze na to — co najmodniejsze. **Haftowane materiały należą obecnie do gatunków najmodniejszych, ale i najdroższych.** Na długie sortie i palta wieczorowe muszą być koniecznie haftowane duże desenie. Na krótkie natomiast haft musi być drobny i delikatny, aby harmonizował z fasonem żakietu.

Pierwszy od lewej — **żakiet o kroju kostiumowym** jest zrobiony z jasnego, lśniącego satin o delikatnym deseniu haftowanym złotem i jedwabiem. Cały brzeg uchwycony jest białym jedwabiem.

Drugi model jest czymś w rodzaju **bluzki** i żakietu jednocześnie. Owe sortie zrobić można z grubej deseniowej koronki lub crêpe de chine suto wyszywanej złotem. Tak samo kokardki imitujące spinki muszą być ze złota. Tego rodzaju sortie włożone na suknię wyciętą i bez rekawów zmienia charakter sukni balowej na wieczorową. A na balach ochroni panie od przeziębienia, którego w korytarzach, garderobie a nawet w salach można się nieopatrznie nabawić.

Przygotowanie pracownic domowych

usunie bezrobocie wśród młodzieży żeńskiej.

(h) Pracownic domowych nigdy nie jest za dużo. Panie domu bezustannie **poszukują służących, z których jednak minimalny odsetek nadaje się w ogóle do pracy domowej.** Prawda, że dużo bezrobotnych dziewcząt można polecić jako bezwzględnie uczciwe, chętne do pracy i czyste, lecz brak im najważniejszego — odpowiednich kwalifikacyj. Kobiety pracujące poza domem koniecznie muszą mieć zaufaną osobę, która zajmie się prowadzeniem gospodarstwa, sprzątaniem i gotowaniem. I tylko dlatego, że prócz chęci do pracy i siły fizycznej niczego nie można więcej zapisać na dobro dziewczyny — tak często znajduje się dużo młodzieży żeńskiej bez pracy.

W większych miastach panie domu dokładają wszelkich starań, żeby ten rozpaczliwy stan naprawić. Warszawski Zw. Pań Domu urządził nawet w ubiegłym roku **wieczorny kurs dla pracownic domowych,** lecz zapisały się zaledwie 4 kandydatki. Duży procent dziewcząt tłumaczył swą nieobecność niechęcią pań, które nie chciały zwolnić swoich pomocnic w godzinach wieczornych na ten kurs, reszta w ogóle się tą imprezą nie zainteresowała. I u nas daje się odczuwać silnie **brak pomocnic umiejących gotować.** Zazwyczaj napływający do miast narybek rekrutuje się z młodych dziewcząt wiejskich, które uciekają ze wsi z nadzieją otrzymania lżejszej pracy i większych zarobków. Już w krótkim czasie tak panie jak i kandydatki na służące rozczarowują się do siebie i dziewczęta rozpoczynają wędrówkę z miejsca na miejsce, nie nabierając jednak, mimo kilku lat pobytu w mieście żadnej praktyki.

Obecnie, jak donosi „Praktyczna Pani" **Związek Polsk. Obrończyń Ojczyzny z panią Marszałkową Piłsudską na czele założył szkołę dla pomocnic domowych pod nazwą: „Ośrodek opieki nad bezrobotną młodzieżą".** Szkoła mieści się w Warszawie na przedmieściu Koło przy ul. Ożarowskiej 46 i przyjmuje kandydatki z ukończoną szkołą powszechną od lat 15—25. Nauka jest bezpłatna i trwa cztery miesiące.

Dziewczęta pod opieką wyszkolonych instruktorek spędzają czas na nauce gotowania, pieczenia, przyrządzania wszelkich potraw i podawania do stołu. Poza tym uczą się prać, prasować, sprzątać mieszkanie. Wolny czas spędzają na pogadankach z świetliczanką, która musi w tym krótkim czasie przygotować dziewczęta do przyszłego zawodu, dać im pewnego rodzaju ogładę i **nauczyć tego, czego im rodzice lub opiekunowie, zazwyczaj ludzie bardzo prości i zapracowani, dać nie mogli.** Oby tego rodzaju szkoły rozwijały się w jak największej ilości pomyślnie w całej Polsce, a wówczas będziemy mogły z większym spokojem powierzyć sprawy dot. gospodarstwa domowego **odpowiednio wykształconym pomocnicom domowym.**

Film a moda.

Hollywoodzkie gwiazdy filmowe muszą być jednocześnie dobrymi aktorkami i wyrocznią mody i elegancji.

Po ostatnim filmie młodej artystki Jean Muir wszystkie panie o podobnej do niej twarzy czeszą się w ten sposób, w jaki uczesana była aktorka w swoim ostatnim filmie. Tego rodzaju popularność mija wszędzie bardzo prędko, w każdym jednak razie przez pewien czas nazwisko i uczesanie aktorki nie przestaje interesować modnisie amerykańskie.

Ze świata kobiecego.

— **Pierwszą adwokatką turecką,** dopuszczoną do prac sądowych w Syrii jest 27-letnia Burone Tarazi. Uczęszczała ona do szkoły francuskiej SS Franciszkanek w Damaszku poczym odbywała studia prawnicze na francuskim fakultecie prawniczym w Beyrouth, gdzie też zdawała egzamina. Ojciec jej piastował ongiś wysokie stanowisko w cesarskim rządzie tureckim i był członkiem tureckiego parlamentu. Młoda adwokatka wygłasza przemówienia w języku arabskim i tureckim.

— **Generalnym dyrektorem więzień kobiecych** w Norwegii, zamianowano Olgę Larsen, która poprzednio przez 25 lat była kierowniczką zakładu poprawczego dla dziewcząt. Jednocześnie pełniła funkcje kierowniczki miejskiego więzienia dla kobiet w Oslo.

— **Prezeska oddziału dla spraw sztuki i umiejętności** w radzie narodowej kobiet greckich, pani Hadzimichali, otrzymała nagrodę państwową w kwocie 10.000 drachm za swoje wielkie zasługi w zakresie badania i krzewienia greckiej sztuki ludowej.

— **Ostatnią z „górniczek",** które niegdyś zatrudniane były w kopalniach węgla w Anglii, jest mrs. Elizabeth Melling, która mimo swych 88 lat czuje się krzepko i pali fajkę. Staruszka mieszkająca w Sandy Lane w hrabstwie Lancashire opowiada, że pracę w górnictwie rozpoczęła jako 12-letnia dziewczyna, a porzuciła ją, kiedy rozporządzeniem rządu w 1886 zabroniono kobietom pracować pod ziemią.

Pisma kobiece.

— **Nr. 6 „Przeglądu Kobiecego"** na czerwiec br. przynosi cały szereg nowości sezonu letniego, z powodzi których każda pani może wybrać dla siebie to, co jej przypadnie do gustu. Tablica kroju, polskie opisy i ciekawy dział rad kosmetycznych i gospodarskich uzupełniają numer. Pismo otrzymać można w Bydgoszczy u Gieryna, w Warszawie wydawnictwo mieści się na ul. Długiej 45.

Z zagadnień ogrodniczych.

Zakładanie i konserwacja trawnika.

(w) Piękny trawnik stwarza miły dla oka widok i stanowi prawdziwą ozdobę każdego ogrodu lub parku, nadając otoczeniu przepiękne, ciemno-zielone tło.

Długotrwałość i piękny wygląd otrzymuje się przez umiejętne założenie i konserwację trawnika. Większość mieszanek trawnikowych wymaga ziemi urodzajnej. Uwzględnić to musimy przed siewem traw i ziemię odpowiednio doprawić. Grunt ubogi w wapno, trzeba zasilić nowozem wapiennym, ziemią piaszczystą wzmocnić mułem, gliną lub kompostem, ziemię ciężką spulchnić piaskiem. Ziemię należy dobrze przekopać, usunąć wszelkie zielska i kamienie i powierzchnię lekko zwałować, by uniknąć zapadania się ziemi. Siew wykonać można do końca maja. Siać trzeba gęsto (na jeden metr kwadratowy 20 g nasienia), ażeby powierzchnia zazieleniła się równomiernie i grunt został szybko i całkowicie przykryty. Brzegi obsiewa się gęściej. Siejemy ręcznie rzutem i to w dzień pochmurny, bezwietrzny. W końcu przykrywamy całą zasianą powierzchnię równomiernie warstwą dobrej ziemi inspektowej, grubości mniej więcej 2 cm. Dobór nasion do wysiewu może być bardzo rozmaity, zależnie od rodzaju gleby, którą rozporządzamy. Grunt suchy można obsiać mieszanką złożoną z rajgrasu angielskiego (3 części), wykliny łąkowej (2 części), mietlicy rozłogowej (2 części), mietlicy białawej (1 część), grubienicy łąkowej (1 część), tonki wonnej (1 część). W grunt umiarkowanie wilgotny wysiewamy mieszankę, złożoną z rajgrasu angielskiego (4 części), kostrzewy owczej (2 części), tonki wonnej (1 część), grzebienicy łąkowej (1 część), wikliny łąkowej (2 części). Można dodać również koniczyny białej. Nasienia koniczyny białej nie należy jednak mieszać z innymi, lecz wysiać osobno na trawnik. Niektórzy doradzają obsiewanie trawników samym rajgrasem. Trawniki te jednak nie są trwałe. Należy więc raczej używać mieszanek, chyba, że chcemy założyć trawnik prowizoryczny, który miałby natychmiast wywołać efekt pożądany bez względu na jego trwałość. Można też użyć wyłącznie rajgrasu, jeżeli zamierzamy obsiewać trawnik corocznie.

W czasie suszy, gdy trawnik już jest zasiany i przykryty cienką i równomierną warstwą ziemi kompostowej, należy podlewaniem przyśpieszyć wschodzenie. Podlewać należy ostrożnie, aby woda nie zniszczyła równej powierzchni gruntu. Trawnik powinien być na nowo obsiewany co trzy lub cztery lata. W razie potrzeby, na miejscach na których trawa słabiej rośnie corocznie z wiosną rozsiać można nieco nasienia, przykrywając je ziemią inspektową.

Po kilku dniach powierzchnia się zazieleni i — o ile zasiew został dobrze wykonany — trawnik po dwóch lub trzech tygodniach będzie całkiem jednolity. Wówczas też, nie czekając aż zbyt gęste źdźbła trawy zaczną sobie wzajem przeszkadzać, przedsiębierzemy pierwsze koszenie, które zawsze powinno być wykonane kosą. Koszenie kosiarką bowiem wyrywając dużą ilość młodych roślin, zniszczyć nam może założony trawnik. Poza pierwszym koszeniem, następne można wykonywać maszynką do koszenia (kosiarką). Wielką zaletą tego przyrządu jest to, że każdy potrafi nim równo przystrzyc trawnik, co kosą da się osiągnąć tylko przy wielkiej wprawie. Zdarza się, iż jednocześnie z trawami wschodzi pewna ilość chwastów. Nie należy się tym niepokoić, gdyż po pierwszym skoszeniu większość zginie. Pozostałą resztę usuwamy przez wypielenie trawnika. Po skoszeniu trawnika należy go dwa razy w przeciwnych kierunkach przewalcować. W czasie posuch trawnik zraszamy dwa razy dziennie o wschodzie i zachodzie słońca. Takie zraszanie wpływa znakomicie na wzrost i barwę trawy. Trawniki dobrze utrzymane należy kosić co dwa do trzech tygodni, wypielając w międzyczasie ukazujące się chwasty. Łatwiej jest strzyc trawę, gdy jeszcze jest wilgotna od rosy porannej, to też należy, o ile możności, wybrać godziny ranne na wykonane tej czynności. Ściętą trawę należy zebrać grabiami. Jeżeli zaś wskutek częstego koszenia trawy jest mało, wówczas możemy trawnik oczyścić miotłą brzozową. Na jesień wzrost trawy słabnie. Ostatnie strzyżenie wykonujemy zazwyczaj w październiku. W każdym razie ważną jest rzeczą, by nie zostawiać trawy zbyt dużej na zimę, gdyż inaczej może miejscami zagniwać. Jeśli zima nie będzie zbyt ostra, trawnik nie ucierpi zupełnie i wczesną wiosną rosnąć zacznie na nowo. Na je-

(Ciąg dalszy na stronie 10).

Z Wielkopolski i Pomorza

NASI SPRAWOZDAWCY O ŻYCIU PROWINCJI

Inowrocław.

Biblioteka miejska czynna jest codziennie od godz. 17 do 18, w soboty od 17 do 19.

Biblioteka Tow. Czytelni Ludowych mieszcząca się w Domu Katolickim przy ulicy Plebanka, otwarta jest codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 17—19-tej.

— Biblioteka Kolejow. Przysp. Wojsk. w świetlicy **„Ogniska"** przy ul. Magazynowej otwarta w poniedziałki, środy i piątki od godz. 17 do 19-tej.

Karetka sanitarna, tel. 276, czynna dzień i w nocy.

Nocny dyżur pełni apteka „Pod Orłem".

Repertuar kin. Słońce: „Szarża lekkiej brygady". Stylowe: „Człowiek-lew". Świt: „Senorita w masce".

Przeszło 800 dzieci przystąpiło do Komunii św. w inowrocławskich parafiach. W Zielone Święta przystąpiło do pierwszej Komunii św. w inowrocławskich parafiach przeszło 800 dzieci. W parafii farnej zaprowadzono o godz. 7 rano w procesjonalnym pochodzie z Ochronki przy ul. Poznańskiej 280 dzieci do kościoła św. Mikołaja. Na czele pochodu kroczyli ks. Peltz i ks. Wnuk. U wejścia do prastarej Fary powitał dzieci ks. kan. Jaśkowski w otoczeniu inspektora szkolnego Halardzińskiego i 20 nauczycieli. Mszę św. odprawił i podniosłe kazanie wygłosił ks. kan. Jaśkowski, który także udzielił dzieciom pierwszej Komunii św. Po nabożeństwie Panie Miłosierdzia podejmowały w ochronce 71 najuboższych dzieci kawą i plackiem. Dzieci te ubrane zostały również przez Panie Wincentki par. farnej. W parafii Matki Bożej o godz. 7 rano zgromadziła się dziatwa w liczbie 500 w sali parafialnej. W procesji z sztandarami towarzystw kościelnych udano się do kościoła Matki Boskiej na czele z ks. kan. Kubskim, ks. Misiakiem, ks. Gotowiczem i ks. Sojką. Mszę św. odprawił ks. Gotowicz. Kazanie wygłosił ks. kan. Kubski. Po nabożeństwie Panie Miłosierdzia podejmowały w sali parafialnej 200 najbiedniejszych dzieci kawą i plackiem. Panie Miłosierdzia ubrały 150 dzieci kosztem około 2000 zł w ubranka i sukienki. — W parafii św. Józefa dzieci zebrały się przed grotą Matki Boskiej, skąd procesją, prowadzoną przez ks. prob. Handkego w asyście ks. Dziamskiego udano się do kościoła. Mszę św. odprawił i pierwszej Komunii św. udzielił ks. prob. Handke. Podniosłe kazanie wygłosił ks. Misiak. Panie Wincentki ubrały 23 dzieci kompletnie, rozdając im już w sobotę ciasto do domów.

W zielonoświątecznym strzelaniu Bractwa Kurkowego godność króla kurkowego zdobył p. St. Deutsch, pierwszym rycerzem został prezydent miasta p. Jankowski, drugim rycerzem drogerzysta p. Bożeński.

—::—

MOGILNO. (mk) Do mieszkania Stefana Drzewickiego we wsi Kościerki, pow. Mogilno, wlamało się 3 bandytów w nocy i po steroryzowaniu rewolwerami przerażonego gospodarza zażądali wydania pieniędzy. Gdy spotkali się z odmową, dwóch napastników z bronią w ręku pilnowało domowników, trzeci zaś przeszukał mieszkanie i zabrał 280 zł w gotówce. Po dokonaniu rozboju bandyci zbiegli niepoznani. Policja prowadzi w tej sprawie dochodzenia.

— Na odcinku szosowym Gębice—Dzierzążno pod Mogilnem jadący na rowerze p. Wierzbiński F. z Dzierzążni zderzył się z drugim rowerzystą niej. Klattem z Procynia. Obaj rowerzyści wyszli z wypadku ponaśnie kontuzjowani, a rower jednego z nich uległ zniszczeniu.

— Do mieszkania prywatnego kupca p. Preuschofa przy ul. Ogrodowej włamali się w czasie nieobecności domowników nieznani sprawcy, skąd skradli nowy męski rower, 2 płaszcze męskie, komplet damski, ogólnej wartości ca 400 zł. Policja przeprowadza dochodzenia.

TRZEMESZNO. (mk) Egzamin maturalny zdali w tut. gimnazjum państw. pp.: Adamczewski Rafał — Brodnica, Baumgart Artur — Trzemeszno, Banaszkiewicz Kazimierz — Mogilno, Bessert Ireneusz — Trzemeszno, Dzianot Jan — Gniezno, Draheim Bernard — Mogilno, Glass Eugeniusz — Pakość, Graczyk Wacław — Gniezno, Kowalski Szczepan — Wymysłowo, Kamyszek Bolesław — Miława, Kempiński Adam — Trzemeszno, Nadoliński Leon — Trzemeszno, Owczarzak Edw. — Ostrowo, Semrau Tad. — Niewolno, Stępiński Witold i Mieczysław — Czarnków, Szymański Kaz. — Gniezno, Siewkowski Zdzisław — Janowiec, Świderski Tad. — Trzemeszno.

— Odbyło się nadzwyczajne zebranie Zw. Właśc. Nieruchomości. Zagaił je prezes p. Schillak, a wyczerpująco omówił trudne i rozpaczliwe położenie właścicieli nieruchomości przybyły delegat z Poznania p. prok. Osada.

— W nieruchomości p. Kowalskiego przy Pl. Kosmowskiego wybuchł pożar. Szkoda wynosi około 200 zł. Domownicy sami ugasili pożar.

NAKŁO, n. N. (j) W pierwsze święto obchodziła parafia nakielska piękną uroczystość przyjęcia dzieci do pierwszej Komunii św. Przy wspaniałej pogodzie odbyło się wprowadzenie dzieci w pochodzie z pl. Szkolnego do kościoła. Pochód prowadził ks. prob. Ignacy Geppert, w asyście 4 księży. Wzruszający był widok, gdy setki dzieci odświętnie ubranych kroczyło w szeregach do kościoła, śpiewając „Kto się w opiekę...". W pięknie przybranym kościele uroczystą mszę św. celebrował ks. proboszcz, który od stóp ołtarza przemówił do dzieci. Po nabożeństwie dzieci odebrały z rąk ks. proboszcza obrazki pamiątkowe. Ogółem przystąpiło po raz pierwszy do Stołu Pańskiego 350 dzieci, w tym 176 dziewczynek i 174 chłopców.

SZUBIN. (c) W drugie święto Zielonych Świąt Bractwo Kurkowe w Szubinie odbyło swoje doroczne tradycyjne strzelanie o godność króla kurkowego na rok 1937. Królem został kupiec p. Kamiński Bolesław, pierwszym rycerzem — dyrektor K. K. O. p. Perl, drugim zaś — p. Gajewski, sekretarz Krajowego Zakładu Wychowawczego.

— Starosta powiatowy ostatnio zatwierdził wybór przewodniczącego spółki drenarskiej w Łankowicach: rolnika Franciszka Hamesza z Łankowic na przewodniczącego, rolnika zaś Wacława Bartkowiaka z Łankowic — na zastępcę przewodniczącego spółki.

— Dnia 13 bm. odbyło się zebranie zarządu powiatowego Z. R., na którym zarząd ukonstytuował się następująco: prezes p. starosta Dąbrowski, wiceprezesi pp. burm. Barczyński i Igler, sekretarz p. Poprawka, skarbnik p. Weichbrodt, referent wych. ob. p. Sobiech, opieki społecznej p. Ciesielski i ref. prasowo-propag. p. Mucha.

— W sali posiedzeń rady miejskiej w Szubinie pod przewodnictwem p. burmistrza Barczyńskiego w obecności instr. rej. oplg. p. kpt. Jasieńskiego z Bydgoszczy odbyło się nadzwyczajne walne zgromadzenie koła LOPP. Męskiego w Szubinie. Po referacie p. kpt. Jasieńskiego, wybrano nowy zarząd: prezes komisarz PP. p. Młodowicz, wiceprezes p. burm. Barczyński, skarbnik p. Erdmann, sekretarz p. Pruchniewski oraz członek zarządu p. Maciejewski.

ŁOBŻENICA. Nadzwyczajne zebranie Towarzystwa Kupców w Łobżenicy odbędzie się w czwartek 20 bm. o godz. 20 w sali p. Byczka. Na zebranie przybędą: p. poseł Marchlewski z Grudziądza i p. dyr. Cylkowski z Bydgoszczy.

Katolicka młodzież Pomorza

na wspaniałym zjeździe w Chełmży.

W Chełmży odbył się w dniach **15 i 16 maja br. XII zjazd delegowanych K. S. M. M.** Już od południa dnia 15 bm. pociągi przybywać do Chełmży niezliczone rzesze młodych katolików i to pociągami, rowerami i samochodami. Pod wieczór zgromadziło się około 3 tysiące młodzieży, w tej liczbie około 600 rowerzystów. Na przyjęcie tej młodzieży obywatelstwo ustawiło w kilku punktach miasta bramy triumfalne oraz udekorowało domy chorągwiami o barwach państwowych. Wieczorem zgromadzona młodzież udała się do dużej sali „Concordii", gdzie toczyły się obrady, które trwały do godz. 11,30, po czym uformował się pochód, który z zapalonymi świecami i pochodniami przeszedł ulicami miasta do kościoła parafialnego. Przed kościołem powitał młodzież proboszcz parafii ks. infułat Szydzik, po czym odbył się apel zmarłych członków K. S. M. Listę zmarłych odczytał generalny sekretarz KSM ks. Gajdus. Następnie młodzież udała się do kościoła, gdzie okolicznościowe kazanie wygłosił ks. infułat Szydzik, po czym odebrał od młodzieży przyrzeczenie organizacyjne. Chwila ta była bardzo wzruszająca. Na tym o godz. 1 w nocy skończyły się uroczystości pierwszego dnia zjazdu, a młodzież udała się na spoczynek do specjalnie przygotowanych kwater.

W drugi dzień zjazdu tj. w niedzielę rano o godz. 10-ej na placu przed dworcem uformował się olbrzymi pochód z około stu sztandarami i transparentami, który z trzema orkiestrami przeszedł ulicami miasta do kościoła na uroczyste nabożeństwo, celebrowane przez księdza infułata. Po nabożeństwie odbyła się wspaniała defilada, którą odbierali na specjalnie zbudowanej trybunie przedstawiciele władz państwowych, samorządowych, wojska i duchowieństwa z pp. starostą pow. Bruniewskim, ks. inf. Szydzikiem i burmistrzem Barwickim na czele. Defilada ta wypadła imponująco. Po defiladzie młodzież katolicka udała się na placu Marszałka Piłsudskiego, gdzie na drugiej trybunie przy zainstalowanym megafonie odbyły się entuzjastyczne przemówienia Przemawiali i składali życzenia: prezes okręgowy KSM, starosta pow. Bruniewski, burmistrz Barwicki, ksiądz infułat Szydzik, prezes Akcji Katolickiej p. Brzeski oraz prezes KSM z Gdańska, na widok którego publiczność wiwatowała niemilknącymi oklaskami. Na zjazd ten przybyła młodzież z najdalszych zakątków Pomorza. Wspaniale prezentowała się młodzież z Gdańska. Po przemówieniach i wzniesieniu kilku okrzyków na cześć Pana Prezydenta R. P., marszałka Śmigłego-Rydza i Ojca św. Piusa XI, orkiestra odegrała hymn narodowy oraz „Boże coś Polskę", po czym prezes okręgowy KSM zamknął XII zjazd. Po defiladzie młodzież udała się na obiad, który był wydany w trzech punktach miasta. Po południu odbyły się na boisku miejskim zawody sportowe, podczas których przygrywała orkiestra KSM z Grudziądza. Wieczorem młodzież rozjechała się do domów z wyjątkiem młodzieży z Gdańska, Gdyni i Helu w liczbie około 150 osób, która została na drugi dzień celem zwiedzenia miasta.

CHEŁMŻA. (e) W drugi dzień Świąt tj. 17 bm. odbyło się w Chełmży strzelanie o godność króla w Kurkowym Bractwie Strzeleckim na rok 1937. Królem Kurkowego Bractwa Strzeleckiego na rok 1937 został p. Stanisław Kozłowski, mistrz rzeźnicki z Chełmży, pierwszym rycerzem p. Strużyna, zaś drugim rycerzem p. Szczepański. Uroczystość strzelania rozpoczęła się uroczystą mszą św., celebrowaną przez księdza inf. Szydzika w kaplicze Parku 3 Maja. Podczas zawodów strzelania przygrywała orkiestra wojskowa z Grudziądza. Wieczorem król kurkowy oraz rycerze zostali oprowadzeni po mieście przy dźwiękach wojskowej orkiestry, po czym odbyła się w własnej Strzelnicy zabawa taneczna w zamkniętym kółku.

— Sędziowie, urzędnicy i funkcjonariusze sądu grodzkiego w Chełmży zamiast wieńca na trumnę śp. dr. Władysława Wyszkowskiego, notariusza — byłego naczelnika sądu grodzkiego w Chełmży — złożyli na Fundusz Obrony Narodowej kwotę 20,— złotych.

STAROGARD. (ag) Egzamin dojrzałości w starogardzkim gimnazjum państw. zdali tego roku pp.: Chrościeiewski Edmund, Cyplik Marcin Cześnik Br., Cienciała St., Freda St., Gumiński Fr., Janikowski P., Knasiak L., Szarmach J., Szarmach St., Rzóska St., Marczak J., Reszelski M., Piłat P., Landowski St., Ostrowski A., Waliński St. Ćwikliński Al., Szpiter Ul. i Michnowski M.

CHOJNICE. (k) Tradycyjne strzelania o godność króla kurkowego odbyły się w Strzelnicy. Strzały honorowe oddali p. wiceburmistrz K. Zimny, dotychczasowy król p. Nowacki i p. Troka, po czym orkiestra odegrała hymn narodowy. Strzelania zostały zakończone we wtorek wieczorem. Królem kurkowym na rok 1937-38 proklamowano uroczyście p. Güntzla Franciszka, rycerzami pp. Kalettę Jana seniora oraz Dzięcielskiego Józefa. Nagrody dzienne zdobyli w pierwszym dniu pp. Troka, Grzybowski Leon jun., Grzybowski senior, Kondziella Fr., w drugim dniu pp. Nürnberg, Troka, Grzybowski, Zimmann, Brzeziński W., Nowacki i Grzybowski senior. Po zakończeniu strzelań i uroczystym wprowadzeniu nowego króla p. Güntzla do miasta z orkiestrą na czele, odbyła się w miłym nastroju kolacja.

TCZEW. (as) W nocy z 16 na 17 bm. z celi nr 11 położonej na pierwszym piętrze tut. więzienia sądowego usiłował przy pomocy wyłamania muru i krat okiennych zbiec aresztowany w ub. tygodniu w Bielawkach pod Pelplinem niebezpieczny bandyta-włamywacz, Hieronim Sasin. Więzień ten został zatrzymany przez policję w ub. tygodniu w Szlacheckim Starogardzie bandyta-włamywacza Leona Stefana Szczęśniewskiego. Ucieczkę Sasina w porę udaremnili strażnicy więzienia i osadzili bandytę w innej celi.

— Funkcjonariusze tut. wydziału śledczego zlikwidowali szajkę zawodowych włamywaczy, na czele której stali Jan i Władysław Kupcowie ze Starogardu. Włamywacze ci w dniu 15 bm. dokonali niezwykle zuchwałego włamania do mieszkania posiedziciela ziemskiego Brunona Germanna w Starzęcinie, skąd skradli garderobę, futra i bieliznę, wartości 1.775 zł.

Stulecie gimnazjum w Chełmnie.

W dniach 6 i 7 czerwca odbędzie się uroczysty obchód 100-lecia gimnazjum męskiego w Chełmnie. Program jubileuszu jest następujący:

W niedzielę 6 czerwca: O godz. 19,30 przedstawienie „Antygony" w sali gimnastycznej gimnazjum. Po przedstawieniu koleżeńskie spotkanie w kasynie.

W poniedziałek 7 czerwca: O godz. 8,30 złożenie wieńców na grobach śp. Wyczyńskiego i Łożyńskiego. O godz. 9,00 uroczyste nabożeństwo w kościele gimnazjalnym, które odprawi JE. ks. biskup Dominik. O godz. 10,30 akademia jubileuszowa w auli gimnazjalnej. O godz. 13,30 wspólny obiad. O godz. 20 raut w auli gimnazjalnej.

Program akademii: 1. występ chóru; 2. zagajenie przez p. dyrektora Wantucha; 3. przemówienie gości; 4. przemówienie b. kuratora p. dr. Ryniewicza; 5. sprawozdanie dyrektora za ostatnie 25 lat; 6. przemówienie p. redaktora Cieszyńskiego; 7. przemówienie ucznia gimnazjalnego; 8. wspólny śpiew.

—::—

Grudziądz.

Pogotowie pożarnicze tel. 618.

Nocny dyżur pełnią apteki: „Pod Koroną", Wybickiego 39, tel. 1437 i „Pod Gwiazdą", Chełmińska 26, tel. 1259.

Repertuar kin. Apollo: „Sonata księżycowa" z Paderewskim. Gryf: „Droga do sławy". Orzeł: „Łowca przygód".

Zaproszenie. Zapraszam miłośników sztuki i muzyki na zebranie organizacyjne Oddziału Pomorskiego Towarzystwa Muzycznego na terenie miasta Grudziądza, które odbędzie się w dniu 20 bm. o godz. 18 w ratuszu, sala posiedzeń rady miejskiej. (—) Włodek, prezydent miasta.

Orkiestra KSM. M. Fara zdobyła pierwsze miejsce. W konkursie orkiestr, który się odbył w Zielone Święta w Chełmży w ramach ogólno-pomorskiego zjazdu katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, zdobyła orkiestra KSM. M. Grudziądz Fara, w ogólnej klasyfikacji zaszczytne pierwsze miejsce.

Dwaj nieforturni rowerzyści. Na ul. Legionów, u wylotu ul. Bema, 19-letni Bronisław Kuhn zam. w Tarpnie (cegielnia Gramberga), najechał rowerem na jadący z przeciwnej strony samochód osobowy. Skutki zderzenia okazały się fatalne. Rowerzysta odniósł szereg poważnych obrażeń ciała, a rower został zupełnie połamany. Samochód został również uszkodzony. Jak ustaliły dochodzenia, winę za wypadek ponosi rowerzysta. — Drugi wypadek najechania rowerem miał miejsce na ul. Mickiewicza, gdzie niej. Michalski zam. przy ul. Ogrodowej najechał na p. Kozikowską (ul. Stachewicza), która odniosła tak poważne okaleczenia, że przewieziona została do szpitala miejskiego.

Oddział Ligi Morskiej i Kolonialnej, ognisko KPW. i kolejowy oddział LMK. urządzają w sobotę 22 bm. o godz. 20 w teatrze miejskim „Wieczór Morski". Program wieczoru przewiduje inscenizację z życia marynarzy oraz część koncertową.

Bojówkarze przed sądem. Przed sądem grodzkim odpowiadali 22-letni Bronisław Balker oraz 16-letni Feliks Frost, którzy w dniu 18 marca br. w wyniku bójki na Placu 23 Stycznia, pokłuli nożem niej. Jerzego Schreibera (Kościuszki 19). Sąd skazał Balkera na pół roku więzienia z zawieszeniem na 2 lata, a Frosta na umieszczenie w zakładzie poprawczym tytułem próby na 2 lata.

Miesięczne zebranie Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego w Grudziądzu odbędzie się dnia 22 maja br. to jest w sobotę o godz. 19-ej w lokalu p. Kellasa przy ul. Wybickiego, na które wszystkich członków, jak i sympatyków zaprasza Zarząd.

Matura w Gimnazjum Żeńskim. Egzamin dojrzałości w Państwowym Gimnazjum im. Marii z Billewiczów Piłsudskiej w Grudziądzu, który odbył się w dniach: 13, 14 i 15 maja br. złożyły następujące abiturientki: Adamska Rafaela, Balcerzakówna Irena, Blochówna Zofia, Bylicka Kazim., Chmielecka Stefania, Dąbrowska Magdal., Florkowska Maria, Jakubowska Bronisł., Kulerska Hanna, Kuleszanka Janina, Lipińska Stefania, Matyczanka Stanisława, Niemcówna Aldona, Noetzlówna Zyta, Nowakowska Bronisława, Nowakowska Maria, Pyzikówna Kazimiera, Radziszewska Regina, Rutkowska Zofia, Selwańska Irena, Szkudlapska Łucja, Wernerówna Gertruda.

Gigantyczny pożar w Poznaniu

Piorun uderzył w zbiornik z spirytusem.

Milionowe straty. — Dużo ludzi straciło pracę.

Poznań, 20. 5. (PAT.) Wczoraj po południu przeszła nad Poznaniem gwałtowna burza połączona z oberwaniem się chmury. Ulice zamieniły się w rwące potoki, zalewając szereg piwnic.

Piorun uderzył w zabudowania **firmy „Akwawit" przy ul. Małe Garbary,** wzniecając groźny pożar. Ogień przerzucił się następnie na budynki sąsiedniej fabryki. **Zabudowania firmy Putiatycki spłonęły doszczętnie.** Również zniszczone zostały częściowo zabudowania firmy Goździewicz oraz uszkodzone budynki rzeźni miejskiej.

Na miejscu pożaru pracują wszystkie oddziały straży ogniowej. Porządek utrzymują liczne kordony wojska i policji.

Pożar został spowodowany uderzeniem pioruna w **zbiornik ze spirytusem,** od którego zajęły się budynki fabryczne. Zbiornik zawierał **kilkanaście tysięcy litrów spirytusu.**

Poznań, 20. 5. (PAT.) W dalszym ciągu płonie duży zbiornik spirytusu, którego ugasić nie można, gdyż wszelkie próby ugaszenia go nie dają wyniku. Ponadto grożą one ponowynm podsyceniem ognia z powodu **wypływającego spirytusu w czasie akcji.** Zbiornik ten musi się wypalić do końca. Dokoła zbiornika przedsięwzięto szereg środków ostrożności, tak, że pożar nie grozi już rozszerzeniem się na okoliczne domostwa. **Zupełnie spłonęła natomiast fabryka papieru Putiatyckiego,** znajdująca się w sąsiedztwie fabryki „Aquavitu", przyczym 80 ludzi straciło pracę. Uszkodzone są również niektóre budynki rzeźni miejskiej.

Ofiar w ludziach nie było, jedynie **kilka osób odniosło lekkie obrażenia** w czasie ucieczki z zagrożonych miejsc. Od żaru, bijącego z płonącego zbiornika **wygięły się boczne tory kolejowe,** prowadzące do fabryki. Dwa inne sąsiednie zbiorniki spirytusu udało się straży ogniowej uratować, przy czym z jednego z nich zaczął już wypływać płonący spirytus na ulicę. Zdołano jednak niebezpieczeństwo opanować. Obecnie więc cała akcja ratunkowa ogranicza się do pilnowania płonącego zbiornika, który się będzie palił przez dłuższy jeszcze czas.

Całokształt pożaru, widziany z ul. Północnej, gdzie jest zagrożony dworzec Tama Garbarska. (Fot. Szymański, Poznań, Murna 2).

Królestwo włoscy w Budapeszcie.

Budapeszt, 20. 5. (PAT). Włoska para królewska w towarzystwie księżniczki Marii przybyła wczoraj z rana **z rewizytą do Budapesztu** w odpowiedzi na wizytę, którą w roku ub. złożył w Rzymie regent Węgier Horthy z małżonką. Pobyt włoskiej pary królewskiej w Budapeszcie **obliczony jest na 4 dni.** Tym samym pociągiem przybyli **minister spraw zagr. Ciano i poseł węgierski przy Kwirynale, a także szereg dziennikarzy włoskich.**

Na granicy powitali dostojnych gości szef domu wojskowego **regenta** oraz poseł włoski w Budapeszcie.

Pociąg królewski przyszedł do Budapesztu o godz. 10 min. 30 powitany salwami armatnimi. Stolica Węgier została **wspaniale udekorowana flagami obu narodów.**

Strajki okupacyjne są anarchią.

Chicago, 20. 5. (PAT). Sędzia sądu okręgowego w stanie Illinois W. R. Hunter, egzaminując pięciu petentów o obywatelstwo Stanów Zjedn., zapytywał każdego **czy jest zwolennikiem strajków okupacyjnych.** Wszyscy odpowiedzieli przecząco. Wówczas sędzia wygłosił następujące krótkie przemówienie: — **„Strajki okupacvjne są objawem anarchii i pogwałceniem ustawy.** Strajki takie sprzeciwiają się duchowi i ideałom Ameryki. **Kto wierzy w strajki okupacyjne, nie godzien amerykańskiego obywatelstwa.** Kto ma na moje pytanie w tej kwestii odpowie „tak", nigdy obywatelstwa nie otrzyma".

Hejże na rząd gen. Hayaszi!

Tokio, 20. 5. (PAT). Agencja Domei donosi, że wczoraj zrana odbyło się posiedzenie komisji porozumiewawczej obu wielkich partyj politycznych **„Minseito" i „Seijukai".** Obrady odbywały się pod hasłem **obalenia rządu gen. Hayaszi.** Uchwalono, iż oba stronnictwa wspólnie przeprowadzą **kampanię mającą na celu obalenie obecnego gabinetu.**

Doboszyńkki stanie przed sądem 14 czerwca bież. roku.

Kraków, 20. 5. Proces przeciwko Adamowi Doboszyńskiemu, organizatorowi i przewódcy napadu na Myślenice w roku ub. **rozpocznie się w Krakowie przed sądem przysięgłych w dniu 14 czerwca br.**

Wielka rewia koronacyjna.

LONDYN, 20. 5. (PAT) Oczy całej W. Brytanii zwrócone są ku zatoce Spithead gdzie dziś odbywa się wielka koronacyjna rewia morska całej floty brytyjskiej *przed królem Jerzym VI.* Król i królowa z innymi członkami rodziny królewskiej, poprzedzani przez tradycyjną historyczną *łódź pilotową marynarki brytyjskiej „Trinity House" z 18 wieku na pokładzie jachtu królewskiego „Victoira i Albert",* za nimi zaś jacht admiralicji „Enchantress" z pierwszym *lordem Sir Samuelem Hoare i admirałami lordami morskimi,* dalej statek „Strathmore" z gośćmi oficjalnymi admiralicji i kilka innych statków z zaproszonymi gośćmi przepłynął wzdłuż linii ustawionych pomiędzy Portsmouthem a Sputhampton i wyspą White.

Jednostki bojowe — *ogółem 200 okrętów wojennych* — od największych pancerników do najmniejszych łodzi podwodnych, salutować będą przed odbierający rewię morską królem Jerzym VI. Wśród tych 200 jednostek bojowych będzie *16 obcych* — po jednej jednostce *z 16 państw morskich,* reprezentowanych na tej rewii koronacyjnej. Polską marynarkę wojenną reprezentować będzie *kontrtorpedowiec „Burza".*

„Państwem Bożym jest Rzesza"

Protestanci niemieccy na rozdrożu.

Berlin, 20. 5. (Tel. wł.) Kościół ewangelicki w Niemczech stoi **w ogniu walki,** narzuconej mu przez ruch narodowo-socjalistyczny, który forsuje tzw. „kościół państwowy" (Staatskirche) i sprzyja ruchowi tzw. **„chrześcijan niemieckich".** Początkowo **ewangelicy ulegali naporowi narodowych socjalistów,** ostatnio jednak władze kościelne pod naciskiem wyznawców, którym imponuje **twarda postawa duchowieństwa katolickiego,** zaczynają się coraz mocnie; bronić. Ostatnio rozrzucono po Niemczech **miliony ulotek,** które nawiązują pod nagłówkiem „Wybory kościelne? Wolność?" do mających się niebawem odbyć w kościele protestanckim wyborów i ujawniają **istotne zamiary hitlerowców.** Z odezwy tej dowiedzieć się można niezwykle ciekawych rzeczy. Ulotka przypoimna **uroczyste przyrzeczenie Hitlera** dotyczące wolnych wyborów kościelnych. **Przyrzeczenia tego nie dotrzymano.** Faktycznie wolne wybory są uniemożliwione. Prasie od dwóch lat o życiu kościelnym pisać nie wolno. Wszystkie publiczne zebrania są zakazane. Ale nie dość tego, **nawet nabożeństwa są obecnie dozorowane.** Natomiast „chrześcijanom państwowym", do których należy także biskup Rzeszy, na wszystko się pozwala. Wszystkie środki propagandy są im dostępne. Państwo i partia wspierają ich bardzo silnie.

„W. narzuconej nam walce — czytamy dalej w ulotce — chodzi o to, czy w kościele ewangelickim ma obowiązywać **ewangelia Jezusa Chrystusa, czy też jakaś inna „ewangelia",** która także mówi o Bogu, ale nie myśli o Bogu biblijnym, która także wspomina o Zbawicielu, ale nie o Chrystusie z pisma św., która mówi także o kościele ale **nie o kościele Ducha Bożego, ale o kościele niemieckiej krwi i nordyckiej rasy."**

Sensację niejada stanowią **relacje o urzędowej konferencji,** którą pastorowie ewangeliccy Nadrenii odbyli **z ministrem wyznań Rzeszy Kerrlem.** „Miłość Boga — tak mówił na tej konferencji min. Kerrl — znaczy: stawiać naród ponad wszystko". **Głosicielem nowego objawienia jest wódz.** Co, podstawą kościoła ma być wiara w Chrystusa jako syna Bożego? On, Kerrl, się z tego śmieje. **Wódz żąda, aby kościół uznał pierwszeństwo państwa.** Państwo żąda „kościoła państwowego. Naszym celem jest natchnienie kościoła nowym duchem."

Inna ulotka, zatytułowana: **„Albo — albo"** cytuje zdania przywódców tzw. „chrześcijan niemieckich", ulegających wpływom narodowego socjalizmu. Czytamy tam takie „powiedzonka": **„Bóg nie objawił się przez Chrystusa, ale przez Hitlera".** „Duchem świętym jest głos mojej krwi, jest duch, który się odzywa krokiem brunatnych batalionów". **„Państwem Bożym jest Rzesza".** „Wino św. wieczerzy jest znakiem wiecznie pulsującej w nas krwi, chleb wieczerzy św. jest owocem niemieckiej ziemi". „Czyżby taka uczta jak ta potrawa z jednego garnka („Eintopfgericht") nie była piękniejszą, niż ta, którą nam daje kościół chrześcijański?"

Jak widzimy, ruch neopogański w Rzeszy zaszedł już bardzo daleko. Jego **bluźniercza akcja zaczyna niepokoić już nawet protestantów.** W tym świetle dopiero rozumiemy w całej pełni **nieugięty opór katolików niemieckich i ostrzeżenie Ojca św. pod adresem wiernych w Niemczech.**

Dąbal zostanie rozstrzelany.

Los polskiego komunisty w sowieckim raju.

Warszawa, 20. 5. (Tel. wł.). Z Moskwy nadeszły wiadomości, że aresztowany niedawno b. poseł na sejm R. P. polski komunista Dąbel zostanie rozstrzelany rzekomo za sprzyjanie Trockiemu i szpiegostwo na rzecz Polski. Faktycznie „przestępstwa" Dąbala są zupełnie innej natury. Dąbal od dłuższego czasu przeciwstawiał się hegemonii Rosji sowieckiej nad Partią Komunistyczną Polski i wystąpił kilkakrotnie w obronie mniejszości polskiej w Rosji. Takie czyny uchodzą w bolszewii za kontrrewolucję, którą karze się śmiercią.

Maria Jasnorzewska-Pawlikowska

luareatką nagrody literackiej m. Krakowa.

Kraków, 20. 5. (PAT) Odbyło się posiedzenie **sądu konkursowego nagrody literackiej m. Krakowa.** W wyniku obrad jury przyznano **nagrodę literacką m. Krakowa za rok 1937 pani Marii Jasnorzewskiej-Pawlikowskiej za wydany ostatnio tom poezji pt. „Balet powojów".**

Wystawa w Liskowie.

Łódź, 20. 5. (Tel. wł.) Wystawa p. n. „Praca i kultura wsi" w Liskowie otwarta zostanie dnia 8 czerwca, w obecności naczelnego wodza marszałka Śmigłego-Rydza.

Nowy wielki proces spółdzielczy w Poznaniu.

Poznań, 20. 5. Przed sądem okręgowym w Poznaniu rozpoczął się wielki proces przeciwko kierownikom „Spółdzielni Hipoteczno-Kredytowej" o działanie na szkodę udziałowców, którzy włożyli do spółdzielni kapitał, a wzamian nic nie otrzymali. Proces rozpisano na tydzień.

Powrót J. Em. Prymasa Hlonda.

Poznań, 19. 5. Dziś o godz. 14,45 pociągiem pośpiesznym z Berlina, powrócił do Poznania z Rzymu J. E. ks. kard. Prymas Hlond wraz ze swoim kapelanem ks. dr. Filipiakiem. W najbliższą sobotę o godz. 6,30 J. Em. ks. kardynał Prymas Hlond wyświęci na kapłanów 39 diakonów i 7 subdiakonów z Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu.

Sto milionowe obroty

na Targach Poznańskich.

Poznań, 20. 5. (PAT) Jak już donosiliśmy, tegoroczne Targi Poznańskie cieszyły się rekordową frekwencją zwiedzających, zarówno kupców, jak i publiczności krajowej i z zagranicy. Na Targach dokonano dotychczas obrotu ogółem na 98 miln. zł.

Zjazd nauczycielstwa

chrześcijańsko-narodowego w Ostrowie.

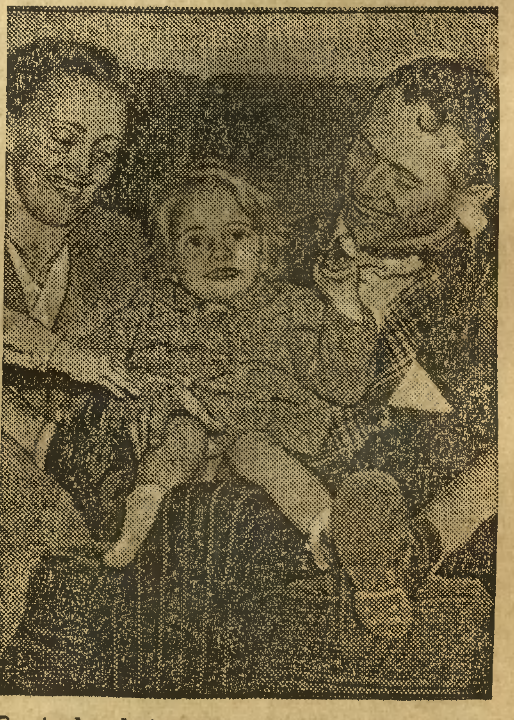
Ostrów. Odbył się tu wielki zjazd polskiego nauczycielstwa, zrzeszonego w Stow. Chrześc.-Narod. Nauczycillstwa Szkół Powszechnych. Zjechali się nauczyciele z całego obwodu inspektoratu szkolnego ostrowskiego. Sala hotelu „Polonia" była wypełniona po brzegi.

Obrady zagaił prezes p. Lasociński, który stwierdził z zadowoleniem, że organizacja o charakterze narodowym i religijnym cieszy się zasłużonym zaufaniem społeczności nauczycielskiej.

Na zjeździe, którego obrady stały na bardzo wysokim poziomie, wygłoszono kilka referatów.

Po referatach zabrał głos ks. dziekan Płotka, który wypowiedział szereg trafnych uwag na temat współpracy Kościoła ze szkołą.

Cudem uratowany.

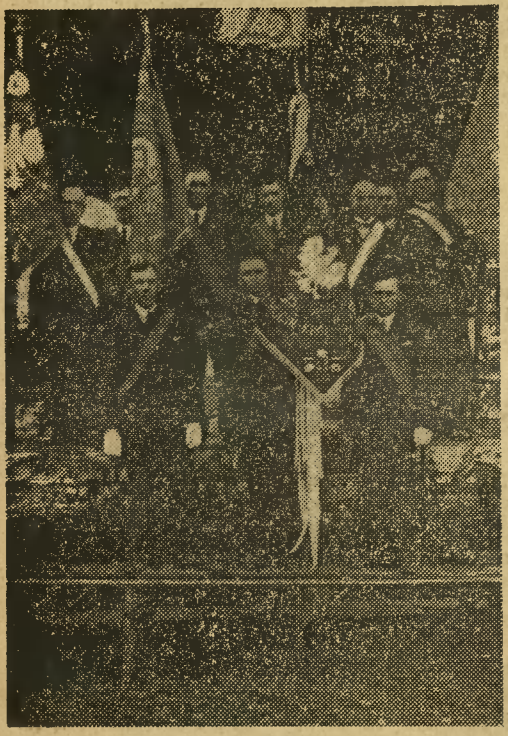

Do tych, którzy z strasznej katastrofy „Hindenburga" z cudem wyszli cało, należy m. in. artysta sceniczny Józef Spah Douglaston (Stany Zjednoczone Półn. Ameryki). Na zdjęciu widzimy go w gronie rodzinnym.

Uroczystość rolnicza w Wierzchucinie Królewskim

W poniedziałek zielonoświąteczny odbył się w Wierzchucinie Król. — jak już wczoraj wspomnieliśmy — obchód 25-lecia miejscowego Kółka Rolniczego, połączony z poświęceniem nowego sztandaru. Przy pięknej pogodzie, lekko zakłóconej zapowiedzią burzy, która jednak Wierzchucin ominęła, zebrali się zaraz po południu w sali p. Szrajdy w pokaźnej liczbie zaproszeni chrzestni z bliższej i dalszej okolicy, poczty sztandarowe bratnich organizacyj rolniczych i innych oraz goście i członkowie miejscowego kółka z rodzinami. Z sali udano się pochodem do okazałego kościoła parafialnego, gdzie ks. prob. Paluchowski odprawił nieszpory, zakończone dziękczynnym Te Deum. Ks. prob. P., który przed 25 laty był inicjatorem i współzałożycielem kółka, a następnie długie lata jego prezesem, wygłosił od ołtarza dłuższą przemowę, w której podkreślił łączność wielkopolskiego rolnictwa z Kościołem, a nadto myślą społeczną nacechowane uwagi o potrzebie harmonii między pracodawcą i pracownikiem rolnym.

Po uroczystym akcie kościelnym ruszono pochodem ze sztandarami do tuż za wsią położonej polany, gdzie zbudowany był specjalny szałas i przygotowane miejsce do uroczystości świeckiej. Zebranie uroczystościowe zagaił obecny prezes kółka wierzchucińskiego p. Stachowicz, witając przedstawicieli władz i gości, a osobliwie przedstawicieli zarządu powiatowego W. T. K. R. z p. dyr. Radzymińskim z Potulic na czele oraz organizacji kół włościanek z panią Alkiewiczową z Piotrówka. Na przewodniczącego obchodu poprosił p. dyr. Radzymińskiego, po czym dał krótki zarys historii kółka wierzchucińskiego, szczegółowe zaś sprawozdanie z 25-letniej jego działalności wygłosił sekretarz p. Pankanin. Dowiedzie-

Sztandar jubilatki.

liśmy się z niego, że inicjatorem i współzałożycielem kółka był ks. prob. Paluchowski, a pomocni mu byli pp. Barlik z W. Łąska (obecny wójt) oraz p. M. Kalkstein-Osłowski z Ostrówka. Członków przystąpiło od razu 36, a liczba ta wzrosła niebawem do 48. Już w r. 1912 urządzono dożynki na tej samej polanie, na której odbywa się obecny obchód. Oryginalne fotografie owych dożynek kursowały wśród gości. Wojna przerzedziła szeregi członków, a dziś jest ich znowu ponad 50. Prezesem jest obecnie p. Br. Stachowicz. Członkowie są przeważnie wychowankami Szkoły Rolniczej Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Bydgoszczy pod dyrekcją p. Raczkowskiego.

Serię życzeń rozpoczął p. dyr. Radzymiński, dając wyraz nadziei, że kółko złączy wszystkich rolników gminy, a myśl udoskonalenia organizacyj rolniczych krzewić się będzie coraz silniej. W imieniu p. starosty Suskiego i wydziału powiatowego składał życzenia p. dyr. Baier z Koronowa, również w imieniu swoim i firmy Kantak. Dalej przemawiali pp. wójt Barlik, Lewandowski z Bydgoszczy, ks. dziekan Hamerski z Wtelna, pani Alkiewiczowa z Piotrówka imieniem powiatowej organizacji włościanek, red. J. Teska, ks. prob. Paluchowski, panna Mrugalska im. miejscowego Koła Włościanek, prezes Kółka Rolniczego z Buszkowa (nawoływał, aby młodzież wciągano do kółek), dalej prezesi kółek: Fokciński z Dóbrcza, prezes z Mirucina, Koźmiński z Koronowa, Siuda z Wąwelna prezes z Tryszczyna i Ślesina, delegowana miejscowego K. S. M. Ż., delegat K. S. M. M. i przedstawiciel Straży Pożarnej z Wiskitna.

Nastąpiło potem wręczanie dyplomów honorowych członkom-założycielom w liczbie 10. Otrzymali je: ks. prob. Paluchowski, Piotr Szews, Bolesław Szrajda, Józef Karczewski, Antoni Najdowicz, Stanisław Glazik, Michał Nowacki, Leon Ziętak, Klemens Szwajcer, Leon Stachowicz i Stefan Miklasz.

Po wręczeniu nowopoświęconego sztandaru chorążemu podług przyjętego obrzędu zakończono uroczystość okrzykiem na cześć Prezydenta Rzeczypospolitej, po czym odbyła się wspólna kawa dla gości i zabawa na wolnym powietrzu.

Gwoździ pamiątkowych ofiarowano 34. Nie zabrakło także „brzęczących" upominków od chrzestnych sztandaru.

Nadmienić należy, że w okolicznościowych przemówieniach odzywała się **silna nuta żalu i oburzenia na politykę parcelacyjną rządu.** Polityka ta obniża bowiem poziom kultury wsi wielkopolskiej, rozprzęga strukturę rolną, niszczy wielkie wartości moralne i gospodarcze, a ponadto krzywdzi tubylczą ludność rolniczą.

Rolnictwo wielkopolskie mimo powtarzających się klęsk nieurodzaju nie opuszcza rąk i wierzy w lepszą przyszłość. Niestety i rok obecny źle się zapowiada. Żyta i pszenice częściowo wymarzły, koniczyny i lucerny prawie zupełnie zniszczone. Brak więc paszy dla inwentarza, a zbyt nikłe opady deszczowe nie sprzyjają rozwojowi roślinności. Miejmy jednak nadzieję, że i niebo spuści na ziemię błogosławieństwo i właściwe władze przynajmniej szkodzić nie będą.

Fragment z uroczystości w Wierzchucinie: po nabożeństwie. × X. prob. Paluchowski.

Katastrofalne burze w Niemczech.

Berlin, 20. 5. (PAT). Nad obszarem Niemiec przeszedł **szereg katastrofalnych burz.** Z Kassel donoszą, że naskutek burz ucierpiały tam tory kolejowe, a wezbrane strumyki **podmyły wiele drzew.** W okolicach miejscowości kąpielowych Bad Blackenburg ucierpiało na skutek gwałtownej burzy szereg wiosek. **Szkody są bardzo wielkie.** Jak dotychczas nie zanotowano ofiar w ludziach. W akcji ratunkowej, która **trwała całą noc,** brały udział z narażeniem własnego życia oddziały saperów i tzw. formacje doraźnej pomocy.

16 tysięcy ludowców manifestowało.

Święto ludowe w Wielkopolsce.

Poznań. (ag) Obchód święta ludowego w Wielkopolsce, według informacyj, otrzymanych z powiatowych sekretariatów P. S. L., wypadł imponująco: W Kępnie manifestowało 1200 osób, w Ostrowie — 2000, w Krotoszynie — 1500, w Jarocinie — 1500, w Środzie — 1200, w Śremie — 1200, w Kościanie — 1000, w Gostyniu — 1800, w Szamotułach 1200, w Gnieźnie — 1400, w Żninie — 1000, w Czarnkowie — 900.

W Rawiczu obchód nie mógł się odbyć z powodu epidemii tyfusu. W innych powiatach odbyły się obchody w kołach. Nastrój uczestników podniosły, spokoju nigdzie nie zakłócono. Władze wydały zarządzenia, celem niedopuszczenia do udziału w obchodach, które w wielu powiatach odbywały się po raz pierwszy, elementów niepożądanych. Z przemówień poszczególnych mówców przebijała troska o utrzymanie w państwie ładu i praworządności, oraz **o spotęgowanie sił obronnych państwa w oparciu o zjednoczony naród.** Rezolucje przyjęto w brzmieniu nadesłanym przez N. K. W.

Samobójczyni umarła — dziecko uratowane.

Gdynia, 20. 5. (Tel. wł.) W ostatnim numerze naszego pisma podaliśmy **wiadomość o zamachu samobójczym pani Rotbildowej, żony właściciela firmy Stałe Targi Samochodowe w Gdyni.** Jak mówią na mieście przyczyną targnięcia się na życie p. R. były niesnaski rodzinne. Denatka postanowiła rozstać się z tym światem i zabrać ze sobą dziesięcioletnią córeczkę. W tym celu nabyła na starą receptę w jednej z aptek **większą dozę luminalu,** który zażyła, dając również odmierzoną porcję swemu dziecku. Denatkę znaleziono na drugi dzień nieprzytomną, dziecko również dawało tylko słabe oznaki życia. Przewiezione do szpitala obie ofiary otrucia poddane zostały odpowiednim zabiegom i troskliwej opiece. **Matka, nie odzyskawszy przytomności, zmarła w nocy z wtorku na środę. Dziecko udało się odratować i w zdrowiu jego zaszła widoczna poprawa.** W związku z tą straszną tragedią rodzinną został przesłuchany przez sędziego śledczego mąż denatki p. Rotbild, lecz szczegóły zeznania trzymane są w tajemnicy.

Aktualia wierszowane
Pieprzem, solą przyprawiane.

Co mówią o koronacji...

Minister Beck.
Ogólne wrażenia?
Jestem zachwycony.
Czy wiecie, co to znaczy —
raz w życiu bez żony?

Jedyny sprawozdawca prasowy Włoch.
Pompy i pychy —
dużo było tego
lecz trochę **za mało**
dla Mussoliniego.

Przedstawiciel Negusa.
Niechaj w świat cały
radośnie rzucę:
a jednak **Negus**
pokonał „il duce".

Król Jerzy VI.
Uroczystości
jasno wykazały —
że wpływ mój na życie
jest **jednak** nie mały.

K. Lessa.

Ze sportu.

PORAŻKA MISTRZA OLIMPIJSKIEGO.

Mistrz olimpijski w chodzie **Anglik Whitlock** startował w Epson na 20 mil ang. (32.186 km), **przegrywając niespodziewanie do swego rodaka Stanleya Fletschera** w czasie 2:47:54,6 godz. Czas Whitlocka wynosił 2:48:19 godz.

METAXA MISTRZEM TENISOWYM AUSTRII.

Narodowe mistrzostwo tenisowe Austrii **zdobył Metaxa** bijąc w finale dotychczasowego mistrza Baworowskiego 5:7, 4:6, 7.5, 7:5, 6.3.

CZY BRADDOCK STANIE DO WALKI ZE SCHMELINGIEM.

Menager Maksa Schmelinga Joe Jacobs oświadczył dziennikarzom amerykańskim że mimo odrzucenia przez sąd amerykański skargi Schmelinga w sprawie wydania zakazu rozegrania meczu Braddock — Louis, **Schmeling stanie jednak na ringu w Nowym Jorku dn. 3 czerwca do walki z Braddockiem.** Gdyby mistrz świata nie stanął do walki, Schmeling ma nadzieję, że komisja bokserska Nowego Jorku wyda sprawiedliwą decyzję w tej sprawie.

KLĘSKA LONDYŃSKIEJ CHELSEI W WIEDNIU.

Wiedeń. Kombinowany zespół Austrii i Admiry pokonał w Wiedniu londyńską Chelseę zdecydowanie 3:0.

FRANCJA—ANGLIA w TENISIE 16:12.

Paryż. W Paryżu odbył się międzypaństwowy mecz tenisowy Francja—Anglia. Zwyciężyła Francja 16:12.

REMIS KRAKOWA Z VIENNĄ.

Kraków. W środę odbył się w Krakowie mecz piłkarski **między wiedeńską Vienną i reprezentacją Krakowa.** Zawody zakończyły się **wynikiem nierozstrzygniętym 1:1 (0:1).** Wynik ten krzywdzi zespół Krakowa, który zasłużył na zwycięstwo. Wiedeńczycy tylko przez początkowe 20 minut zagrali doskonale, demonstrując klasę szkoły austriackiej, później mieli momenty pięknych, lecz mało skutecznych zagrań kombinacyjnych, przy czym pod względem szybkości ustępowali krakowianom.

W drużynie gości brakowało reprezentacyjnego obrońcy Schmausa. Drużyna Krakowa po okresie gry nerwowej opanowała się i zyskała znaczną przewagę w polu. Nadspodziewanie ruchliwym był stary „rep" Pazurek, ze skrzydłowych wyróżnił się Habowski, dalej Artur, prowadzący zaś atak Korbas miał słabszy dzień. W pomocy wyróżnił się Kotlarczyk. Bramkarz Madejski bronił pewnie i efektownie.

WIELKI MECZ PIŁKI NOŻNEJ O MISTRZOSTWO POMORZA GRYF—GOPLANIA W BYDGOSZCZY.

Jak już podawaliśmy, mecz piłki nożnej o mistrzostwo Pomorza między mistrzem Pomorza Gryfem a inowrocławską Goplanią odbędzie się w niedzielę 23 maja na stadionie miejskim. Zapowiedź powyższego meczu wywołała w mieście zrozumiałe zainteresowanie, gdyż jest to pierwszy wypadek, że na neutralnym boisku w Bydgoszczy zostanie rozegrany mecz o mistrzostwo Pomorza dwóch zamiejscowych klubów.

ZLOT SOKOLSTWA.

Zlot Sokołów okręgu bydgoskiego odbędzie się w najbliższą niedzielę na stadionie miejskim. Program zlotu obejmuje m. n. masowe ćwiczenia młodzieży, sokolic i sokołów.

Kronika

Bydgoszcz, dnia 20 maja 1937 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Bernardyna Seneńskiego.
Jutro: Feliksa z Cantalice.
Wschód słońca o godzinie 3,57.
Zachód słońca o godzinie 19,57.

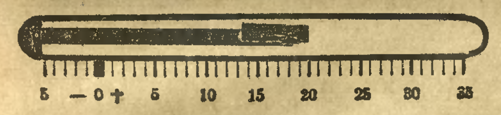
Stan pogody.

Bardzo ciepło z skłonnością do burz.

Wczoraj panowała wszędzie nadal piękna pogoda słoneczna, jednak ze skłonnością do burz cieplnych. Fala chłodniejszego powietrza polarno-morskiego, której czoło dociera do zachodnich granic Niemiec, będzie silniejsza i w znaczniejszym stopniu wpłynie na zmianę stanu pogody w Polsce. Wpływu tego należy spodziewać się dopiero pojutrze. Temperatura o godz. 14-ej notowano: 14 st. w Zakopanem, 19 w Gdyni, 22 w Katowicach, 24 we Lwowie i Krakowie, 25 w Poznaniu i w Wilnie, 26 w Bydgoszczy, 27 w Warszawie, Lublinie, Brześciu i Pińsku, 28 w Łodzi, a 30 w Toruniu. Dziś rano w Bydgoszczy piękna pogoda słoneczna. Przewidywany przebieg pogody: w dalszym ciągu pogoda słoneczna i b. ciepło przy słabych wiatrach poł.-wschodnich. W zachodniej połowie kraju skłonność do burz.

Termometr wskazywał dziś rano w cieniu:

DYŻURY NOCNE APTEK
od 18—23 maja:

1) Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia 11, tel. 3050.
2) Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa 48, tel. 3301.

Telefon Pogotowia Ratunkowego 26-15.

Muzeum Miejskie otwarte codziennie od godz. 9 do 16. W niedzielę i święta od 11 do 14. Wystawa Dzieł Graficznych ś. p. Leona Wyczółkowskiego z daru prof. Wyczółkowskiej.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś, w czwartek oraz w piątek i sobotę na afiszu niezmiernie wesoła komedia Hicks'a i Dukes'a pt. **„Stare wino“**, w której szalone blaski wesołości, humoru, dowcipu i żartu rozsiewać będą pp.: Hermanowa, Michalska, Paszkowska, Podgórska, Szabelakówna, Dytrych, Jaglarz, Koczanowicz, Leśniowski, Nowakowski i Serwiński. Reżyseria K. Koreckiego, nowe dekoracje J. Hawryłkiewicza.

W niedzielę o godz. 12,30 i 20-ej odbędzie się w Teatrze Miejskim wielki koncert orkiestrowy Marynarki Wojennej i chóru „Harmonia“.

— **W ostatnie nowości** sezonowe zaopatrzyła swój magazyn artykułów męskich **firma H. Zielińska przy ulicy Gdańskiej 5.** Firma jest przedsiębiorstwem chrześcijańskim, znanym ze swej solidności i fachowej obsługi, przeto zasługującym na pełne poparcie Szan. Publiczności naszego miasta i okolicy.

— **Nowi maturzyści.** Ustny egzamin dojrzałości w Państw. Gimn. im. Marsz. J. Piłsudskiego w Bydgoszczy odbył się pod przewodnictwem dyrektora prof. Zygmunta Polakowskiego w dniach od 10 do 15 maja br. Egzamin dojrzałości zdali: Chutkiewicz Zygmunt, Gaca Kazimierz, Gąsiorowski Joachim, Górski Roman, Graczkowski Bolesław, Gryczka Alfons, Hau Roland, Kolęda Alfons, Kordecki Teodor, Kwak Władysław, Liczmański Feliks, Machtel Edmund, Mathea Marian, Nowicki Tadeusz, Ossowski Jerzy, Piechowski Stanisław, Politowicz Czesław, Pozorski Jan, Raszeja Edmund, Ruciński Henryk, Targoński Jerzy, Urbanowski Henryk, Walkowiak Antoni, Wielosik Tadeusz, Wrzesiński Edward.

Strzał królewski w Kurkowym Bractwie

padł z ręki p. Stanisława Strehla.

W ubiegły wtorek rozpoczęły i zakończyły się zawody strzeleckie o godność króla kurkowego miejscowego Bractwa Strzeleckiego. Kilkotygodniowe ćwiczenia jak i fakt, że bracia strzelcy dzięki bardzo celowemu pociągnięciu zarządu mieli możność już w przededniu wypróbować swoje umiejętności na tarczach premiowych, sprawiły, że walka o godność króla kurkowego była bardzo ostra. Drewniana tarcz królewska jest w środku naszpikowana korkami, którymi natychmiast oznaczano każdy pojedyńczy strzał. Każdy strzelec miał prawo do dwóch strzałów, z których najlepszy się liczył. W sam środek tarczy („murowana 20-ka“ — jak mówią bracia strzelcy) trafił młody, ale bardzo dobry strzelec, **p. Stanisław Strehl,** który tym samym zdobył godność króla kurkowego na rok 1937/38. Tuż przy nim ulokowali się pp.: **Jerzy Kesterke** (I rycerz), **Pawliczak** (II rycerz), **b. król Feliks Osieński** (I porucznik), **Alojzy Stryszyk** (II porucznik) i **Stanisław Ganasiński** (chorąży).

Zawody strzeleckie skończyły się o godzinie 7-mej wieczorem. O godzinie 9-tej zgromadziła się brać strzelecka wraz z członkami rodzin w pięknie udekorowanej sali „Resursy Kupieckiej“, celem dokonania w uroczystej formie **proklamacji króla** i rozdania nagród.

Uroczystość tę, zawsze bardzo miłą i serdeczną, zagaił **prezes Bractwa, p. Kazimierz Kujawski** powitaniem przedstawicieli władz, duchowieństwa i prasy. Przypomniawszy przepiękne wielowiekowe tradycje Bractwa, apelował mówca do braci, aby w ćwiczeniach nie ustawali, pamiętając o naczelnym haśle Bractwa: „Ćwicz oko i dłonie w Ojczyzny obronie“. **P. prezes Kujawski** zakończył swe piękne przemówienie okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej, jej Prezydenta i armii.

Przed oddaniem insygniów dotychczasowy król **p. Jędryczka** serdecznie podziękował braci za pomoc, udzieloną mu przy pełnieniu przez niego „królewskich obowiązków“ reprezentacyjnych.

Doręczenie insygniów królowi Strehlowi i wymienionym wyżej dygnitarzom odbyło się w formie bardzo uroczystej wśród wiwatów na cześć zwycięzców. Następnie ogłoszono wynik dalszych zawodów strzeleckich. **Tarcz myśliwską** zdobył celnym strzałem **p. Ignacy Budziński.** 7 nagrod **z tarczy małokalibrowej** rozebrali: I. **Józef Łosiński** (30 pierścieni), II. **Szudzichowski** (29), III. **Rybarczyk** (29), IV. **Kazimierz Kujawski** (25), V. **A. Stryszyk** (21), VI. **M. Pilaczyński** (21), VII. **Antoni Szymański** (20).

NA TARCZY PREMIOWEJ:

klasy A wystawiono 12 nagród (bardzo cennych). Zdobyli je kolejno pp.: **Jerzy Kesterke** (59 pierścieni na 60 możliwych), **Michał Pilaczyński,** właściciel firmy „Hubertus“ (59), **K. Kujawski** (58), **Edmund Szymański** (57), **Friedrich** (57), **Kesterke H.** (56), **Stryszyk** (56), **Strehl** (55), **Paszek** (55), **Wincenty Bigoński** (54), **Antoni Jankowski** (54), **Bloch** (54).

Dla ułatwienia młodym strzelcom utrzymania się w konkurencji z starymi „rojbrami“, wysunięto także **tarcz premiową klasy B** z 6 nagrodami, które zdobyli: **Balcer** (57), **Pawliczak** (54), **Milanowski** (52), **Bociek** (52), **Wolańczyk** (51) **i Ogiński** (48).

W bardzo trudnej **konkurencji wolnoręcznej** I nagrodę zdobył p. **A. Stryszyk** (47), II p. **Michał Pilaczyński** (46) i III **Szymański** (45).

NA TARCZY PUNKTOWEJ O ORDERY

wystrzelali sobie pp.: Pawliczak dwa ordery, Balcer 1 order, Jankowski (1) i Bociek (jeden).

Po rozdaniu nagród odbyła się wspólna kolacja, po której w nastroju bardzo miłym puściła się brać strzelecka w tany.

Tegoroczne zawody zielono-świąteczne Kurkowego Bractwa wypadły pod każdym względem dobrze. Frekwencja przy strzelaniu była znacznie większa, niż w roku ubiegłym. Całoroczne wysiłki bardzo ruchliwego zarządu Bractwa nie poszły więc na marne. Życzymy, aby tak pięknych sukcesów Bractwo miało jak najwięcej i aby w jego szeregach stanęły szersze koła bydgoskiego mieszczaństwa. Piękna tradycja Bractwa w całej pełni na to zasługuje.

Co zawiera zbiór dokumentów

ofiarowany m. Bydgoszczy przez p. Kierskiego?

Jak już donosiliśmy, władze miejskie Bydgoszczy osobną uchwałą przyjęły dar, który p. **Kazimierz Kierski, b. prezes prokuratorii generalnej w Poznaniu,** złożył Bydgoszczy.

Na ogromny i cenny ten dar składa się **2650 dokumentów i autografów.** Zbiór zawiera m. in. około 1800 dokumentów — w tym **350 królewskich z własnoręcznymi listami królewskimi (od Jana Olbrachta począwszy aż po Stanisława Augusta),** poza tym dokumenty znakomitych hetmanów (m. in. własnoręczne pismo Stanisława Żółkiewskiego do króla Zygmunta III z 1595 r.), prymasów, arcybiskupów (dokument z 1474 roku z podpisem kardynała Oleśnickiego), wybitnych duchownych (m. in. **pismo św. Andrzeja Boboli),** generałów z r. 1831 i 1863 roku itd. Wśród dokumentów znajdujemy **oryginał ugody rastawickiej z Kozakami z 1619 roku,** testament marszałka wielkiego koronnego Franciszka Bielińskiego z 1750 roku, weksel Ponińskiego, podanie Jana Kilińskiego o przyznanie mu emerytury z 1818 roku i wiele innych pamiątek wielkiej historycznej doniosłości. Z pośród autografów wymienić należy list Marcina Kromera do Stefana Batorego z 1581 r., hospodara wołoskiego Mohyły do Zygmunta III z 1597 r., listy Łukasza Górnickiego, Bartłomieja Zimorowicza — z późniejszych listów Kościuszki, ks. Łowickiej, Trentowskiego, Norwida, Sienkiewicza, historyków literatury, dziejopisarzy (Joachim Bielsk, Starowolski, Solikowski, Kromer), prawników, filozofów itd.

Zbiór p. Kierskiego będzie umieszczony w Bibliotece Miejskiej w specjalnych gablotkach — celem **udostępnienia ogółowi pamiątek historycznych.**

Zawód miłosny przyczyną zamachu samobójczego.

W ubiegły wtorek przed południem podczas nieobecności domowników targnęła się na życie 28-letnia służąca Gertruda G., zam. przy ul. Matejki nr 5. W tym celu odkręciła w kuchni kurek od gazu. Na szczęście portierka poczuła zapach ulatniającego się gazu i zaalarmowała lokatorów, jak i Pogotowie Ratunkowe, które przewiozło desperatkę do Lecznicy Miejskiej. Dzięki natychmiastowym zabiegom lekarskim udało się służącą utrzymać przy życiu. Przyczyną zamachu samobójczego był zawód miłosny.

Nagła śmierć rowerzysty na szosie gdańskiej.

Podczas jazdy rowerem śmierć zaskoczyła w ubiegły wtorek po południu **45-letniego handlarza-domokrążcę Zygmunta Godawę, zam. przy ul. Gołębiej 34.** Godawa znajdował się w drodze powrotnej do domu, gdy nagle na szosie gdańskiej w pobliżu szkoły podchorążych dla podoficerów zasłabł i spadł z roweru. Przechodnie zajęli się nieszczęśliwym, który dawał tylko słabe oznaki życia. Zawezwana karetka pogotowia ratunkowego przewiozła Godawę do lecznicy miejskiej, gdzie lekarz stwierdził zgon wskutek udaru serca. Zwłoki przewieziono następnie do domu rodzinnego.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Balet Parnella

Parnell przyjechał do Bydgoszczy z nowym programem i częściowo nowym zespołem. Program — nie ma co taić ani bawić się w niedomówienia — poniżej tego poziomu, do którego przyzwyczaił nas Parnell i którego się po nim spodziewaliśmy.

Bodaj, że wolelibyśmy jeszcze raz oglądać nieśmiertelnego „Maćka“, „Konika zwierzynieckiego“ czy „Roztańczoną babę“ niż męczyć się rozwiązywaniem szarad tanecznych, wobec których postawił nas tym razem Parnell. Nowy program przeładowany jest literaturą. Balety-widowiska nie tłumacza się tanecznie, brak w nich tego żywiołu, który brał w poprzednich baletach. Poza tym i to jest ważne, że obecny program jest całkowicie wyprany z polskości. Zniknło to, co było najatrakcyjniejsze, zwłaszcza dla zagranicy, i dlatego wydaje nam się w teraźniejszej formie balet Parnella nie ma co szukać laurów na szerokim świecie.

Oczywiście Parnell jest zawsze Parnellem. Jego układy zdradzają wysoką klasę, jego zespół potwierdza jeszcze raz opinię o jego talencie pedagogicznym. W obfitym programie — najlepszy jest balet „W każdym porcie dziewczyna“, w którym pomysłowo są interpretowane nowoczesne rytmy taneczne.

Spośród wykonawców klasę dla siebie stanowi ciągle Zizi Halama, świetna zarówno w grotesce („Maska“), jak w tańcu niemal klasycznym.

Na wysokim poziomie pozostała strona muzyczna, nad którą czuwa Zygmunt Wiehler.

Publiczności mniej jak zwykle i to dość obojętnej.

H. K.

Najmłodsza jubilatka „Sokoła“ żeńskiego.

Niezwykły zanotować wypada jubileusz ukochania idei sokolej przez bardzo popularną sportsmenkę, drh. Bronisławę Tykwińską, która przez 10 lat wiernie pod sztandarem sokolim spełniała swe obowiązki na polu gimnastyczno-sportowym.

Doniosłość tego faktu podkreśliła prezeska drh. radczyni Teskowa w otoczeniu członkiń zarządu w ub. czwartek, podczas ćwiczeń drużyny. Drh. prezeska stwierdziła, że 10 lat przynależności do organizacji nie jest rzadkością, ale 10 lat wytrwania w karnych szeregach drużyny ćwiczącej jest objawem nie częstym i dlatego ceni, szanuje i podnosi zasługi wytrwałości podwójnej jubilatki, stawiając ją za wzór całej drużynie.

Po przemówieniu prezeski drh. radczyni Teskowa wręczyła drh. Tykwińskiej dyplom uznania i zasiłek pieniężny, który ułatwi jubilatce wyjazd na zlot Związkowy do Katowic.

BRONISŁAWA TYKWIŃSKA
podwójna jubilatka

obchodziła w tym roku 10-lecie jako zawodniczka i jako 10-letnia **ćwicząca** członkini „Sokoła“ żeńskiego.

Podziękowanie.

Zarząd Żeńskiego Tow. Gimn. „Sokół“ przystępuje do miłego obowiązku złożenia podziękowania tą drogą za przyczynienie się do upiększenia uroczystości obchodu 10-lecia gniazda naszego a mianowicie:

Tow. śpiewu „Hasło“ za piękny śpiew w kościele jak i podczas akademii, zespołowi szkoły muzycznej z p. dyr. Jaworskim na czele za występ muzyczny, p. prof. Góralczykowi za pięknie opracowany referat, p. insp. Sikorskiemu za wspaniałą dekorację, f-ie „Dekora“, f-ie Be-De-Te za pomoc przy dekoracji sali, gospodarzowi Resursy Kupieckiej za bezinteresowne udzielenie sali oraz wszystkim współuczestnikom, którzy brali udział w nabożeństwie pochodzie, akademii oraz obecni byli podczas popisów gimnastycznych drużyny, składamy sokole

Czołem!

Co wolno wojewodzie...

Oto tytuł wspaniałego widowiska o podłożu politycznym, które było grane w Poznaniu w Teatrze Nowym przez 3 tygodnie z rzędu. Z tym programem obecnie objeżdża całą Polskę znakomity zespół **Wesołej Lwowskiej Rewii,** który wystąpi w Bydgoszczy tylko jeden dzień, to jest w czwartek, 20 maja, dając 2 przedstawienia w sali kina Rewia (Marcinkowskiego 4) 1-sze o godzinie 7 wieczorem, 2-gie o godz. 9,15 wiecz. Na czele licznego zespołu Lwowska Ordonka **Janina Bohuszówna** i król humoru Antoni Kaczorowski. Ceny miejsc kryzysowe od 54 groszy do 2 zł. Bilety w Księgarni Bydgoskiej, Gieryna (Plac Teatralny).

Tabela loterii

9-ty dzień ciągnienia 4-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

10.000 zł: 22677 34563 36804
5.000 zł.: 76701 82022 92899 127701 181296
2.000 zł. 2808 7601 16621 36772 45254 68205 128484
1.000 zł.: 19472 20809 27917 34216 38240 40254 43401 51753 52382 60238 60707 63581 80324 86612 91736 95928 107325 110842 134615 135247 137683 162042 170871 173536 184371 188811 189122

Wygrane po 200 zł.

22 143 51 302 80 608 706 864 1078 96 142 253 88 332 418 50 90 512 34 53 614 718 2046 273 378 461 543 634 72 822 3072 169 222 307 446 500 653 829 948 84 4182 306 61 531 93 773 852 920 66 5085 206 344 519 971 73 6210 326 406 95 99 580 852 961 87 7000 112 76 325 701 960 86 8015 137 58 483 631 790 876 927 38 9093 81 121 213 335 408 10 639 87 782 801 5.

10238 401 538 753 835 53 11255 98 635 787 934 12022 56 180 99 334 557 649 759 911 87 13010 163 201 7 48 315 413 601 80 762 914 91 14115 230 48 409 501 26 46 726 30 878 15071 176 320 476 673 830 81 953 16037 61 88 104 211 318 438 528 91 683 759 69 75 78 996 17012 272 378 475 511 606 18045 56 192 453 595 881 88 19024 53 394 479 508 29 989.

20001 32 241 354 479 589 996 21008 48 112 201 387 498 776 825 29 22167 464 94 502 18 40 615 33 950 23308 514 20 53 600 824 65 982 24074 172 220 43 524 605 22 49 718 95 877 915 93 25418 23 554 62 26011 43 67 206 519 35 617 740 27011 26 49 107 344 524 68 665 782 887 28033 58 115 44 393 419 560 616 56 705 14 22 55 29239 60 492 99 542 618 28 52 723 833 914.

30012 45 146 72 227 306 410 547 626 85 823 97 921 31118 358 600 57 702 66 864 964 32079 141 345 50 546 663 99 726 828 955 99 33479 721 28 34 810 62 80 941 71 34286 391 505 713 55 940 83 35245 340 426 67 689 749 82 836 986 97 36041 107 530 640 768 871 77 37067 151 76 284 416 22 848.

38249 432 532 71 720 6 99 819 996 39074 172 226 9 438 549 989.

40076 245 485 604 988 41027 111 60 61 67 450 67 599 723 71 835 42028 258 96 302 612 42 66 955 43009 256 301 5 22 39 618 729 60 803 44002 147 80 98 279 390 451 508 112 24 942 86 45167 224 326 35 61 79 420 32 543 88 605 94 757 807 943 53 46078 349 704 822 47254 442 7 500 56 72 640 76 794 840 43 68 989 90 48077 122 98 202 76 609 82 886 49021 35 229 631 592 978 50206 34 86 300 43 75 93 587 828 62 945 51036 106 289 388 504 9 52028 246 315 453 510 71 910 88 53061 180 262 440 633 714 64 858 70 54001 484 913 55098 163 228 74 307 81 587 821 939 56039 86 122 47 354 470 612 44 763 96 832 57097 448 539 607 7 9 46 933 57 89 58003 47 196 225 752 59107 331 523 60 640 765 939 60067 330 680 99 709 47 839 967 61136 265 67 92 349 89 422 89 518 864 62049 104 56 820 87 63005 53 236 338 422 35 863 64054 67 203 404 5 530 756 84 803 912 65127 235 92 491 512 82 961 66124 292 335 542 629 51 740 849 918 88 67019 249 94 313 481 549 94 778 890 978 68126 37 63 331 10 613 818 47 930 48 69028 140 68 590 804 62 926 70105 31 403 95 537 894 71036 38 184 247 827 984 72007 161 323 57 443 760 67 73324 454 603 79 703 98 827 47 88 74144 76 201 12 369 408 53 867 85 978 75038 47 105 50 87 206 14 516 613 702 810 988 76204 403 592 680 812 22 908 96 77088 163 222 337 621 764 78040 185 381 516 775 826 928 79177 386 547 620 861 908

80004 47 80 162 334 82 648 68 81098 449 555 736 854 69 82050 169 615 814 41 47 93 982 83203 54 349 557 639 44 702 803 84065 131 310 73 502 683 718 55 841 85593 611 62 83 762 958 86173 233 363 407 553 628 63 802 37 50 51 966 87029 246 365 401 600 36 746 57 903 76 84 88076 94 192 202 17 23 41 98 635 36 873 82 89010 20 84 169 232 370 481 551 810 954 90093 227 309 441 860 309 54 91121 209 362 401 35 92038 82 108 71 256 334 98 640 695 780 93193 343 88 401 7 36 40 571 671 716 971 83 94266 76 98 312 25 600 703 95372 86 404 62 880 913 96028 150 752 942 97000 80 250 549 958 98001 10 27 342 571 98 727 848 79 991 99001 107 203 371 456 519 711 884 903 12 100048 125 60 209 21 90 354 463 513 94 684 101129 446 590 772 102046 68 124 73 208 15 55 765 850 905 63 103015 120 266 369 429 578 698 859 78 958 62 79 104048 118 234 49 345 449 553 88 835 48 65 997 105198 257 467 630 47 80 106113 17 606 89 752 98 987 107030 80 197 265 78 339 503 8 40 605 739 873 108028 186 270 98 318 48 421 649 59 935 109226 328 472 531 655 823 91 964 110145 299 422 92 860 907 77 111142 388 713 112000 131 349 446 49 76 547 113094 126 53 208 329 498 539 91 104 29 92 114161 207 49 89 361 587 740 48 881 985 115117 314 623 716 964 116001 103 92 274 89 376 465 571 86 605 42 756 847 117032 133 67 278 95 391 479 576 714 29 968 006 118182 326 62 546 51 624 83 87 714 53 860 77 927 119038 61 523 97 679 91 760

120028 1404 95 211 332 436 778 8970 121071 389 501 971 122016 177 293 610 123048 62 104 216 68 272 88 697 857 79 994 124052 130 53 7611 783 817 125000 238 68 360 69 45 85 126161 267 39 9 528 806 98 127265 878 961 128003 469 82 531 66 832 946 129077 93 177 488 516 34 54 85 713 130230 42 78 341 94 815 88 988 132070 127 637 743 434 91 594 701 131295 573 16 56 70 88 95 939 133034 188 280 99 638 42 48 134121 218 426 84 81 87 497 555 665 135218 314 46 62 494 617 91 97 969 136244 315 43 697 765 864 137062 149 247 327 546 650 710 29 42 38538 678 788 99 955 139084 708 855 14009 181 481 531 141286 93 402 27 94 613 742 73 824 32 36 95 973 142124 309 31 4 97 269 829 33 916 27 98 143106 398 567 89 684 736 834 908 53 14120 86 242 94 461 78 85 98 578 174 824 145072 122 507 667 883 952 936 146045 171 414 96 669 789 938 147094 191 755 148012 324 65 405 78 821 45 923 34 82 149071 48 91 238 67 71 490 619 842 77 150090 240 368 80 738 800 151271 91 310 28 930

152227 43 354 508 732 5 841 153407 542 612 76 764 91 830 62 982 92 154562 519 88 155120 97 257 338 482 605 704 818 60 6 900 156049 79 302 3 474 89 716 902 157040 124 658 905 158081 96 546 78 658 836 84 959 159017 359 444 518 824 994 160147 591 788 161069 240 397 445 84 601 97 162112 82 423 55 530 76 767 80 878 163096 158 214 9 93 390 427 546 65 633 87 164000 94 231 303 6 43 73 489 569 648 929 165026 66 223 35 320 96 452 71 533 622 61 720 846 166077 277 326 44 410 4 38 78 587 757 67 62 934 167023 31 54 168 312 81 423 533 771 881 168078 172 460 542 84 693 5 807 74 5 902 169114 728 45 92 170104 11 49 73 81 428 543 617 35 65 728 955 171019 94 134 740 949 172003 143 362 537 51 605 33 76 965 173122 221 9 68 87 343 61 87 916 20 75 85 174101 206 29 355 410 27 38 521 601 54 797 915 49 175052 250 311 46 539 71 85 176053 78 178 228 74 315 56 436 509 749 307 43 9 58 91 177153 81 701 49 905 6 52 79 178488 521 714 29 822 9 32 732 179270 336 727 899 918 180194 238 387 470 734 45 934 60 1781014 138 316 535 66 82 8 720 182026 196 231 48 350 82 400 13 90 744 812 940 183567 677 887 184023 142 78 208 38 71 334 466 94 185175 428 607 990 186282 379 88 472 512 22 187235 59 338 417 54 581 781 973 188010 195 427 747 889 189037 132 288 438 669 777 87 993 190457 621 931 191095 131 68 265 334 465 624 707 86 941 192016 22 7 40 339 88 432 65 613 839 912 193015 24 273 393 445 630 67 751 838 94 901 94 194068 236 652 706 10 851 954 83

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

70 139 645 993 1322 29 607 948 2038 499 3344 417 82 4117 581 641 777 838 5089 121 692 706 6040 188 465 522 690 769 7006 46 88 401 775 8055 199 853 949 9291 514 819 941 10157 586 788 11121 42 279 477 853 908 12212 540 39 13241 56 318 448 631 14208 448 529 15297 633 46 91 16223 754 17044 210 489 18525 940 19160 260 597 605 74 86

20178 449 21188 481 581 837 981 22324 422 564 82 606 789 966 23201 384 664 752 24313 684 771 998 25653 914 88 26185 277 517 872 27300 88 436 66 90 28024 83 496 897 29148 56 389 96 30092 307 490 624 97 31086 150 510 681 32212 16 511 972 33444 620 34060 152 457 933 35300 65 757 36862 37432 645 909 38410 517 43 626 901 39235 954

40157 73 583 616 707 41455 671 776 42054 92 43123 220 60 430 665 823 44032 145 306 69 439 577 827 45089 216 412 643 95 884 937 46117 67 579 47009 209 360 479 48441 49041 291 330 50155 202 10 311 81 402 40 635 764 955 51056 171 336 467 52030 145 400 667 859 53008 245 354 563 980 95 54387 98 55871 909 28 56248 74 727 56 61 936 57209 28 91 359 405 693 721 58086 172 211 301 31 69 866 994 59114 445 887

61099 210 600 810 16 62640 802 94 63802 64108 82 219 332 466 946 65146 793 853 85 973 66296 579 884 992 67315 18 775 68032 61 186 282 377 854 96 69725 966 70096 581 703 803 71884 72067 73166 293 355 437 761 74021 519 627 49 731 831 42 75001 225 733 888 76324 605 817 32 927 77114 322 734 78212 791 92 951 79017 798 802

80100 68 318 81084 173 842 72 82063 737 83100 580 96 657 718 84150 289 814 85104 929 86106 415 87091 637 88226 653 89589 775 918 90177 91262 639 834 47 97 92343 458 88 753 989 93128 249 412 519 42 748 987 94262 68 316 19 404 653 880 95021 360 441 500 621 820 96122 314 903 51 73 97188 519 702 51 810 906 98006 170 780 801 99099 580

100032 158 202 81 562 917 101015 270 591 845 102194 226 347 627 725 103316 516 731 104219 376 657 889 105307 482 616 833 106134 281 663 796 891 107800 960 68 108053 86 756 109794 922 110178 203 401 17 111321 721 814 112214 798 113278 601 114275 504 751 837 940 44 115000 565 116134 503 606 888 117183 463 688 775 118440 664 732 968 119310 17 462 570 925

120577 97 700 48 121469 959 94 122228 379 421 642 753 123407 92 124138 787 934 125431 86 500 73 867 126039 104 39 334 409 89 764 127092 228 399 511 93 623 833 128176 524 894 129129 495 646 130655 898 989 131049 592 743 132089 199 215 543 642 133064 868 134264 135407 700 61 136065 982 137177 599 138897 979 139518

140104 590 821 978 141250 84 480 640 819 142361 74 143045 214 717 144259 349 443 669 928 145098 124 146329 147058 716 32 96 99 963 148061 62 166 556 691 799 922 149254 82 421 71 92 719 37 911 36 150026 218 360 413 151273 152040 364 830 153238 325 715 58 802 979 94 154627 732 56 818 48 969 155104 98 309 607 49 821 156982 157227 54 380 892 907 158460 502 719 826 61 912 159149 302 628 999

160262 512 644 997 161228 66 435 41 571 719 828 45 987 162256 357 666 797 163177 259 421 714 825 164493 506 879 165253 67 441 824 166128 404 89 509 32 40 167195 480 168462 80 590 169138 567 782 873 969 80 170027 171012 124 263 67 473 172271 396 173037 350 530 33 837 983 174014 487 572 961 175139 205 367 425 610 747 900 10 176272 495 544 706 883 177435 64 645 809 959 178357 418 779 179038 440 772 807

180073 153 953 181109 351 827 182463 652 779 901 183103 20 257 373 970 184732 185634 726 977 186096 387 432 187414 188218 24 548 928 189007 124 265 190321 587 912 191023 134 48 414 957 192153 232 946 89 193060 105 27 925 194390 414 27 628 88 879 903

IV ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. Nr. 47021
50.000 zł. 103949
30.000 zł. Nr. 2084
10.000 zł. Nr. Nr.: 8117 63475 144533 179523
5.000 zł., 12503 71136 12063 129363 168334
2.000 zł. 18640 27630 28526 68820 88652 100348 101459 111077 112891 141041 154943 163953 168206 169799 173504 18103
1.000 zł. 4141 4888 8961 12085 16811 23503 27418 27251 35478 35061 38755 61813 65303 74000 98174 106208 107749 110019 124484 124686 140360 159153 165498 167861 170685 177757 186916

Wygrane po 200 zł.

274 325 94 454 74 96 513 610 1302 477 540 650 946 2204 339 722 3410 550 856 93 930 4076 275 759 820 83 5043 612 771 826 966 6227 319 38 465 7 6569 685 7191 92 649 769 814 943 63 8771 958 9562 9897 10044 429 625 12472 620 40 13502 7 85 757 94 14735 923 64 15013 253 55 629 16030 787 17366 743 872 945 18070 234 361 439 649 828 19227 433 797 986 20020 715 79 21009 95 440 889 22222 45 380 419 790 867 23236 24017 89 182 600 725 85 850 53 968 25434 578 26186 386 27007 50 315 527 663 724 859 28067 229 64 528 45 92 29020 336 517 604 834 30035 96 620 31160 769 73 32367 562 667 854 33017 116 508 34256 570 637 64 35202 304 31 823 916 36170 245 559 92 611 38370 479 566 39102 81 345 650 734 865 903 40323 41202 25 447 545 87 670 876 913 42525 950 43341 92 608 44013 79 81 305 472 748 829 45029 213 435 60 690 723 46352 914 90 98 47304 55 67 87 407 559 60 632 919 37 48541 702 73 918 49086 109 251 371 430 700 5 950 50081 111 47 408 874 51503 743 52048 385 441 654 53044 494 521 85 677 54804 930 55099 165 487 510 868 927 56001 110 12 64 476 634 41 57252 419 96 675 921 58162 425 47 536 636 59040 92 335 97 879 60228 81 523 862 61525 62013 329 55 531 51 609 72 738 98 63142 858 962 64197 209 77 381 408 651 743 65455 776 66538 67038 181 221 354 688 739 946 68216 321 531 793 991 69068 276 78 813 68 47 70111 17 99 387 407 52 516 764 71023 118 23 515 72132 69 300 487 517 601 73 73168 377 432 887 74245 667 831 75062 120 64 222 312 86 99 405 708 829 76238 65 88 716 853 69 77240 647 780 900 4 78238 886 983 79041 488 801 930 80556 653 81376 492 534 608 82590 738 75 995 [illegible] 239 84299 85396 547 797 86486 565 85 87103 314 88273 357 408 600 869 920 89135 443 55 82 83 568 90005 27 216 434 706 91161 295 441 633 759 855 91 993 92037 440 55 862 93046 124 291 539 44 725 947 94046 150 353 503 711 875 976 95341 408 96574 625 31 97175 522 869 91 921 98020 171 202 388 99051 109 372 610 78 793

100123 242 982 101688 741 73 93 102223 90 848 103183 98 209 493 519 671 964 104307 469 613 105129 60 321 417 870 930 106016 360 406 12 847 978 107194 386 482 587 713 985 108026 119 42 274 407 612 722 109151 510 667 110346 662 877 966 111331 453 525 75 112101 17 233 451 607 736 56 815 113197 633 845 83 114218 662 813 115081 159 326 599 842 919 74 116019 154 64 993 98 117356 92 628 118191 375 765 892 980 119151 120315 121163 424 698 835 122125 365 123192 277 80 648 124003 76 82 153 73 752 125116 463 575 915 34 126642 127307 690 128096 117 332 428 66 792 129421 67 87 546 91 887 907 130266 83 549 84 669 746 910 52 60 80 131317 52 493 678 132465 656 744 996 133321 802 79 134178 269 706 10 37 882 135031 69 226 361 529 715 50 51 839 136032 415 574 96 706 137178 95 252 758 138137 286 819 22 139133 217 694 967 140323 446 744 801 58 141069 92 431 35 760 846 90 142216 143198 537 33 733 818 973 144218 70 708 886 905 145719 76 146078 163 332 646 710 830 147246 148075 175 964 149336 43 80 840 987

150070 71 148 341 619 33 151179 152031 122 231 348 96 729 964 153326 527 28 677 745 154264 357 97 576 155426 32 655 156084 295 899 157102 75 459 57 603 903 158302 19 46 731 58 159012 552 769 983 161112 27 331 82 474 597 826 99 162295 98 349 515 833 163289 865 925 74 164030 117 61 637 799 969 165115 39 54 427 597 692 758 166041 309 27 637 848 73 926 64 167050 419 63 582 618 168358 617 721 169204 413 54 62 935 170132 365 488 577 636 953 171071 633 762 843 172369 173269 601 797 830 925 174079 332 709 905 175199 312 87 502 19 965 176118 327 57 973 177193 229 329 496 644 913 178340 179028 71 420 664 66 75 798 180014 123 329 457 737 834 970 181647 48 182378 622 766 978 183079 81 251 391 554 621 953 184635 06 726 869 185568 92 186024 184 312 58 790 882 187129 304 188206 365 434 651 189325 629 708 908 190075 230 41 410 39 69 698 191094 223 578 785 910 192603 193117 426 786 872 948 194467

Zakładanie i konserwacja trawnika.

(Dokończenie ze strony 5).

sieni, gdy liście zaczynają opadać, trzeba je starannie z trawnika usuwać, gdyż mógłby ucierpieć od tego przykrycia.

Młody trawnik wskazane jest zasilać nawozami (ciekłymi, rozpuszczonymi) lub sztucznymi w dni pochmurne, lub dżdżyste. Częste bowiem koszenie powoduje ubożenie gleby. Z tego powodu zaleca się rozsiewać co cztery tygodnie przez całe lato saletrę lub siarczan amonu, w stosunku pół kg na sto metrów kwadratowych. Pod jesień przerywa się zasilanie, a dopiero z początkiem zimy rozsiewamy mieszankę składającą się z 2 kg kainitu i 2 kg tomasówki na 100 m kwadratowych. Z naturalnych nawozów stosować mocno przetrawiony obornik lub komposty.

Dosyć często trawnik zarasta mchem, który może zupełnie zniszczyć trawę, jeżeli się na czas temu nie zapobiegnie. Można pozbyć się mchu, wyciągając go naprzód grabiami, a następnie rozsiewając rzutem superfosfat po powierzchni trawnika. Podlewanie gnojówką daje także bardzo dobre rezultaty.

—o—

Nowy przewodnik po Poznaniu.

Wyszedł z druku nowy „przewodnik po Poznaniu“, wydany przez Agencję Reklamy J. Jagielskiego, drukowany w zakładach drukarskich „Pol“ Poznań. Teksty przygotowali pp. Z. Liepelt i J. Jagielski, tłumaczenie francuskie H. Abakanowicza, fotosy R. S. Ulatowskiego. Przewodnik ten, bardzo starannie przygotowany i wydany, wypełni lukę, którą tak dotkliwie się odczuwało.

—x—

— **Odznakę Górską Złotą.** Za wypełnienie w bieżącym roku— sezonie warunków przewidzianych regulaminem Odznaki Górskiej, przyznała Komisja Turystyczna, centrala w Krakowie, Polskiego Związku Narciarskiego, p. arch. Józefowi Grodzkiemu z Bydgoszczy **Odznakę Górską Złotą.**

Wyczerpanie kredytów bezprocentowych w KKO.

Jak nam donoszą z Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu bydgoskiego z dniem 18 bm. nie udziela się już kredytów bezprocentowych dla poszkodowanych powodzią oraz dla rolników dotkniętych klęską wymarznięcia zasiewów z powodu zupełnego wyczerpania kredytów na wspomniane cele.

Na budowę kościoła w Czyżkówku.

Zł 2,— p. Maria Drabińska i wzywa pp.: Marię Nowakowską, Chełmińska 3, Weronikę Rucińską, Śląska i Fr. Akuszewskiego, ul. Grunwaldzka.

— **Uwaga, komendanci OPLG.** Obwód Miejski Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej zawiadamia wszystkich zainteresowanych, że w miesiącu maju br. odbędą się następujące zebrania komendantów OPLG.: Dnia 20 bm. rejon 8 w Liceum Handlowym przy ul. Kr. Jadwigi 25, początek zebrania o godz. 19. Dnia 20 bm rejon 10 w schronie p/gazowym w Gazowni Miejskiej przy ul. Jagiellońskiej 48, o godz 19. Dnia 21 bm. rejon 1 w Ratuszu sala Rady Miejskiej, ul. Jezuicka 1, o godz. 19. Dnia 21 bm. rejon 16 w szkole im. Piramowicza przy Placu Kościeleckich 8, o godz. 19. Zarząd Obwodu Miejskiego LOPP. apeluje do wszystkich komendantów OPLG. domów o przybycie na zebranie w oznaczonym terminie.

Kronika toruńska

Toruń, dnia 20 maja 1937 r.

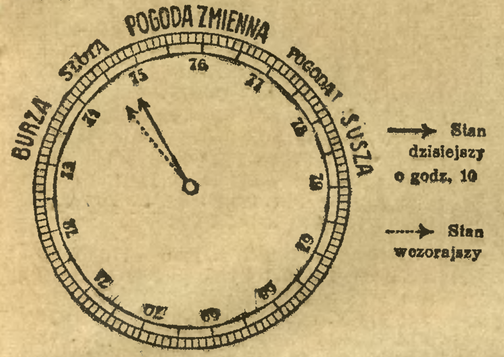
KALENDARZYK.

Dziś: Bernardyna Seneńskiego.
Jutro: Feliksa z Cantalice.
Wschód słońca o godzinie 3,57.
Zachód słońca o godzinie 19,57.

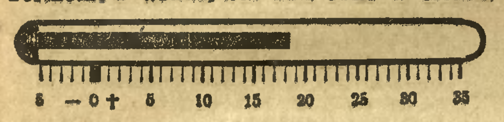
Stan pogody.

Bardzo ciepło z skłonnością do burz.

Wczoraj panowała wszędzie nadal piękna pogoda słoneczna, jednak ze skłonnością do burz cieplnych. Fala chłodniejszego powietrza polarno-morskiego, której czoło dociera do zachodnich granic Niemiec, będzie silniejsza i w znaczniejszym stopniu wpłynie na zmianę stanu pogody w Polsce. Wpływu tego należy spodziewać się dopiero pojutrze. Temperatura o godz. 14-ej notowano: 14 st. w Zakopanem, 19 w Gdyni, 22 w Katowicach, 24 we Lwowie i Krakowie, 25 w Poznaniu i w Wilnie, 26 w Bydgoszczy, 27 w Warszawie, Lublinie, Brześciu i Pińsku, 28 w Łodzi, a 30 w Toruniu.

Termometr wskazywał dziś rano w cieniu:

Nocny dyżur pełnią apteki:
Centralna — śródmieście.
Św. Anny — Bydgoskie Przedmieście.
Pod Łabędziem — na Mokrem.

Pogotowie straży pożarnej tel. 1244.

Telefon nr. 15-40 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Toruniu.

Pogotowie ratunkowe tel. 1991.

Biblioteka T. C. L. (ul. Wysoka 16) otwarta codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 11 do 11,30 i od 16 do 19.

REPERTUAR KIN:
As: „Suzy".
Aria: „Amerykańska awantura".
Mars: „W zamieci żelaza i ognia".
Świt: „Cyrk na okręcie".

Z TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ.

Dzisiejsze przedstawienie „Matury" z p. Nuną Młodziejowską-Szczurkiewiczową w Teatrze Ziemi Pomorskiej.

Pozwalamy sobie przypomnieć Szanownym Czytelnikom, dzisiejszą datę. Jest to dzień, w którym w Teatrze Ziemi Pomorskiej odbędzie się pożegnalny wieczór artystów przed urlopami, na którym dana zostanie doskonała sztuka Fodora pt. „Matura", z gościnnym występem p. Nuny Młodziejowskiej - Szczurkiewiczowej. Przedstawienie to specjalnej reklamy nie potrzebuje, najlepszą gwarancją doskonałości są uznania prasy we wszystkich tych miastach, w których zespół Teatru Ziemi Pomorskiej sztukę tę grał.

Początek przedstawienia punktualnie o godz. 20-tej.

Celem uniknięcia natłoku przy kasie, uprasza się o wczesne nabywanie biletów w przedsprzedaży — Towarzystwo Krajoznawcze — ratusz.

Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej.

Czwartek 20 bm. — Toruń — „Matura" — godz. 20-ta.

—::—

Koło Rodziny Weteranów Toruń. Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w piątek 21 maja br. o godz. 20 w lokalu Tivoli przy ul. Bydgoskiej. Ważne sprawy.

Ważne dla miłośników sportu szybowcowego.

Miłośnikom sportu szybowcowego zwracamy uwagę, że jeszcze pozostało kilka wolnych miejsc na II-gim kursie pilotażu szybowcowego, który rozpocznie się w dniu 25 maja br. w Szkole Szybowcowej w Gostomiu na Kaszubach. Podania kierować do Zarządu Okręgu Wojewódzkiego LOPP w Toruniu „Dom Społeczny".

Gdzie jest orkiestra symfoniczna?

Dużo mówiono o założeniu orkiestry symfonicznej przy Pomorskim Towarzystwie Muzycznym. Projekt ten powstał przed kilkoma miesiącami i nawet urządzono pierwszy koncert w studio Rozgłośni Pomorskiej.

Sam koncert wypadł dobrze, dlatego wszyscy sądzili, że tym razem Toruń zdobędzie się na wysiłki i wreszcie orkiestra symfoniczna stanie się czymś realnym.

Tymczasem po upływie tych kilku miesięcy z przerażeniem stwierdzam, że szeregi muzyków orkiestry symfonicznej katastrofalnie maleją.

Dość wspomnieć, że z projektowanych 60 muzyków — w rzeczywistości zdołano zebrać zaledwie 36 — pozostała zaledwie garstka.

Wywody swoje opieram na ostatnim koncercie — akademii ku czci Karola Szymanowskiego. Zapowiedziano, iż „Na Sabałową nutę" wykonają połączone orkiestry symfoniczne P. T. M. i wojskowa. Faktycznie w orkiestrze widziałem zaledwie około 10 muzyków orkiestry symfonicznej P. T. M.

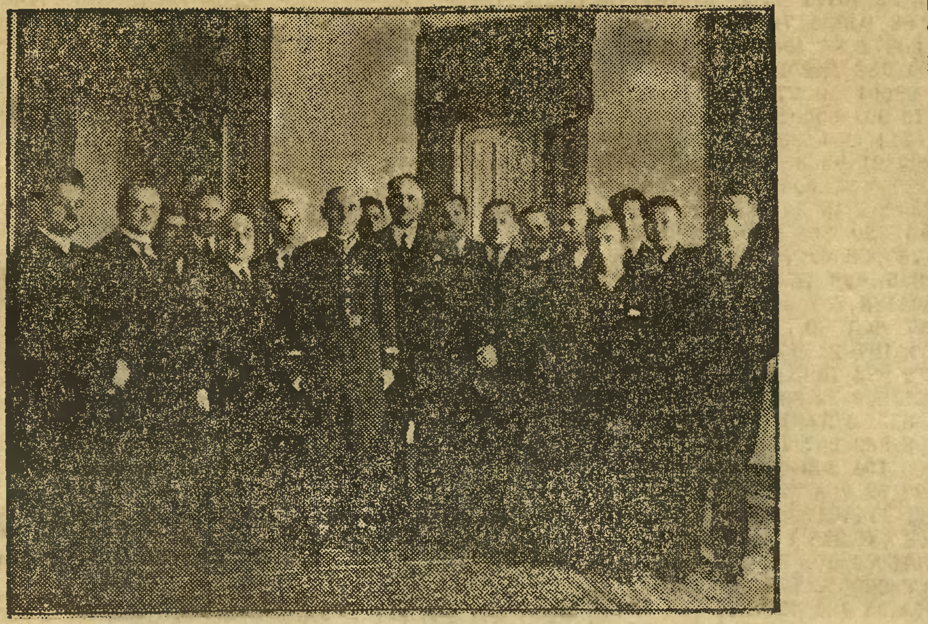
Ponieważ do dnia dzisiejszego nie mieliśmy żadnego koncertu, sadzę, że orkiestra ta w ogóle nie istnieje. Trudno mi się pogodzić z faktem, aby po tylu miesiącach istnienia nie urządzono żadnego występu.

Do sprawy tej powrócimy przy omawianiu nowego projektu budowy filharmonii w Toruniu.

Sądzę, iż do tego czasu kompetentne czynniki dadzą nam odpowiednie wyjaśnienie w tej bądź co bądź palącej sprawie.

Sprawą projektu budowy gmachu filharmonii zajmiemy się w jednym z najbliższych numerów. **T. G.**

130.000 złotych na FON.

W drugą rocznicę śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego, urządził Związek Zawodowy Pracowników Instytucyj Ubezpieczeń Społecznych z Dyrekcją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Ubezpieczalni Społecznej w Warszawie uroczysty obchód ku czci Wielkiego Wskrzeszyciela Niepodległej Polski.

O godz. 8-ej rano odbyła się msza żałobna w kościele Matki Boskiej Zwycięskiej, po czym pochód ruszył przed siedzibę Marszałka Śmigłego-Rydza, gdzie wręczono panu Marszałkowi **czek na sumę zł 128.767,96** zebraną ze składek pracowników **na cele dozbrojenia armii.**

Wręczając czek panu Marszałkowi, wygłosił prezes Związku przemówienie, w którym oświadczył, że: **zrzeszeni w związku pracownicy gotowi są na zew Wodza złożyć nie tylko ofiarę mienia ale i życia.**

W godzinach popołudniowych delegacje pracowników złożyły wieńce w Belwederze.

Listy do redakcji.

Urzędowanie na poczcie toruńskiej...

Poniżej zamieszczamy list jednego z naszych Czytelników, który winien zainteresować kogo należy:

„Bawiąc parę dni w Toruniu, zaszedłem także pewnego popołudnia na pocztę i to na Mokrem (Toruń 3), pragnąc zaopatrzyć się w znaczki. Czynne były **wszystkie** okienka (razem 3). Przed jednym z nich nie było publiczności, więc tam się udałem w myśl wyraźnej prośby zarządu poczty: „Sprzedaż znaczków pocztowych przy wszystkich okienkach — uprasza się P. T. Publiczności, aby zaopatrywała się w znaczki w okienku, przy którym personel nie jest zajęty obsługą klientów" — brzmi (prawie dosłownie) ogłoszenie. Ku memu zdziwieniu urzędnik skierował mnie do sąsiedniego okienka, przed którym stał niezły „ogonek". Na moją uwagę, odnoszącą się do wymienionego ogłoszenia, urzędnik wdał się w co najmniej pięciominutową dyskusję ze mną. Twierdzi przy tym kategorycznie, że sprzedaż znaczków we wszystkich okienkach (czynnych) mimo rozporządzenia nie istnieje we większych urzędach pocztowych (strasznie duży ten urząd poczt. na Mokrem!) no i w końcu doszedł do wniosku, że rozporządzenie jest wykonywane tam, gdzie czynne jest jedno okienko. W rezultacie byłem zmuszony kupić znaczek przy okienku sąsiednim, bo pan urzędnik miał czas na dyskusję, ale nie znalazł go na wykonanie polecenia władz przełożonych.

Zwracam się tą drogą z zapytaniem do Dyrekcji Poczt, czy wyżej wymienione rozporządzenie obowiązuje? Jeśli nie — aby polecono wprowadzające w błąd ogłoszenie usunąć. Natomiast, skoro rozporządzenie takie istnieje, aby zwrócono urzędnikom uwagę na jego przestrzeganie.

Fakt, który podałem, nie jest odosobniony. Ma to zresztą miejsce i na głównej poczcie przy Rynku i prawdopodobnie w urzędach innych miejscowości.

Nie zapominajcie Panowie, że poczta jest przedsiębiorstwem handlowym, a nie urzędem, że „tabakierka dla nosa", a nie odwrotnie. Weźcie przykład z Poznania!

Przy okazji warto zaznaczyć, że w wielu pocztach, gdzie kierownictwo dba o higienę i wygodę publiczności, znajdują się gąbki czy zwilżone wodą wałeczki szklane (b. praktyczne), zastępujące... język w ceremonii nalepiania znaczków. Niestety — w Toruniu tego nie zauważyłem. Zauważyłem natomiast na mokrzańskiej poczcie: brud i nieestetycznie oblepione ściany plakatami (często starymi), których i tak nikt nie czyta, a które nadają lokalowi piętno egzotycznego Wschodu..."

B. A.

Trzy cukrownie koncernu „Chodorów", ofiarowały 10 tys. zł na FON.

Toruń, 21. 5. W dniu 19 maja p. wojewoda pomorski Władysław Raczkiewicz przyjął p. W. Januszkiewicza, dyrektora cukrowni „Świecie", który złożył p. wojewodzie czek na 10.000 zł na cele Pomorskiego Wojewódzkiego Komitetu Funduszu Obrony Narodowej. Sumę tę uchwaliły rady nadzorcze trzech cukrowni, należących do koncernu „Chodorów". Otrzymany czek p. wojewoda przekazał natychmiast Wojewódzkiemu Komitetowi Funduszu Obrony Narodowej w Toruniu.

Niemiecki gość u p. wojewody pomorskiego

Toruń, 20. 5. W dniu wczorajszym przybył samochodem do Torunia prezydent regencji w Kwidzyniu von Kendel, który złożył wizytę p. wojewodzie pomorskiemu Władysławowi Raczkiewiczowi.

Doroczny walny zjazd delegatów oddziałów powiatowych Związku Powstańców i Wojaków OK VIII odbędzie się w niedzielę, 23 maja br. w Domu Społecznym przy ul. Mickiewicza w Toruniu. Program zjazdu jest następujący: o godz. 9 nabożeństwo w kościele garnizonowym, o godz. 10,30 otwarcie zjazdu. Porządek obrad przewiduje m. in. sprawozdanie zarządu, udzielenie absolutorium, sprawy wyszkoleniowe i wychowania obywatelskiego, wybór uzupełniający zarządu gównego, poprawki do statutu, uchwalenie zgłoszonych wniosków i zakończenie zjazdu.

„Czekaj tatka latka"

czyli kiedy zobaczymy łazienki miejskie.

Powszechnie znanym jest fakt, że zarząd miejski w Toruniu okazuje mało zainteresowania dla spraw ważkich i przede wszystkim obchodzących mieszkańców naszego grodu. Nie będziemy tym razem podnosić tak ważnej sprawy, jak np. łaźnia miejska, ani krytykować „przedsiębiorstwa anonimowego", które dostało „po spodniach", nie wspomnimy również o nieszczęsnym „Łuku Cesarza", na którego przebudowę przewidziano 85 tys. złotych, a wydano ponad ćwierć miliona etc. etc.

Kilka słów jednak należy poświęcić łazienkom miejskim, które — zgodnie z uchwałą rady miejskiej — miały stanąć na Wiśle już w miesiącu kwietniu.

Jak nam wiadomo, do budowy łazienek przystąpiono — owszem... Ponoć w porcie zimowym są już na wykończeniu. Lada więc dzień możemy te łazienki zobaczyć, obawiamy się jednak jednej rzeczy, mianowicie — że nastąpić to może dopiero w chwili przyboru wody. Podobno zanurzenie łazienek jest bardzo znaczne i słuszne są obawy, że nie da się ich przesunąć płytką gardzielą z zatoki (portu zimowego) na Wisłę. Jeśli tak jest rzeczywiście, no to, zdaje się, że nie wcześnie łazienki zobaczymy. Cieszyć się szczerze będziemy, jeśli będzie inaczej i nie omieszkamy serdecznie dziękować zarządowi miejskiemu za postawienie z dawna oczekiwanych łazienek.

Oby tylko jak najwcześniej, bo pogoda dopisuje... **R.**

Najechanie rowerem.

H. Jaworska, zam. przy Staromiejskim Rynku wyjechała rowerem na spacer i na ul. Panny Marii wpadła na przechodzącą tamtędy Helenę Szczur, zam. przy ul. Batorego 67, skutkiem czego sama się potłukła, zaś Szczurównę wywróciła, powodując złamanie nogi. Pogotowie zabrało Szczurównę do szpitala miejskiego, gdzie lekarze udzielili jej pomocy.

—::—

Parada przed cesarzem japońskim.

W Tokio odbyła się wielka parada wojskowa, którą odebrał osobiście cesarz Japonii.

Tabela loterii

9-ty dzień ciągnienia 4-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

10.000 zł: 22677 34563 36804
5.000 zł.: 76701 82022 92899 127701 181296
2.000 zł. 2808 7601 16621 36772 45254 68205 128484
1.000 zł.: 19472 20809 27917 34216 38240 40254 43401 51753 52382 60238 60707 63581 80324 86612 91736 95928 107325 110842 134615 135247 137683 162042 170871 173536 184371 188811 189122

Wygrane po 200 zł.

22 143 51 302 80 608 706 864 1078 96 142 253 88 332 418 50 90 512 34 53 614 718 2046 273 378 461 543 634 72 822 3072 169 222 307 446 500 653 829 948 84 4182 306 61 531 93 773 852 920 66 5085 206 344 519 971 73 6210 326 406 95 99 580 852 961 87 7000 112 76 325 701 960 86 8015 137 58 483 631 790 876 927 38 9093 81 121 213 335 408 10 639 87 782 801 5.

10238 401 538 753 835 53 11255 98 635 787 934 12022 56 180 99 334 557 649 759 911 87 13010 163 201 7 48 315 413 601 30 762 914 91 14115 230 48 409 501 26 46 726 30 878 15071 176 320 476 673 830 81 953 16037 61 88 104 211 318 438 528 91 683 759 69 75 78 996 17012 272 378 475 511 606 18045 56 192 453 595 881 88 19024 53 394 479 508 29 989.

20001 32 241 354 479 589 996 21008 48 112 201 387 498 776 825 29 22167 464 94 502 18 40 615 33 950 23308 514 20 53 600 824 65 982 24074 172 220 43 524 605 22 49 718 95 877 915 93 25418 23 554 62 26011 43 67 206 259 35 617 740 27011 26 49 107 344 524 68 665 782 887 28033 58 115 44 393 419 560 616 56 705 14 22 55 29239 60 492 99 542 618 28 52 723 833 914.

30012 45 146 72 227 306 410 547 626 85 823 97 921 31118 358 600 57 702 66 864 964 32079 141 345 50 546 663 99 726 828 955 99 33479 721 28 34 810 62 80 941 71 34286 391 505 713 55 940 83 35245 340 426 67 689 749 82 836 986 97 36041 107 530 640 768 871 77 37067 151 76 284 416 22 848.

38249 432 532 71 720 6 99 819 996 39074 172 226 9 438 549 989.

40076 245 485 604 988 41027 111 60 61 67 450 67 599 723 71 835 42028 258 96 302 612 42 66 955 43009 255 301 5 22 39 618 729 60 803 44002 147 80 98 279 390 451 508 112 24 942 86 45167 224 326 35 61 79 420 32 543 88 605 94 757 807 943 53 46078 349 704 822 47254 442 7 500 56 72 640 76 794 840 43 68 989 90 48077 122 93 202 76 609 82 886 49021 35 229 631 592 978 50206 34 86 300 43 75 93 587 828 62 945 51036 106 289 388 504 9 52028 246 315 453 510 71 910 88 53061 180 262 440 633 714 64 858 70 54001 484 913 55098 163 228 74 307 81 587 621 939 56039 86 122 47 354 470 612 44 763 96 832 57097 448 539 607 7 9 46 933 57 89 58003 47 196 225 752 59107 331 523 60 640 765 939 60067 330 680 99 709 47 839 967 61136 265 67 92 349 89 422 89 518 864 62049 104 56 820 87 63005 53 236 338 422 35 863 64054 67 203 404 5 530 756 84 803 913 912 65127 235 92 491 512 82 961 66124 292 335 542 629 51 740 849 918 88 67019 249 94 313 481 549 94 778 800 978 68126 37 63 331 10 613 818 47 930 48 69028 140 68 590 804 62 926 70105 31 403 95 537 894 71036 38 184 247 827 984 72007 161 323 57 443 760 67 73324 454 603 79 703 98 827 47 88 74144 76 201 12 369 408 53 867 85 978 75038 47 105 50 87 206 14 516 613 702 810 988 76204 403 592 680 812 22 908 96 77088 163 222 337 621 764 78040 185 381 516 775 826 928 79177 386 547 620 861 908

80004 47 80 162 334 82 648 68 81098 449 555 736 854 69 82050 169 615 814 41 47 93 982 83203 54 349 557 639 44 702 803 84065 131 310 73 502 683 718 55 841 85593 611 62 83 762 958 86173 233 363 407 553 628 63 802 37 50 51 966 87029 246 365 401 600 36 746 57 903 76 84 88076 94 192 202 17 23 41 98 635 36 873 82 89010 20 84 169 232 370 481 551 810 954 90093 227 309 441 860 908 54 91121 209 362 401 35 92038 82 108 71 256 334 98 540 695 780 93193 343 88 401 7 36 40 57 671 716 971 83 94236 76 98 312 25 600 703 95372 86 404 62 880 913 96028 150 752 942 97000 80 250 549 958 98001 10 27 342 571 98 727 848 79 991 99001 107 203 371 456 519 711 884 903 12 100048 125 60 209 21 90 354 463 513 94 684 101129 446 590 772 102046 68 124 73 208 15 55 765 850 905 63 103015 120 266 369 429 578 698 859 78 958 62 79 104048 118 234 49 345 449 553 88 835 48 65 997 105198 257 467 630 47 80 106113 17 606 89 752 98 987 107030 80 197 265 78 339 503 8 40 605 739 873 108028 186 270 98 318 78 421 649 59 935 109226 328 472 531 655 823 91 964 110145 299 422 92 860 907 77 111142 388 713 112000 131 349 446 49 76 547 113094 126 53 208 329 498 539 91 900 24 92 114161 207 49 89 361 587 740 48 881 985 115117 314 623 716 964 116001 103 92 274 89 376 465 571 86 605 42 756 847 117032 133 67 278 95 391 479 576 714 29 868 906 118182 326 62 546 51 624 53 87 714 53 860 77 927 119038 61 523 97 679 91 760

120028 1404 95 211 332 436 778 8970 121071 389 501 971 122016 177 293 610 123048 62 104 216 68 272 88 697 857 79 994 124052 130 53 7611 783 817 125000 238 68 360 69 45 85 062161 267 39 2 528 806 980 127265 873 961 128003 469 82 531 66 832 946 129077 93 177 488 516 34 54 85 713 130230 42 78 341 94 815 88 988 132070 127 637 743 434 91 594 701 131295 573 16 56 70 88 95 939 133034 188 280 99 445 6 736 932 92 134121 218 46 78 87 497 555 665 135218 314 46 62 494 617 91 97 969 136244 315 43 508 705 864 137062 149 247 327 546 650 710 29 42 38538 678 788 99 955 139084 708 855 14009 181 481 831 141286 93 402 27 94 613 742 73 824 33 36 95 973 142134 309 31 4 97 629 829 33 916 27 98 143106 398 557 87 89 684 736 834 94 53 14120 86 242 94 461 78 81 96 573 174 824 145072 122 507 673 93 768 958 140045 171 155 146887 789 938 147094 191 755 148012 324 65 405 78 821 45 923 34 82 149071 8 91 238 67 71 490 619 842 77 150090 240 368 80 738 800 151271 91 310 28 930

152227 43 354 508 732 5 841 153407 542 612 76 764 91 830 62 982 92 154562 519 88 155120 97 257 338 482 605 704 818 60 6 900 156049 79 302 3 474 89 716 902 157040 124 658 905 158081 96 546 78 658 836 84 959 159017 359 444 518 824 994 160147 591 788 161069 240 397 445 84 601 97 162112 82 423 55 530 76 767 80 878 163096 168 214 9 93 390 427 546 66 633 87 164000 94 231 303 6 43 73 489 569 648 929 165026 66 223 35 320 96 452 71 533 622 61 720 846 166077 277 326 44 410 4 38 78 587 757 67 62 934 167023 31 54 168 312 81 423 533 771 881 168078 172 460 542 84 693 5 807 74 5 902 169114 728 45 92 170104 11 49 73 81 428 543 617 35 65 728 955 171019 94 134 740 949 172003 143 362 537 51 605 33 76 965 173122 221 9 68 87 343 61 87 916 20 75 85 174101 206 29 355 410 27 38 521 601 54 797 915 49 175052 250 311 46 539 71 85 176053 78 178 228 74 315 56 436 509 749 307 43 9 58 91 177153 81 701 49 905 6 52 79 178488 521 714 29 822 9 32 732 179270 336 727 899 918 180194 238 387 470 734 45 934 60 1781014 138 316 535 66 82 8 720 182026 196 231 48 350 82 400 13 90 744 812 940 183567 677 887 184023 142 78 208 38 71 334 466 94 185175 428 607 990 186282 379 88 472 512 22 187235 59 338 417 54 581 781 973 188010 195 427 747 889 189037 132 288 438 669 777 87 993 190457 621 931 191095 131 68 265 334 465 624 707 86 941 192016 22 7 40 339 88 432 65 613 839 912 193015 24 273 393 445 630 67 751 838 94 901 94 194068 236 652 706 10 851 954 83

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

70 139 645 993 1322 29 607 948 2038 499 3344 417 82 4117 581 641 777 838 5089 121 692 706 6040 188 465 522 690 769 7006 46 88 401 775 8055 199 853 949 9291 514 819 941 10157 586 788 11121 42 279 477 853 908 12212 540 39 13241 56 318 448 631 14208 448 529 15297 633 46 91 16223 754 17044 210 489 18525 940 19160 260 597 605 74 86

20178 449 21188 481 581 837 981 22324 422 564 82 606 789 966 23201 384 664 752 24313 684 771 998 25653 914 88 26185 277 517 872 27300 88 436 66 90 28024 83 496 897 29148 56 389 96 30092 307 490 624 97 31086 150 510 681 32212 16 511 972 33444 620 34060 152 457 933 35300 65 757 36862 37432 645 909 38410 517 43 626 901 39235 954

40157 73 583 616 707 41455 671 776 42054 92 43123 220 60 430 665 823 44032 145 306 69 439 577 827 45089 216 412 643 95 884 937 46117 67 579 47009 209 360 479 48441 49041 291 330 50155 202 10 311 81 402 40 635 764 955 51056 171 336 467 52030 145 400 667 859 53008 245 354 563 980 95 54387 98 55871 909 28 56248 74 727 56 61 936 57209 28 91 359 405 693 721 58086 172 211 301 31 69 866 994 59114 445 887

61099 210 600 810 16 62640 802 94 63802 64108 82 219 332 466 946 65146 793 853 85 973 66296 579 884 992 67315 18 775 68032 61 186 282 377 854 96 69725 966 70096 581 703 803 71884 72067 73166 293 355 437 761 74021 519 627 49 51 57 893 42 75001 225 733 128 88 76305 817 84 92 921 77114 322 734 78212 83 91 927 79017 798 802

80100 68 318 81084 173 842 72 82063 737 83100 589 96 557 718 84150 289 814 85104 929 86106 415 87001 637 858 623 87589 775 918 90177 91262 639 834 47 97 92343 458 88 753 989 93128 249 412 519 42 748 987 94262 68 316 19 404 653 880 95021 360 441 500 621 820 96122 314 903 51 73 97188 519 702 51 810 906 98006 170 780 801 99099 580

100032 158 202 81 562 917 101015 270 591 845 102194 226 347 627 725 103316 516 731 104219 376 657 889 105307 482 616 833 106134 281 663 796 891 107800 960 68 108053 86 756 109794 922 110178 203 401 17 111321 721 814 112214 798 113278 601 114275 504 751 837 940 44 115000 565 116134 503 606 888 117183 463 688 775 118440 664 732 968 119310 17 462 570 925

120577 97 700 48 121469 959 94 122228 379 421 642 753 123407 92 124138 787 934 125431 86 500 73 867 126039 104 39 334 409 89 764 127092 228 399 511 93 623 833 128176 524 894 129129 495 646 130655 898 989 131049 592 743 132089 199 215 543 642 133064 868 134264 135407 700 61 136065 982 137177 599 138897 979 139518

140104 590 821 978 141250 84 480 640 819 142361 74 143045 214 717 144259 349 443 669 928 145098 124 146329 147058 716 32 96 99 963 148061 62 166 556 691 799 922 149254 82 421 71 92 719 37 911 36 150026 218 360 413 151273 152040 364 830 153238 325 715 58 802 979 94 154627 732 56 818 48 969 155104 98 309 607 49 821 156982 157227 54 380 892 907 158460 502 719 826 61 912 159149 302 628 999

160262 512 644 997 161228 66 435 41 571 719 828 45 987 162256 357 666 797 163177 259 421 714 825 164493 506 879 165253 67 441 824 166128 404 89 509 32 40 167195 480 168462 80 590 169138 567 782 873 969 80 170027 171012 124 263 67 473 172271 396 173037 350 530 33 837 983 174014 487 572 961 175139 205 367 425 610 747 900 10 176272 495 544 706 883 177435 64 645 809 969 178357 418 779 179038 440 772 807

180073 153 953 181109 351 827 182463 652 779 901 183103 20 257 373 970 184732 185634 726 977 186096 387 432 187414 188218 24 548 928 189007 124 265 190321 587 912 191023 134 48 414 957 192153 232 946 89 193060 105 27 925 194390 414 27 628 88 879 903

IV ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. Nr. 47021
50.000 zł. 103949
30.000 zł. Nr. 2084
10.000 zł. Nr. Nr.: 8117 63475 144533 179523
5.000 zł.. 12503 71136 12063 129363 168334
2.000 zł. 18640 27630 28526 68820 88652 100348 101459 111077 112891 141041 154943 163953 168206 169799 173504 18103
1.000 zł. 4141 4888 8961 12085 16811 23503 27418 27251 35478 35061 38755 61813 65303 74000 98174 106208 107749 110019 124484 124686 140360 159153 165498 167861 170685 177757 186916

Wygrane po 200 zł.

274 325 94 454 74 96 513 610 1302 477 540 650 946 2204 339 722 3410 550 856 93 930 4076 275 759 820 83 5043 612 771 826 966 6227 319 38 465 7 6569 685 7191 92 649 769 814 943 63 8771 958 9562 9897 10044 429 625 12472 620 40 13502 7 85 757 94 14735 923 64 15013 253 55 629 16030 787 17306 743 872 945 18070 234 361 439 649 838 19227 433 797 983 20020 715 79 21009 95 440 889 22222 45 380 419 790 867 23236 24017 89 182 600 725 85 850 53 968 25434 578 26186 386 27007 50 315 527 663 724 859 28067 229 64 528 45 92 29020 336 517 604 834 30035 96 620 31160 769 73 32367 562 667 854 33017 116 508 34256 570 637 64 35202 304 31 823 916 36170 245 559 92 611 38370 479 566 39102 81 345 650 734 865 903 40323 41202 25 447 545 87 670 876 913 42525 950 43341 92 608 44013 79 81 305 472 748 829 45029 213 435 60 690 723 46352 914 90 98 47304 55 67 87 407 559 60 632 919 37 48541 702 73 918 49086 109 251 371 430 700 5 950 50081 111 47 408 874 51503 743 52048 385 441 654 53044 494 521 85 677 54804 930 55099 165 487 510 868 927 56001 110 12 64 476 634 41 57252 419 96 675 921 58162 425 47 536 636 59040 92 335 97 879 60228 81 523 862 61525 62013 329 55 531 51 609 72 738 98 63142 858 962 64197 209 77 381 408 651 743 65455 776 66538 67038 181 221 354 688 739 946 68216 321 531 793 991 69068 276 78 813 68 47 70111 17 99 387 407 52 516 764 71023 118 23 515 72132 69 300 487 517 601 73 73168 377 432 887 74245 667 831 75062 120 64 222 312 86 99 405 708 829 76238 65 88 716 853 69 77240 647 780 900 4 78238 886 983 79041 488 801 930 80556 653 81376 492 534 608 82590 738 75 995 [illegible] 239 84299 85396 547 797 86486 565 85 87103 314 88273 357 408 600 869 920 89135 443 55 82 83 568 90005 27 216 434 706 91161 295 441 633 759 855 91 993 92037 440 55 862 93046 124 291 539 44 725 947 94046 150 353 503 711 875 976 95341 408 96574 625 31 97175 522 869 91 921 98020 171 202 388 99051 109 372 610 78 793

100123 242 982 101688 741 73 93 102223 90 848 103183 98 209 493 519 671 964 104307 469 613 105129 60 321 417 870 930 106016 360 406 12 847 978 107194 386 482 587 713 985 108026 119 42 274 407 612 722 109151 510 667 110346 662 877 966 111331 453 525 75 112101 17 233 451 607 736 56 815 113197 633 845 83 114218 662 813 115081 159 326 599 842 919 74 116019 154 64 993 98 117356 92 628 118191 375 765 892 980 119151 120315 121163 424 698 835 122125 365 123192 277 80 648 124003 76 82 153 73 752 125116 463 575 915 34 126642 127307 690 128096 117 332 428 66 792 129421 67 87 546 91 887 907 130266 83 549 84 669 746 910 52 60 80 131317 52 493 678 132465 656 744 996 133321 802 79 134178 269 706 10 37 882 135031 69 226 361 529 715 50 51 839 136032 415 574 96 706 137178 95 252 758 138137 286 819 22 139133 217 694 967 140323 446 744 801 58 141069 92 431 35 760 846 90 142216 143198 537 33 733 818 973 144218 70 708 886 905 145719 76 146078 163 332 646 710 830 147246 148075 175 964 149336 43 80 840 987

150070 71 148 341 619 33 151179 152031 122 231 348 96 729 964 153326 527 28 677 745 154264 357 97 576 155426 32 655 156084 295 899 157102 75 459 57 603 903 158302 19 46 731 58 159012 552 769 983 161112 27 331 82 474 597 826 99 162295 98 349 515 833 163289 865 925 74 164030 117 61 637 799 969 165115 39 54 427 597 692 758 166041 309 27 637 848 73 926 64 167050 419 63 582 618 168358 617 721 169204 413 54 62 935 170132 365 488 577 636 953 171071 633 762 843 172369 173269 601 797 830 925 174079 332 709 905 175199 312 87 502 19 965 176118 327 57 973 177193 229 329 496 644 913 178340 179022 71 420 664 66 183079 81 251 361 532 621 953 65845 06 726 869 185333 92 186024 184 312 651 187882 187129 304 188033 432 651 189325 629 708 908 190075 230 41 410 93 191026 210 193094 223 578 815 910 192603 193117 425 786 872 948 194467

Zakładanie i konserwacja trawnika.

(Dokończenie ze strony 5).

sieni, gdy liście zaczynają opadać, trzeba je starannie z trawnika usuwać, gdyż mógłby ucierpieć od tego przykrycia.

Młody trawnik wskazane jest zasilać nawozami (ciekłymi, rozpuszczonymi) lub sztucznymi w dni pochmurne, lub dżdżyste. Częste bowiem koszenie powoduje ubożenie gleby. Z tego powodu zaleca się rozsiewać co cztery tygodnie przez całe lato saletrę lub siarczan amonu, w stosunku pół kg na sto metrów kwadratowych. Pod jesień przerywa się zasilanie, a dopiero z początkiem zimy rozsiewamy mieszankę składającą się z 2 kg kainitu i 2 kg tomasówki na 100 m kwadratowych. Z naturalnych nawozów stosować mocno przetrawiony obornik lub komposty.

Dosyć często trawnik zarasta mchem, który może zupełnie zniszczyć trawę, jeżeli się na czas temu nie zapobiegnie. Można pozbyć się mchu, wyciągając go naprzód grabiami, a następnie rozsiewając rzutem superfosfat po powierzchni trawnika. Podlewanie gnojówką daje także bardzo dobre rezultaty.

—o—

Nowy przewodnik po Poznaniu.

Wyszedł z druku nowy „przewodnik po Poznaniu", wydany przez Agencję Reklamy J. Jagielskiego, drukowany w zakładach drukarskich „Pol" Poznań. Teksty przygotowali pp. Z. Liepelt i J. Jagielski, tłumaczenie francuskie H. Abakanowicza, fotosy R. S. Ulatowskiego. Przewodnik ten, bardzo starannie przygotowany i wydany, wypełni lukę, którą tak dotkliwie się odczuwało.

—X—

— **Odznakę Górską Złotą.** Za wypełnienie w bieżącym roku— sezonie warunków przewidzianych regulaminem Odznaki Górskiej, przyznała Komisja Turystyczna, centrala w Krakowie, Polskiego Związku Narciarskiego, p. arch. Józefowi Grodzkiemu z Bydgoszczy **Odznakę Górską Złotą.**

Wyczerpanie kredytów bezprocentowych w KKO.

Jak nam donoszą z Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu bydgoskiego z dniem 18 bm. nie udziela się już kredytów bezprocentowych dla poszkodowanych powodzią oraz dla rolników dotkniętych klęską wymarznięcia zasiewów z powodu zupełnego wyczerpania kredytów na wspomniane cele.

Na budowę kościoła w Czyżkówku.

Zł 2,— p. Maria Drabińska i wzywa pp.: Marię Nowakowską, Chełmińska 3, Weronikę Rucińską, Śląska i Fr. Akuszewskiego, ul. Grunwaldzka.

— **Uwaga, komendanci OPLG.** Obwód Miejski Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej zawiadamia wszystkich zainteresowanych, że w miesiącu maju br. odbędą się następujące zebrania komendantów OPLG.: Dnia 20 bm. rejon 8 w Liceum Handlowym przy ul. Kr. Jadwigi 25, początek zebrania o godz. 19. Dnia 20 bm rejon 10 w schronie p/gazowym w Gazowni Miejskiej przy ul. Jagiellońskiej 48, o godz 19 Dnia 21 bm. rejon 1 w Ratuszu sala Rady Miejskiej, ul. Jezuicka 1, o godz. 19. Dnia 21 bm. rejon 16 w szkole im. Piramowicza przy Placu Kościeleckich 8, o godz. 19. Zarząd Obwodu Miejskiego LOPP. apeluje do wszystkich komendantów OPLG. domów o przybycie na zebranie w oznaczonym terminie.

Z Gdyni i Wybrzeża.

Gdynia, dnia 20 maja 1937 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Bernardyna Seneńskiego.
Jutro: Feliksa z Cantalice.
Wschód słońca o godzinie 3,57.
Zachód słońca o godzinie 19,57.

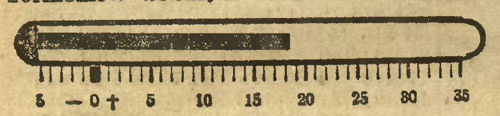
Stan pogody.

Bardzo ciepło z skłonnością do burz.

Wczoraj panowała wszędzie nadal piękna pogoda słoneczna, jednak ze skłonnością do burz ciepłych. Fala chłodniejszego powietrza polarno-morskiego, której czoło dociera do zachodnich granic Niemiec, będzie silniejsza i w znaczniejszym stopniu wpłynie na zmianę pogody w Polsce. Wpływu tego należy spodziewać się dopiero pojutrze. Temperatura o godz. 14-ej notowano: 14 st. w Zakopanem, 19 w Gdyni, 22 w Katowicach, 24 we Lwowie i Krakowie, 25 w Poznaniu i w Wilnie, 26 w Bydgoszczy, 27 w Warszawie, Lublinie, Brześciu i Pińsku, 28 w Łodzi, a 30 w Toruniu.

Termometr wskazywał dziś rano w cieniu:

POGOTOWIA:

Lekarz dyżurny — tel. 12-40.

Miejskie Zakł. Elektryczne — tel. 29-67.

Telefon nr 14-60 posiada przedstawicielstwo „Dziennika Bydgoskiego" w Gdyni, Skwer Kościuszki 24 (nad cukiernią Fangrata).

Miejska Zaw. Straż Pożarna tel. 17-08.

Gabinet komendanta i kancelaria telefon 20-22.

REPERTUAR KIN:

BAJKA. Sensacja mrożąca krew w żyłach **„Łódź śmierci".** W roli głównej Hans Albers.

LIDO. Rewelacja artystyczna najwyższej klasy pt. **„Ty co w Ostrej świecisz bramie"** i bogaty nadprogram.

MORSKIE OKO. Olśniewające arcydzieło muzyczne z życia Jana Strausa pt. **„Walc nad Newą"**, w roli gł. Paul Hörbiger i Eliza Illiardelle oraz bogaty nadprogram.

POLONIA. Marta Eggerth jako dziewczę z Prateru w przepięknym filmie muzycznym słynnego kompozytora Fr. Lehara **„Narzeczona z Wiednia".** — Uwaga: W kinie Polonia letnie zniżki dla PT. publiczności tylko na pierwsze seanse w dni powszednie 50 gr.

——X——

— Wywóz śledzi solonych ze Szkocji. Wywóz śledzi solonych ze Szkocji wynosił w kwietniu br. 590 beczek wobec 1.193 beczek w marcu br. i 271 beczek w kwietniu roku ub. Z 590 beczek kwietniowego eksportu, 389 beczek wywieziono z portu w Leith i 190 z portu w Glasgow. Do Niemiec wywieziono 300 beczek, do Holandii 153 i do Anglii 137.

Komisariat Rządu będzie badał straty poczynione ulewą. P. komisarz rządu — mgr Sokół wespół z p. wicekomisarzem inż. Szaniawskim i p. inż. Michalskim objechał tereny nawiedzione powodzią wydając na miejscu odpowiednie zarządzenia. Powołana została specjalna komisja, która oszacuje rozmiar szkód na urządzeniach publicznych i prywatnych w granicach administracyjnych wielkiej Gdyni. W skład komisji weszli: pp. radny Nowacki - przewodniczący, Legocki - sekretarz, oraz pp. radny Grubba, radny Mistat, inż. Kublicki i Mizgalewicz.

Zatwierdzenie projektów 14 nowych domów. Na ostatniej komisji budowlanej rozpatrzono 25 spraw z czego zatwierdzono 14 projektów nowych budynków. M. in. zatwierdzony został projekt domu inżynierów, który stanie przy zbiegu ulic Słowackiego i Lipowej. Dom mieścić będzie sale klubowe oraz biura organizacji inżynierów na terenie Gdyni.

Ważne dla wycieczek

udających się do Gdańska.

Komisariat Rządu podaje do wiadomości, że wycieczki zbiorowe, chcące zwiedzić Gdańsk, a których uczestnicy nie posiadają jednostkowych dowodów osobistych z poświadczeniem obywatelstwa polskiego, **mogą uzyskać w Komisariacie Rządu w Gdyni — pokój 33 — zezwolenie na wyjazd do Gdańska pod warunkiem, że organizatorzy tych wycieczek przedstawią conajmniej 10 dni przed zamierzonym wyjazdem w 4 egzemplarzach wykaz uczestników wycieczek** zawierający: 1) imię i nazwisko, 2) datę urodzenia i 3) miejsce zamieszkania poszczególnych uczestników.

Wykazy muszą być podpisane przez organizatorów wycieczek i zaopatrzone w pieczęć organizacji wzgl. związku urządzającego wycieczki.

Komisariat Rządu zwraca uwagę, że **wyżej wymieniony termin 10-dniowy jest bezwzględnie obowiązujący** z uwagi na to, że Komisariat Rządu musi za pośrednictwem Komisariatu Generalnego R. P. w Gdańsku uzyskać każdorazowo zgodę władz gdańskich na przekroczenie przez uczestników wycieczek granicy polsko-gdańskiej.

Poza tym nadmienia się, że **przepustek indywidualnych na jednorazowe przekroczenie granicy polsko-gdańskiej Komisariat Rządu w żadnym wypadku nie wydaje,** a zatem ubieganie się o przepustki takie w Komisariacie Rządu jest zupełnie bezcelowe.

Wzrost taryf na drobne przesyłki

uniemożliwia obroty.

Notowania cen na śledzie solone.

Mimo martwego sezonu również i w dziale śledzi solonych sprzedaje się drobne partie po kilka beczek, ale tylko w Gdyni, okolice Pomorza obsługiwane są przez samochody. **Ostatnia podwyżka taryf na śledzie solone wysyłane drobnicą uniemożliwia wysyłkę kolejową.** I tak naprzykład przed podwyżką z Gdyni do Wilna, tj. 812 km za 100 kg przesyłki śledzi solonych opłata za przewóz kolejowy wynosiła zł 8,70, obecnie zaś zł 17,64, czyli za beczkę śledzi zł 29. W okresie martwego sezonu nawet hurtownicy w kraju zamawiali w Gdyni po kilka beczek śledzi z wyczerpanych na składzie gatunków. **Obecna podwyżka o 100% taryf kolejowych uniemożliwia posługiwanie się koleją jako środkiem transportowym.** Tylko miejscowości nad Wisłą położone otrzymują drobne przesyłki drogą wodną i samochodową. Dla niektórych gatunków śledzi solonych koszty frachtu kolejowego stanowią około 100%, wartości towaru, dla droższych gatunków 50% wartości towaru.

Koszty przewozu na wysłane z Gdyni do Wilna makrele w beczce zasolone, obliczonego w ekspedycji gdyńskiej w wysokości zł 14 nie uznano w Wilnie i pobrano kwotę zł 37 (tyle co wartość towaru), gdyż makreli nie umieszczono w taryfie ulgowej. A przecież **nasi rybacy mają w najbliższym czasie wyruszyć na połowy makreli w Kattegacie, a dzięki taryfie kolejowej nikt ich nie będzie mógł zakupić w kraju.**

Komisjonerzy gdyńscy notowali ostatnio następujące ceny za śledzie solone, importowane, oclone, franco wagon Gdynia w złotych: jarmuckie I trade: 72, jarmuckie ordinery: 68, szkockie I trade mattis i matfull: 70, szkockie spent: 52, holenderskie mattis i smolmatis: 64, islandzkie matiesy oryginalne: 64, isąndzkie matiesy z połowów norweskich: 53, islandzkie śledzie twarde solone: 34, norweskie SLOE 5/6 i 6/7: 38, norweskie VAAR 5/6 i 6/7: od 34 do 46, schneidehering 34.

Martwy sezon w połowach morskich.

Obecny okres należy uważać za **martwy sezon w połowach tak przybrzeżnych jak i na pełnym Bałtyku (Bornholm i Głębia Gdańska).** Ostatnie dwa kutry wróciły w ubiegłym tygodniu z pod Bornholmu: „Gdy 76" i „Swa 9" przywożąc 6.900 kg dorszy, a z Głębi Gdańskiej 15 kutrów gdyńskich i helskich przywiozło 12.500 kg dorszy i 200 kg. flonder. Połowy zaś płoci w Zatoce Puckiej dobiegają końca, tak samo i połowy łososi na Bałtyku.

Propaganda spożycia ryb morskich na Zielone Święta w Gdyni. W czasie dwu dni świątecznych odwiedziły Gdynię jak zwykle liczne wycieczki z głębi kraju. Moment ten zawsze wykorzystuje się dla propagandowej sprzedaży ryb morskich (wędzonych i konserw rybnych). Wszystkie wędzarnie i wytwórnie konserw w porcie rybackim były otwarte. Niestety burzliwa pogoda i deszcze, jakie nawiedziły Gdynię w porze popołudniowej obydwu dni utrudniły i ograniczyły możliwości sprzedaży propagandowej.

Pozwalamy sobie przypomnieć.

Szanownym Czytelnikom jutrzejszą datę. Jest to dzień, w którym wystąpi balet **Feliksa Parnella** w sali **kino-teatru Polonia,** o godzinie 21-ej.

Wszyscy, którzy jeszcze nie widzieli naszego mistrzowskiego zespołu i tym, którzy mieli szczęście go oglądać, radzimy jak najśpieszniej zaopatrzyć się w bilety, gdyż może ich zabraknąć. Cały nowy program składa się z arcydzieł tanecznych w wykonaniu olimpijskiego zespołu z Zizi Halamą i Feliksem Parnellem na czele. Muzyka pod dyrekcją kompozytora Zygmunta Wiehlera, kostiumy i dekoracje najlepszych malarzy odpowiadają choreograficznemu wykonaniu i tworzą ze sobą harmonijną i pełną niewysłowionego czaru całość.

Pozostała niewielka już ilość biletów jest do nabycia w Owocarni Polskiej, Świętojańska 53, tel. 2295, a godzinę przed występem w kasie kina-teatru Polonia.

Zjazd robotniczy w Rumii-Zagórzu.

Rumia-Zagórze. Dnia 17 bm. odbył się w Rumii-Zagórzu wielki zjazd Chrześcijańskich Stowarzyszeń Robotniczych z całego Pomorza, na który przybyli liczni członkowie i delegacje z różnych miejscowości Pomorza.

Do wspólnej uroczystości przyłączyły się również miejscowe Towarzystwo „Sokoła", jak i Str. Narod.

Do Gdyni przybywają ciągle nowe wycieczki.

Od Zielonych Świąt począwszy przybywają do Gdyni **stale wycieczki z całego kraju.** Po świętach dominuje wśród wycieczkowiczów młodzież szkolna. W razie większego napływu wycieczek istnieje **pewna trudność w zakwaterowaniu wycieczkowiczów.** Po Targach Gdyńskich ma być w hali targowej zorganizowany prowizoryczny hotel na 1000 łóżek. Pomijając już względne wygody tego hotelu, nie rozwiąże on kwestii tanich noclegów. Jeszcze gorzej przedstawia się kwestia dworca, który w dniu wycieczek jest tak przepełniony, że normalny podróżny nie może się docisnąć poprostu do kasy. Możeby należało stworzyć dla wycieczek **prowizoryczny dworzec wycieczkowy,** aby odciążyć dworzec główny. W każdym razie coś trzeba w tej sprawie zrobić.

Czy pani Berta Parzygroch była istotnie winna za komorne?

W roku ubiegłym przybyła do Orłowa p. Berta Parzygroch z Bydgoszczy i wynajęła mieszkanie u p. Szałkiewicza. Niedawno wpłynęło do policji gdyńskiej doniesienie p. Parzygroch, że Szałkiewicz zabrał należące do niej meble, sprzedał je, a zainkasowaną gotówkę zatrzymał dla siebie. Pan Szałkiewicz przyznaje się do zatrzymania i sprzedania mebli p. Parzygroch, lecz twierdzi, że była ona mu winna za komorne. Prowadzone przez policję dochodzenie, sprawę całą niewątpliwie wyjaśni.

Podsłuchane przy ul. Abrahama.

Nawet przybywający z wycieczką do Gdyni turyści wiedzą już, że ulica ochrzczona imieniem **wielkiego patrioty Abrahama,** który był przeciwnikiem mniejszości narodowych, stała się Nalewkami Gdyni. Przechodząc tedy ulicą Abrahama nie można się dziwić, że **większość na niej stanowią żydzi,** a to co mówią pomiędzy sobą, jest więcej niż charakterystyczne.

— Ty Mojsie, to ty wisz, że jednak przy tych ciągłych gewałtach przeciw nam, to **jednak nas w Gdyni jest coraz więcej, no i gieszefty robi sze coraz lepsze.** Jak ja bym mógł tak zrobić co chce, to bym wyrzucił resztę gojów, co jeszcze próbują handlować i szukać w Gdyni pracy, to byłoby tu tak jak w raju.

— Ty Icek, ty jesteś głupi — odpowiedział interlokutor — **jakby niebyło w Gdyni gojów, to kogoś by ty szedł oszukiwać.**

Młoda kobieta po kłótni z narzeczonym

podrzyna sobie żyły.

Młoda, lecz niezamożna kobieta, Natalia Walczakówna, przybyła niedawno do Gdyni, by szukać tu pracy. W Gdyni zapoznała się Walczakówna z niejakim p. J. Znajomość zamieniła się w miłość, lecz brak środków do życia zatruwał pożycie narzeczonym. Pewnego dnia po przykrej kłótni z narzeczonym Walczakówna doprowadzona do rozpaczy porwała brzytwę i poderżnęła sobie żyły u rąk. Sąsiedzi wezwali pogotowie, które przewiozło ją do szpitala. Ze względu na silny upływ krwi stan Walczakówny jest groźny.

Plaża gdyńska zaroiła się kąpiącymi.

Po dniach burzy, gradu i ulewy, słońce uśmiechnęło się łaskawie Gdyni. We środę **temperatura osiągała w południe 30 stopni powyżej zera.** Na plaży gdyńskiej, której budowa (ogrodzenie) posuwa się wolno, zaroiło się dziś od kąpiących się i wygrzewających na słońcu. Na „drugiej kondygnacji", gdzie ustawiono kilkadziesiąt leżaków, wyciągnęły się nadobne niewiasty w kąpielowych kostiumach, by się jak najprędzej opalić. O ile pogoda obecna utrzyma się, tegoroczny sezon gdyński rozpocznie się znacznie wcześniej.

Kronika policyjna.

W ostatnich dniach zatrzymano następujące osoby:

Larsen Henryk, obyw. norweski, marynarz, lat 38 pod zarzutem nielegalnego przebywania w Polsce.

Ambroziak Janina i Sobańska Anna, obie kobiety kontrolne, pod zarzutem zaczepiania przechodzących mężczyzn w porze nocnej na ulicy i gorszące zachowanie się w miejscu publicznym

W dniu 16 i 17 bm. zostały zatrzymane następujące osoby:

Skubisz Józefa, lat 25, zamieszkająca w Gdyni przy ul. Św. Piotra, z zawodu kelnerka, pod zarzutem **usiłowania ciężkiego uszkodzenia ciała** Stróżkowi Feliksowi przez oblanie go kwasem solnym.

Paluch Tomasz, lat 26, marynarz, mieszkający stale w Grembinie pow. Wieluń, za **nielegalne przekroczenie granicy drogą morską.**

Grunwald Henryk, lat 25, marynarz, jako poszukiwany przez prokuraturę wojskową w Grudziądzu za **uchylanie się od służby wojskowej.** Przekazano go miejscowemu posterunkowi żandarmerii do dalszych dochodzeń.

Nowaczyk Tadeusz, lat 27, portier jednego z hoteli gdyńskich, pod zarzutem **ułatwiania nierządu za wynagrodzeniem** przez to, że będąc portierem, wynajmował pokoje przygodnym „parkom" nie wpisując ich do książki hotelowej. Przekazano go do dyspozycji sądu.

Mokwińska Teresa, lat 20, pochodząca z Grudziądza; Nowakowska Irena, lat 19, również pochodząca z Grudziądza; Płatkówna Waleria, lat 26 i Skrzypińska Anna, lat 23, pochodząca z Bydgoszczy — w Gdyni bez stałego miejsca zamieszkania, wszystkie jako nieposiadające środków na utrzymanie oraz stałego miejsca zamieszkania w Gdyni, przekazano do Komisariatu Rządu Wydział Opieki Społecznej celem **odesłania do gminy obowiązanej do opieki.**

W dn. 16 i 17 bm. zatrzymano **30 osób, które w różnych punktach miasta znajdowały się w stanie nietrzeźwym. Pijaków tych osadzono w areszcie do czasu wytrzeźwienia,** po czym po spisaniu doniesień, zwolniono.

Tabela loterii

9-ty dzień ciągnienia 4-ej klasy 38-ej Loterii Państw.

I i II ciągnienie

Główne wygrane

10.000 zł: 22677 34563 36804
5.000 zł.: 76701 82022 92899 127701 181296
2.000 zł. 2808 7601 16621 36772 45254 68205 128484
1.000 zł.: 19472 20809 27917 34216 38240 40254 43401 51753 52382 60238 60707 63581 80324 86612 91736 95928 107325 110842 134615 135247 137683 162042 170871 173536 184371 188811 189122

Wygrane po 200 zł.

22 143 51 302 80 608 706 864 1078 96 142 253 88 332 418 50 90 512 34 53 614 718 2046 273 378 461 543 634 72 822 3072 169 222 307 446 500 653 829 948 84 4182 306 61 531 93 773 852 920 66 5085 206 344 519 971 73 6210 326 406 95 99 580 852 961 87 7000 112 76 325 701 960 86 8015 137 58 483 631 790 876 927 38 9093 81 121 213 335 408 10 639 87 782 801 5.

10238 401 538 753 835 53 11255 98 635 787 934 12022 56 180 99 334 557 649 759 911 87 13010 163 201 7 48 315 413 601 80 762 914 91 14115 230 48 409 501 26 46 726 30 878 15071 176 320 476 673 830 81 953 16037 61 88 104 211 318 438 528 91 683 759 69 75 78 996 17012 272 378 475 511 606 18045 56 192 453 595 881 88 19024 53 394 479 508 29 989.

20001 32 241 354 479 589 996 21008 48 112 201 387 498 776 825 29 22167 464 94 502 18 40 615 33 950 23308 514 20 53 600 824 65 982 24074 172 220 43 524 605 22 49 718 95 877 915 93 25418 23 554 62 26011 43 67 206 519 35 617 740 27011 26 49 107 344 524 68 665 782 887 28033 58 115 44 393 419 560 616 56 705 14 22 55 29239 60 492 99 542 618 28 52 723 833 914.

30012 45 146 72 227 306 410 547 626 85 823 97 921 31118 358 600 57 702 66 864 964 32079 141 345 50 546 663 99 726 828 955 99 33479 721 28 34 810 62 80 941 71 34286 391 505 713 55 940 83 35245 340 426 67 689 749 82 836 986 97 36041 107 530 640 768 871 77 37067 151 76 284 416 22 848.

38249 432 532 71 720 6 99 819 996 39074 172 226 9 438 549 989.

40076 245 485 604 988 41027 111 60 61 67 450 67 599 723 71 835 42028 258 96 302 612 42 66 955 43009 256 301 5 22 39 618 729 60 803 44002 147 80 98 279 390 451 508 112 24 942 86 45167 224 326 35 61 79 420 32 543 88 605 94 757 807 943 53 46078 349 704 822 47254 442 7 500 56 72 640 76 794 840 43 68 989 90 48077 122 98 202 76 609 82 886 49021 35 229 631 592 978 50206 34 86 300 43 75 93 587 828 62 945 51036 106 289 388 504 9 52028 246 315 453 510 71 910 88 53061 180 262 440 633 714 64 858 70 54001 484 913 55098 163 228 74 307 81 587 821 939 56039 86 122 47 354 470 612 44 763 96 832 57097 448 539 607 7 9 46 933 57 89 58003 47 196 225 752 59107 331 523 60 640 765 939 60067 330 680 99 709 47 839 967 61136 265 67 92 349 89 422 89 518 864 62049 104 56 820 87 63005 53 236 338 422 35 863 64054 67 203 404 5 530 756 84 803 912 65127 235 92 491 512 82 961 66124 292 335 542 629 51 740 849

918 88 67019 249 94 313 481 549 94 778 800 978 68126 37 63 331 10 613 818 47 930 48 69028 140 68 590 804 62 926 70105 31 403 95 537 894 71036 38 184 247 827 984 72007 161 323 57 443 760 67 73324 454 603 79 703 98 827 47 88 74144 76 201 12 369 408 53 867 85 978 75038 47 105 50 87 206 14 516 613 702 810 988 76204 403 592 680 812 22 908 96 77088 163 222 337 621 764 78040 185 381 516 775 826 928 79177 386 547 620 861 908

80004 47 80 162 334 82 648 68 81098 449 555 736 854 69 82050 169 615 814 41 47 93 982 83203 54 349 557 639 44 702 803 84065 131 310 73 502 683 718 55 841 85593 611 62 83 762 958 86173 233 363 407 553 628 63 802 37 50 51 966 87029 246 365 401 600 36 746 57 903 76 84 88076 94 192 202 17 23 41 98 635 36 873 82 89010 20 84 169 232 370 481 551 810 954 90093 227 309 441 860 908 54 91121 209 362 401 35 92038 82 108 71 256 334 98 540 695 780 93193 343 88 401 7 36 40 571 671 716 971 83 94236 76 98 312 25 600 703 95372 86 404 62 880 913 96028 150 752 942 97000 80 250 549 958 98001 10 27 342 571 98 727 848 79 991 99001 107 203 371 456 519 711 884 903 12 100048 125 60 209 21 90 354 463 513 94 684 101129 446 590 772 102046 68 124 73 208 15 55 765 850 905 63 103015 120 266 369 429 578 698 859 78 958 62 79 104048 118 234 49 345 449 553 88 835 48 65 997 105198 257 467 630 47 80 106113 17 606 89 752 98 987 107030 80 197 265 78 339 503 8 40 605 739 873 108028 186 270 98 318 78 421 649 59 935 109226 328 472 531 655 823 91 964 110145 299 422 92 860 907 77 111142 388 713 112000 131 349 446 49 76 547 113094 126 53 208 329 498 539 91 900 24 92 114161 207 49 89 361 587 740 48 881 985 115117 314 623 716 964 116001 103 92 274 89 376 465 571 86 605 42 756 847 117032 133 67 278 95 391 479 576 714 29 868 906 118182 326 62 546 51 624 53 87 714 53 860 77 927 119038 61 523 97 679 91 760

120028 1404 95 211 332 436 778 8970 121071 389 501 971 122016 177 293 610 123048 62 104 216 68 272 88 697 857 79 994 124052 130 53 7611 783 817 125000 238 68 360 69 45 85 062161 267 39 2 528 806 980 127265 873 961 128003 469 82 531 66 832 946 129077 93 177 488 516 34 54 85 713 130230 42 78 341 94 815 88 988 132070 127 637 743 434 91 594 701 131295 573 16 56 70 88 95 939 133034 188 280 99 445 6 736 932 92 134121 218 46 78 87 497 555 665 135218 314 46 62 494 617 91 97 969 136244 315 43 508 705 864 137062 149 247 327 546 650 710 29 42 38538 678 788 99 955 139084 708 855 14009 181 481 831 141286 93 402 27 94 613 742 73 824 32 36 95 973 142124 309 31 4 97 629 829 33 916 27 98 143106 398 567 89 684 736 834 908 53 14120 86 242 94 461 78 85 98 573 174 824 145072 122 507 673 93 768 956 146045 171 414 96 669 789 938 147094 191 755 148012 324 65 405 78 821 45 923 34 82 149071 48 91 238 67 71 490 619

842 77 150090 240 368 80 738 800 151271 91 310 28 930

152227 43 354 508 732 5 841 153407 542 612 76 764 91 830 62 982 92 154562 519 88 155120 97 257 338 482 605 704 818 60 6 900 156049 79 302 3 474 89 716 902 157040 124 658 905 158081 96 546 78 658 836 84 959 159017 359 444 518 824 994 160147 591 788 161069 240 397 445 84 601 97 162112 82 423 55 530 76 767 80 878 163096 168 214 9 93 390 427 546 66 633 87 164000 94 231 303 6 43 73 489 569 648 929 165026 66 223 35 320 96 452 71 533 622 61 720 846 166077 277 326 44 410 4 38 78 587 757 67 62 934 167023 31 54 168 312 81 423 533 771 881 168078 172 460 542 84 693 5 807 74 5 902 169114 728 45 92 170104 11 49 73 81 428 543 617 35 65 728 955 171019 94 134 740 949 172003 143 362 537 51 605 33 76 965 173122 221 9 63 87 343 61 87 916 20 75 85 174101 206 29 355 410 27 38 521 601 54 797 915 49 175052 250 311 46 539 71 85 176053 78 178 228 74 315 56 436 509 749 307 43 9 58 91 177153 81 701 49 905 6 52 79 178488 521 714 29 822 9 32 732 179270 336 727 899 918 180194 238 387 470 734 45 934 60 1781014 138 316 535 66 82 8 720 182026 196 231 48 350 82 400 13 90 744 812 940 183567 677 887 184023 142 78 208 38 71 334 466 94 185175 428 607 990 186282 379 88 472 512 22 187235 59 338 417 54 581 781 973 188010 195 427 747 889 189037 132 288 438 669 777 87 993 190457 621 931 191095 131 68 265 334 465 624 707 86 941 192016 22 7 40 339 88 432 65 613 839 912 193015 24 273 393 445 630 67 751 838 94 901 94 194068 236 652 706 10 851 954 83

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

70 139 645 993 1322 29 607 948 2038 499 3344 417 82 4117 581 641 777 838 5089 121 692 706 6040 188 465 522 690 769 7006 46 88 401 775 8055 199 853 949 9291 514 819 941 10157 586 788 11121 42 279 477 853 908 12212 540 39 13241 56 318 448 631 14208 448 529 15297 633 46 91 16223 754 17044 210 489 18525 940 19160 260 597 605 74 86

20178 449 21188 481 581 837 981 22324 422 564 82 606 789 966 23201 384 664 752 24313 684 771 998 25653 914 88 26185 277 517 872 27300 88 436 66 90 28024 83 496 897 29148 56 389 96 30092 307 490 624 97 31086 150 510 681 32212 16 511 972 33444 620 34060 152 457 933 35300 65 757 36862 37432 645 909 38410 517 43 626 901 39235 954

40157 73 583 616 707 41455 671 776 42054 92 43123 220 60 430 665 823 44032 145 306 69 439 577 827 45089 216 412 643 95 884 937 46117 67 579 47009 209 360 479 48441 49041 291 330 50155 202 10 311 81 402 40 635 764 955 51056 171 336 467 52030 145 400 667 859 53008 245 354 563 980 95 54387 98 55871 909 28 56248 74 727 56 61 936 57209 28 91 359 405 693 721 58086 172 211 301 31 69 866 994 59114 445 887

61099 210 600 810 16 62640 802 94 63802 64108 82 219 332 466 946 65146 793 853 85 973 66296 579 884 992 67315 18 775 68032 61 186 282 377 854 96 69725 966 70096 581 703 803 71884 72067 73166 293 355 437 761 74021 519 627 49 731 831 42 75001 225 733 888 76324 605 817 32 927 77114 322 734 78212 791 92 951 79017 798 802

80100 68 318 81084 173 842 72 82063 737 83100 580 96 657 718 84150 289 814 85104 929 86106 415 87091 637 88226 653 89589 775 918 90177 91262 639 834 47 97 92343 458 88 753 989

93128 249 412 519 42 748 987 94262 68 316 19 404 653 880 95021 360 441 500 621 820 96122 314 903 51 73 97188 519 702 51 810 906 98006 170 780 801 99099 580

100032 158 202 81 562 917 101015 270 591 845 102194 226 347 627 725 103316 516 731 104219 376 657 889 105307 482 616 833 106134 281 663 796 891 107800 960 68 108053 86 756 109794 922 110178 203 401 17 111321 721 814 112214 798 113278 601 114275 504 751 837 940 44 115000 565 116134 503 606 888 117183 463 688 775 118440 664 732 968 119310 17 462 570 925

120577 97 700 48 121469 959 94 122228 379 421 642 753 123407 92 124138 787 934 125431 86 500 73 867 126039 104 39 334 409 89 764 127092 228 399 511 93 623 833 128176 524 894 129129 495 646 130655 898 989 131049 592 743 132089 199 215 543 642 133064 868 134264 135407 700 61 136065 982 137177 599 138897 979 139518

140104 590 821 978 141250 84 480 640 819 142361 74 143045 214 717 144259 349 443 669 928 145098 124 146329 147058 716 32 96 99 963 148061 62 166 556 691 799 922 149254 82 421 71 92 719 37 911 36 150026 218 360 413 151273 152040 364 830 153238 325 715 58 802 979 94 154627 732 56 818 48 969 155104 98 309 607 49 821 156982 157227 54 380 892 907 158460 502 719 826 61 912 159149 302 628 999

160262 512 644 997 161228 66 435 41 571 719 828 45 987 162256 357 666 797 163177 259 421 714 825 164493 506 879 165253 67 441 824 166128 404 89 509 32 40 167195 480 168462 80 590 169138 567 782 873 969 80 170027 171012 124 263 67 473 172271 396 173037 350 530 33 837 983 174014 487 572 961 175139 205 367 425 610 747 900 10 176272 495 544 706 883 177435 64 645 809 969 178357 418 779 179038 440 772 807

180073 153 953 181109 351 827 182463 652 779 901 183103 20 257 373 970 184732 185634 726 977 186096 387 432 187414 188218 24 548 928 189007 124 265 190321 587 912 191023 134 48 414 957 192153 232 946 89 193060 105 27 925 194390 414 27 628 88 879 903

IV ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana 20.000 zł. Nr. 47021
50.000 zł. 103949
30.000 zł. Nr. 2084
10.000 zł. Nr. Nr.: 8117 63475 144533 179523
5.000 zł., 12503 71136 12063 129363 168334
2.000 zł. 18640 27630 28526 68820 88652 100348 101459 111077 112891 141041 154943 163953 168206 169799 173504 18103
1.000 zł. 4141 4888 8961 12085 16811 23503 27418 27251 35478 35061 38755 61813 65303 74000 98174 106208 107749 110019 124484 124686 140360 159153 165498 167861 170685 177757 186916

Wygrane po 200 zł.

274 325 94 454 74 96 513 610 1302 477 540 650 946 2204 339 722 3410 550 856 93 930 4076 275 759 820 83 5043 612 771 826 966 6227 319 38 465 7 6569 685 7191 92 649 769 814 943 63 8771 958 9562 9897 10044 429 625 12472 620 40 13502 7 85 757 94 14735 923 64 15013 253 55 629 16030 787 17306 743 872 945 18070 234 361 439 649 828 19227 433 797 986 20020 715 79 21009 95 440 889 22222 45 380 419 790 867 23236 24017 89 182 600 725 85 850 53 968 25434 578 26186

386 27007 50 315 527 663 724 859 28067 229 64 528 45 92 29020 336 517 604 834 30035 96 620 31160 769 73 32367 562 667 854 33017 116 508 34256 570 637 64 35202 304 31 823 916 36170 245 559 92 611 38370 479 566 39102 81 345 650 734 865 903 40323 41202 25 447 545 87 670 876 913 42525 950 43341 92 608 44013 79 81 305 472 748 829 45029 213 435 60 690 723 46352 914 90 98 47304 55 67 87 407 559 60 632 919 37 48541 702 73 918 49086 109 251 371 430 700 5 950 50081 111 47 408 874 51503 743 52048 385 441 654 53044 494 521 85 677 54804 930 55099 165 487 510 868 927 56001 110 12 64 476 634 41 57252 419 96 675 921 58162 425 47 536 636 59040 92 335 97 879 60228 81 523 862 61525 62013 329 55 531 51 609 72 738 98 63142 858 962 64197 209 77 381 408 651 743 65455 776 66538 67038 181 221 354 688 739 946 68216 321 531 793 991 69068 276 78 813 68 47 70111 17 99 387 407 52 516 764 71023 118 23 515 72132 69 300 487 517 601 73 73168 377 432 887 74245 667 831 75062 120 64 222 312 86 99 405 708 829 76238 65 88 716 853 69 77240 647 780 900 4 78238 886 983 79041 488 801 930 80556 653 81376 492 534 608 82590 738 75 995 [illegible] 239 84299 85396 547 797 86486 565 85 87103 314 88273 357 408 600 869 920 89135 443 55 82 83 568 90005 27 216 434 706 91161 295 441 633 759 855 91 993 92037 440 55 862 93046 124 291 539 44 725 947 94046 150 353 503 711 875 976 95341 408 96574 625 31 97175 522 869 91 921 98020 171 202 388 99051 109 372 610 78 793

100123 242 982 101688 741 73 93 102223 90 848 103183 98 209 493 519 671 964 104307 469 613 105129 60 321 417 870 930 106016 360 406 12 847 978 107194 386 482 587 713 985 108026 119 42 274 407 612 722 109151 510 667 110346 662 877 966 111331 453 525 75 112101 17 233 451 607 736 56 815 113197 633 845 83 114218 662 813 115081 159 326 599 842 919 74 116019 154 64 993 98 117356 92 628 118191 375 765 892 980 119151 120315 121163 424 698 835 122125 365 123192 277 80 648 124003 76 82 153 73 752 125116 463 575 915 34 126642 127307 690 128096 117 332 428 66 792 129421 67 87 546 91 887 907 130266 83 549 84 669 746 910 52 60 80 131317 52 493 678 132465 656 744 996 133321 802 79 134178 269 706 10 37 882 135031 69 226 361 529 715 50 51 839 136032 415 574 96 706 137178 95 252 758 138137 286 819 22 139133 217 694 967 140323 446 744 801 58 141069 92 431 35 760 846 90 142216 143198 537 33 733 818 973 144218 70 708 886 905 145719 76 146078 163 332 646 710 830 147246 148075 175 964 149336 43 80 840 987

150070 71 148 341 619 33 151179 152031 122 231 348 96 729 964 153326 527 28 677 745 154264 357 97 576 155426 32 655 156084 295 899 157102 75 459 57 603 903 158302 19 46 731 58 159012 552 769 983 161112 27 331 82 474 597 826 99 162295 98 349 515 833 163289 865 925 74 164030 117 61 637 799 969 165115 39 54 427 597 692 758 166041 309 27 637 848 73 926 64 167050 419 63 582 618 168358 617 721 169204 413 54 62 935 170132 365 488 577 636 953 171071 633 762 843 172369 173269 601 797 830 925 174079 332 709 905 175199 312 87 502 19 965 176118 327 57 973 177193 229 329 496 644 913 178340 179028 71 420 664 66 75 798 180014 123 329 457 737 834 970 181647 48 182378 622 766 978 183079 81 251 391 554 621 953 184635 06 726 869 185568 92 186024 184 312 58 790 882 187129 304 188206 365 434 651 189325 629 708 908 190075 230 41 410 39 69 698 191094 223 578 785 910 192603 193117 426 786 872 948 194467

Zakładanie i konserwacja trawnika.

(Dokończenie ze strony 5).

sieni, gdy liście zaczynają opadać, trzeba je starannie z trawnika usuwać, gdyż mógłby ucierpieć od tego przykrycia.

Młody trawnik wskazane jest zasilać nawozami (ciekłymi, rozpuszczonymi) lub sztucznymi w dni pochmurne, lub dżdżyste. Częste bowiem koszenie powoduje ubożenie gleby. Z tego powodu zaleca się rozsiewać co cztery tygodnie przez całe lato saletrę lub siarczan amonu, w stosunku pół kg na sto metrów kwadratowych. Pod jesień przerywa się zasilanie, a dopiero z początkiem zimy rozsiewamy mieszankę składającą się z 2 kg kainitu i 2 kg tomasówki na 100 m kwadratowych. Z naturalnych nawozów stosować mocno przetrawiony obornik lub komposty.

Dosyć często trawnik zarasta mchem, który może zupełnie zniszczyć trawę, jeżeli się na czas temu nie zapobiegnie. Można pozbyć się mchu, wyciągając go naprzód grabiami, a następnie rozsiewając rzutem superfosfat po powierzchni trawnika. Podlewanie gnojówką daje także bardzo dobre rezultaty.

—o—

Nowy przewodnik po Poznaniu.

Wyszedł z druku nowy „przewodnik po Poznaniu", wydany przez Agencję Reklamy J. Jagielskiego, drukowany w zakładach drukarskich „Pol" Poznań. Teksty przygotowali pp. Z. Liepelt i J. Jagielski, tłumaczenie francuskie H. Abakanowicza, fotosy R. S. Ulatowskiego. Przewodnik ten, bardzo starannie przygotowany i wydany, wypełni lukę, którą tak dotkliwie się odczuwało.

—x—

— **Odznakę Górską Złotą.** Za wypełnienie w bieżącym roku— sezonie warunków przewidzianych regulaminem Odznaki Górskiej, przyznała Komisja Turystyczna, centrala w Krakowie, Polskiego Związku Narciarskiego, p. arch. Józefowi Grodzkiemu z Bydgoszczy **Odznakę Górską Złotą.**

Wyczerpanie kredytów bezprocentowych w KKO.

Jak nam donoszą z Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu bydgoskiego z dniem 18 bm. nie udziela się już kredytów bezprocentowych dla poszkodowanych powodzią oraz dla rolników dotkniętych klęską wymarznięcia zasiewów z powodu zupełnego wyczerpania kredytów na wspomniane cele.

Na budowę kościoła w Czyżkówku.

Zł 2,— p. Maria Drabińska i wzywa pp.: Marię Nowakowską, Chełmińska 3, Weronikę Rucińską, Śląska i Fr. Akuszewskiego, ul. Grunwaldzka.

— **Uwaga, komendanci OPLG.** Obwód Miejski Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej zawiadamia wszystkich zainteresowanych, że w miesiącu maju br. odbędą się następujące zebrania komendantów OPLG.: Dnia 20 bm. rejon 8 w Liceum Handlowym przy ul. Kr. Jadwigi 25, początek zebrania o godz. 19. Dnia 20 bm rejon 10 w schronie p/gazowym w Gazowni Miejskiej przy ul. Jagiellońskiej 48, o godz 19 Dnia 21 bm. rejon 1 w Ratuszu sala Rady Miejskiej, ul. Jezuicka 1, o godz. 19. Dnia 21 bm. rejon 16 w szkole im. Piramowicza przy Placu Kościeleckich 8. o godz. 19. Zarząd Obwodu Miejskiego LOPP. apeluje do wszystkich komendantów OPLG. domów o przybycie na zebranie w oznaczonym terminie.

Ostatnie wiadomości.

4 miliony złotych strat w pożarze „Akwawit" w Poznaniu.

Szkody wyrządzone przez pożar wynoszą około 4 miliony złotych. Wartość zakładów graficznych Putiatyckiego oblicza się na półtora miliona złotych, spalony spirytus na 1—2 milionów złotych, zniszczony zbiornik itp. na pół miliona złotych.

Na zbiorniku był piorunochron, który zbadano przed trzema dniami. Jeszcze dziś nad ranem zbiornik spirytusu płonął w dalszym ciągu z całą siłą, gdzie w podziemnej jego części znajdują się jeszcze wielkie ilości niewypalonej okowity.

Z zagrożonego kościoła św. Wojciecha przeniesiono Najświętszy Sakrament do pobliskiego kościoła garnizonowego, a jednocześnie zamknięto dostęp do kościoła i na cmentarz. Nabożeństwo majowe odwołano.

Pożar w Dusocinie pod Grudziądzem.

Grudziądz. Wczoraj około godz. 14.30 wybuchł groźny pożar w zagrodzie rolnika Tadeusza Różewskiego, w pobliskim Dusocinie. Szkody są duże. Pastwą płomieni padł dom mieszkalny z chlewem oraz kryte trzciną stodoła i szałas wraz z całym żywym i martwym inwentarzem. Prowizorycznie oszacowano szkodę na 7.400 zł. Poszkodowany był ubezpieczony. Przyczyna pożaru nie znana.

Wojewoda pomorski w Gdyni.

Toruń, 20. 5. Wczoraj o godz. 18,54 wyjechał z Torunia p. wojewoda pomorski Władysław Raczkiewicz, udając się do Gdyni w sprawach służbowych.

—o—

Wielki zjazd kupców-bławatników w Bydgoszczy.

Z całego Pomorza i Okręgu Nadnoteckiego zawitają do nas goście.

W nadchodzącą niedzielę dnia 23 maja gościć będziemy w murach naszego miasta kupców branży bławatniczej i konfekcyjno-galanteryjnej z całego Pomorza, Okręgu Nadnoteckiego i innych miejscowości przyłączonych do województwa pomórskiego. Będzie to pierwszy tego rodzaju zjazd zakrojony na wielką skalę. Staraniem bowiem Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, a w szczególności Towarzystwa Kupców w Bydgoszczy zorganizowano niedawno kupców-chrześcijan wspomnianych branż. Spodziewane jest przybycie na zjazd kilkuset kupców.

Program zjazdu kupców bławatników jest następujący:

Zbiórka w Resursie Kupieckiej przy ul. Jagiellońskiej 13 o godz. 9,30 rano. Uroczyste nabożeństwo w kościele farnym o godz. 10-ej, a o godz. 11,30 otwarcie zjazdu.

Na zjeździe, który powita prezes Towarzystwa Kupców w Bydgoszczy p. **dyr. Cylkowski,** a otworzy prezes Związku p. poseł Tadeusz Marchlewski, referat pt. „Struktura handlu branży bławatniczej i konfekcyjno-galanteryjnej" wygłosi dyrektor Bydgoskiego Domu Towarowego p. **Władysław Maciejewski.** Po referacie nastąpi dyskusja, uchwalenie regulaminu sekcji, przyjęcie członków, wybór zarządu sekcji i omówiony będzie program najpilniejszych prac sekcji.

Z uwagi na doniosłe uchwały, jakie na zjeździe tym zapadną, niewątpliwie wszyscy pp. kupcy branży bławatniczej i konfekcyjno-galanteryjnej wezmą w nim udział.

Sprawy sokole.

Okręgowy Wydział Sokolic.

W czwartek, dnia 20 bm. wspólna lekcja druhen przy muzyce od godz. 8-ej, na którą obowiązkowo przybyć muszą, ze względu na zlot okręgowy w niedzielę 23 bm., wszystkie drh. okr. V na salę Gimn. Kupieckiego. Ćwiczenia młodzieży żeńskiej gniazd bydgoskich tamże od godz. 7-ej.

T. G. Sokół I.

Plenarne zebranie nie odbędzie się w czwartek 20 bm. lecz we wtorek 25 bm w Sokolni (dawniej Strzelnica).

Prezes.

Uwaga, sokoli!

Wszystkie gniazda sokole Bydgoszczy delegują druhów, którzy posiadają rowery na dziś czwartek na boisko Świtały o godz. 18-tej.

Oddział kolarzy Sokoła V.

Dziś, czwartek o godz. 18 zbiórka wszystkich druhów na boisku im. Świtały. Komplet pożądany.

Kierownik.

ODRODZENIE.

KOŁO SZWEDEROWO.

Dziś, w czwartek, o godz. 19,30 schadzka szachistów w lokalu p. Kołodzieja, ul. Ugory 48. Obecność wszystkich pożądana. Goście i sympatycy mile widziani.

Z życia towarzystw.

Czwartek, 20 maja.

Godz. 17,00: **Zw. Weteranów Powstań Nar. R. P. 1914-19.** Pogrzeb członka koła ś. p. Szudarskiego z domu żałoby, ul. św. Antoniego z Padwy 5 (Czyżkówko). Koło bierze udział wraz z sztandarem.

Godz. 20,00: **„Harmonia".** Nadzwyczajna lekcja śpiewu.

Godz. 19,30: **Zrzeszenie Absolwentów szkół dokształcających zawodowo-kupieckich.** Zebranie plenarne w auli gimnazjum kupieckiego. Ważne sprawy. Obecność wszystkich członków konieczna.

Godz. 20,00: **Tow. Pom. Fryz. w Polsce filia Bydgoszcz.** Zebranie plenarne w lokalu p. Mellera, plac Piastowski. Wykład kosmetyczny i pokaz masażu przez p. Dalera.

Piątek, 21 maja.

Godz. 20,00: **Pomorski Zw. Pracowników Kupieckich.** Zebranie plenarne w sali Resursy Kupieckiej, ul. Jagiellońska. Ważne sprawy. Uprasza się o liczne przybycie.

*

Kat. Tow. Rob. Polskich przy parafii św. Trójcy. Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę 23 bm. w salce parafialnej po nieszporach. Referat wygłosi p. Stefanowicz. Uprasza się o liczny udział.

Klub mandolinistów „Lutnia" podaje do wiadomości wszystkim członkom i sympatykom, że lokal klubowy został z dniem 18 maja przeniesiony do lokalu p. Żółtowskiego (restauracja „Adria") ul. Toruńska 12, narożnik Ustronie. Dziś lekcja oddziału II żeńskiego o godz. 19 tamże.

Bydgoski Klub Sportowy (Tenisowy) przypomina członkom i sympatykom o **wieczorach brydżowych,** które odbywają się regularnie w czwartki i soboty w lokalu klubowym na kortach przy ul. Staszica. Początek o godz. 20-ej.

Zw. Urzędników Kol. R. P. W sobotę 22 bm. walne zebranie Koła IV (rew. wag.) o godz. 19 u p. Fabiszaka, ul. Jasna.

—::—

Kalendarzyk Chrześc. Dem.

KOŁO WILCZAK-OKOLE.

Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się w czwartek dnia 20 bm. o godz. 7,30 wieczorem w sali p. Kowalskiego (dawn. Kleinert) przy ulicy Wrocławskiej nr. 7. Interesujący referat wygłosi **p. redaktor Nowakowski.** Obecność na zebraniu wszystkich członków konieczna.

— **Nowa placówka.** Znany na terenie bydgoskim zwłaszcza wśród Pań fryzjer damski Marian Klarkowski długoletni pracownik zakładu fryzjerskiego p. Majchrzaka (na dworcu) nagrodzony kilkoma nagrodami m. in. I nagrodą w czesaniu damskim o mistrzostwo Polski Zachodniej, otwiera 20 maja salon fryzjerski przy ul. Dworcowej nr 83. Specjalnością p. Klarkowskiego jest trwała, wodna i żelazkowa ondulacja dla pań. Nowej placówce „Szczęść Boże". Zwracamy uwagę na dzisiejsze ogłoszenie.

PROGRAMY RADIOWE

Piątek 21 maja.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI.

6,30: Pieśn majowa z wieży Mariackiej w Krakowie. **6,33:** Gimnastyka. **6,50:** Muzyka (płyty). **7,00:** Dziennik poranny. **7,10:** Parę informacyj. **7,15:** Audycja dla poborowych. **7,35:** Muzyka (płyty). **8,00:** Audycja dla szkół. **8,10—11,30:** Przerwa. **11,30:** Audycja dla szkół: „Poświęcane wianuszki" (z Wilna). **11,57:** Sygnał czasu. **12,03:** Koncert popularny w wyk. orkiestry reprez. K. P. W. pod dyr. J. Leszczyńskiego (z Katowic). **12,40:** Dziennik południowy. **12,50:** „Przyjmuję letników" — pogadanka. **15,00:** Wiadomości gospodarcze. **15,15:** Piosenki o miłości (płyty). **15,55:** Jak spędzić święto? **16,00:** Film, plastyka, architektura. **16,10:** Pogadanka społeczna. **16,15:** Rozmowa z chorymi ks. W. Popłatka (ze Lwowa). **16,30:** Koncert rozrywkowy (z Łodzi). **17,00:** „Warszawa jako stolica Polski" — odczyt. **17,15:** Koncert solistów. **17,50:** Pogadanka aktualna. **18,00:** Wiadomości sportowe. **18,06:** Poradnik sportowy. **18,20:** Fortepian i skrzypce jako instrumenty jazzowe (płyty). **18,45:** Program na jutro. **18,50:** Przegląd prasy rolniczej. **19,00:** „W Musafirchanie" (w gospodzie tureckiej) opowiadanie Ivo Andric'a Przekład Marii Znatowicz-Szczepańskiej (z Katowic). **19,20:** „Z pieśnią po kraju" — audycję prowadzi prof. Bronisław Rutkowski. **19,45:** Fragment operowy. **20,00:** Pogadanka muzyczna. **20,15:** Koncert symfoniczny z filharmonii warszawskiej. Wykonawcy: orkiestra filharm. pod dyr. Ernesta Ansermeta i France Ellegaard — fortepian. W przerwie ok. godz. 21.00: Dziennik wieczorny i pogadanka aktualna. **22,30:** „Trzy życzenia" — skecz Teodora Miaskowskiego. **22,45:** Muzyka taneczna (płyty).

PROGRAM LOKALNY.

TORUŃ. 7,10: Parę informacyj. **7,35:** Muzyka (płyty) z Warszawy. **13,00:** Płyty. **15,15:** Piosenki w wyk. Stefana Witasa (płyty). **15,35:** Jak spędzić święto? — pogadanka krajoznawcza. **15,40:** Skrzypce i fortepian (płyty). **18,16:** Poradnik sportowy. **18,20:** Wesoła muzyczka (płyty). **18,41:** Program na jutro. **22,45:** Płyty z Warszawy.

ZAGRANICA.

Deutschlandsender. 19,00: Wesoły wieczór muzyczny. **Beromuenster. 20,30:** Religijna muzyka Mozarta. **Hamburg. 20,10:** Muzyka operowa Milloeckera. **Wrocław. 20,10:** Koncert radioork. **Mediolan. 21,40:** Koncert symf. **Beromuenster. 22,00:** Marsze. **Tuluza. 22,15:** Muzyka lekka. **Radio-Paris. 23,00:** Koncert nocny.

St. Szukalski, Bydgoszcz.

Notowania z ostatnich dni za 100 kg.

Bydgoszcz, dnia 19 maja 1937 r.

Koniczyna czerwona 110,00—145,00; Koniczyna szwedzka 180,00—210,00; Koniczyna biała 90,00—130,00; Koniczyna żółta w łuskach 27,00—32,00; Koniczyna żółta odłuszczona 60,00—65,00: Przelot 62,00—68,00; Rajgras angielski 70,00—80,00; Tymotka 22,00—25,00 Seradela 22,00—24,00; Wyka latowa 26,00—27,00; Peluszka 22,00—24,00; Groch Wiktoria 21,00—25.00: Groch polny 20,00—22,00; Groch zielony 21,00—25.00; Rzepak zimowy 54,00—57,00; Rzepik letni 54,00—56,00 Len 54,00—56,00; Mak niebieski 62,00—66,00; Mak biały 100,00—110,00; Łubin żółty 14,00—15,00 Łubin niebieski 12,00—13,00 Gorczyca 27,00—30,00; Tatarka 22,00—24,00; Konopie 00,00—00, 00.

Bank Polski płacił w dniu 20. 5. 1937 r.

dolary amerykańskie	5,26
dolary kanadyjskie	5,26
funty szterlingów	26,01
franki szwajcarskie	120,20
franki francuskie	23,52
belgi belgijskie	88,75
liry włoskie	23,—
floreny holenderskie	289,40
korony czeskie	17,40
szylingi austriackie	98,—
marki niemieckie	122,—

Po długich cierpieniach opatrzona Sakramentami św. zmarła nasza kochana matka i żona ś. p.

Wiktoria Jędrzejewska

z Lewandowskich

o czym donoszą w smutku pogrążeni

Mąż i dzieci.

Bydgoszcz, Paderewskiego 13.

Pogrzeb odbędzie się w piątek 21 maja o godzinie 17-ej z kaplicy cmentarza nowofarnego. (9858

Niniejszym podaję do łaskawej wiadomości Szan. Klienteli, że z dniem 20 maja br. otwieram przy ul. Dworcowej 83

Salon fryzjerski

Jako długoletni pracownik zakładu fryzjerskiego p. Majchrzaka (Dworzec) w dziale damskim, starać się będę Szan. Klientelę jak i dotychczas pod każdym względem zadowolić.

Proszę o łaskawe poparcie mojego nowego przedsiębiorstwa

9866) z poważaniem **Marian Klarkowski**

Specjalność dla Pań: **Trwała, wodna i żelazk. ondulacja.**

Smakosze

piją tylko piwo Okocimskie

telefon 1505. (9576

Klepsydry wykonuje tanio i szybko **Drukarnia Bydgoska** Bydgoszcz, Poznańska 12-14.

OPRAWĘ KSIĄŻEK

oraz wszelkie prace wchodzące w zakres introligatorstwa wykonuje starannie, szybko i tanio

Introligatornia Drukarni Bydgoskiej S. A.

Wydawnictwo „DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“

Poznanska 12-14. Telef.: 3315, 3316, 3326.

Przetarg publiczny alei owocowych

Wydział Powiatowy wydzierżawia **w poniedziałek, dnia 24 maja 1937 r.** o godz. 10-tej w Powiatowym Zarządzie Drogowym w Świeciu n/W. ulica Dworcowa nr 63 **tegoroczny zbiór z alei czereśniowych** na szosach powiatowych powiatu świeckiego.

Warunki dzierżawy ogłoszone zostaną przed rozpoczęciem przetargu. Należność płatna w dniu przetargu Kaucja licytacyjna 50 złotych.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

9805) (—) Mgr Cwinarowicz

Otwierajcie szafy! Przeglądajcie garderobę! Najlepiej odzież wiosenną czyści chemicznie i farbuje BARWA KAŁAMAJSKI Filia w Bydgoszczy ul. Gdańska 27.

3926

Stenotypistkę

polsko-niemiecką, stenografującą i piszącą biegle na maszynie w obu językach zaangażuje przedsiębiorstwo przemysłowe (Spółka Akcyjna) w większym mieście na Pomorzu.

Oferty z życiorysem, odpisami świadectw, fotografią paszportową oraz podaniem wymagań uprasza się składać do Biura Ogłoszeń „Par“ Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr **„20,18“.** Fotografie będą zwrócone. (9875

Naszych Szan. Czytelników

prosimy uprzejmie przy zamówieniach oraz zakupach jakoteż przy nadawaniu ofert na ogłoszenia podane w naszem piśmie, powoływać się zawsze na **„Dziennik Bydgoski“!**

Przeprowadzki
przewozy. Expres, Warszawska 25, tel. 3800. (2571

LETNISKA

Dokąd wyjechać
na letnisko, kurację wskaże bezpłatnie „Erest“ biuro letnisk. Gdańska 36. (9784

Leśniczówka
okolica Bydgoszczy, przyjmuje letników. Adres wskaże Dziennik. (5235

Orłowo-Morskie
ul. Przemysława 4 **pensjonat „Maria“** 2 przy morzu, ciepła, zimna woda, maj, czerwiec ceny zniżone. (9315

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 cyfr = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 50 % drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia, ani do zwrotu pieniędzy.

POLECENIA

Tapety
najnowsze desenie najkorzystniej J. Tyczyński, Gdańska 40. 6070

Meble
solidne kupisz najtaniej tylko w **składzie fabrycznym T. Kasprowicz, ul. Długa 34.** 9227

SPRZEDAŻE

Skład (9790
kolonialny, 1 pokój sprzedam. Wiadomość Grunwaldzka 39, zawiadowca.

Parcele 5231
Mińska 14, Telefon 3989.

Dom
2 piętrowy, centrum Grudziądza, dochód 280, cena 18.000, wpłata 16.000. Burdalski, Bydgoszcz, Grunwaldzka 93. (9869

Skład (9876
rzeźnicki od kilkunastu lat prowadzony, najlepszy punkt miasta, z kompletnym urządzeniem w części lub w całości, sprzedam i wydzierżawię. Zgł. u właściciela domu. Grudziądz, Wybickiego 28.

Aparat (9854
fotograficzny 9×12 sprzeda. Grunwaldzka 67, m. 1.

Wózek
dla dziecka prawie nowy. Gdańska 60—3. (5265

Dom
oficyną, ogródkiem na sprzedaż. Cena 53.000, wpłata 33.000, reszta hipoteka. Oferty pod „Okazja“ do Dziennika Bydg. (9764

Rower
damski, męski. Okazja! Sobieskiego 9, mieszkanie 6. (4814

Sprzedam
nieruchomość z dużym ogrodem owocowym, ul. Toruńska 130. (8317

Fiat
520, otwarty, nowe tłoki, szlifowane cylindry, najlepszy stan tanio. Bydgoszcz, Długa 23, Dorożyński. (9846

Pisklęta
legborny 30 groszy. Mińska 14. (5233

Wozy
dobre sprzedam. Grunwaldzka 217. 9840

Kosiarka
gniotownik półdarmo. Mińska 14. (5232

Samochód (9868
Essex limuzyna w bardzo dobrym stanie, zarejestrowany, gotów do jazdy sprzeda Gralewska, Wały Jagiellońskie 11. telefon 1635.

Rower
męski i damski sprzedam. Kujawska 4. 9870

Sprzedam
rower męski. Chołoniewskiego 14—3. (9860

Zbiorniki
680, 400, 215 ltr. do gnojówek, wody itp, pompki skrzydłowe nr 1, 2, do ogródków, tanio do nabycia. Przybylski, Artyleryjska 3, tel. 1074. (5262

Sprzedam
skład bławatów galanterii 25 lat istniejący, Grudziądz, dobre położenie. Do objęcia 1000—1500 zł. Oferty Dziennik Bydg. Grudziądz „25“. (9877

Repertuar kin bydgoskich:

KRISTAL: „Narzeczona z Wiednia“ (Marta Eggerth) (nieodwołalnie ostatni dzień) oraz reportaż z Uroczystości Koronacyjnych w Londynie.

ADRIA: „Jestem niewinny“. Nadprogram: Tygodnik z Uroczystością Koronacyjną w Londynie.

APOLLO: „Legia zatraceńców“ i nadprogram.

MARYSIEŃKA: „Zakochane kobiety“, premiera i nadprogram.

REWIA: Dziś dwa filmy: „Bengali“ z Garry Cooperem i „Buster Keaton rozdaje miliony“.

BAŁTYK: „Mały Buntownik“ oraz „Walczący szaleniec“ Tim Mc Coy.

KUPNA

Ławę
stolarską kupię. Adres Dziennik. 9859

Poszukujemy
silnego konia. Zgłoszenia Generała Bema 19. (9891

National
kasę używaną, dobrym stanie kupię. Oferty „N. D.“ 9883

Dobrze (9747
utrzymane, używane stoły ogrodowe żelazne, poszukuję celem kupna. Łaskawe oferty z podaniem ceny proszę skierować do administr. pod „E. L. S“.

Kupię
rower damski. Oferty pod „Tanio“. (9844

Plan 5194
nieprzemakalny dobry kupię. Pod „K. 275“ filia.

Pierwszorzędny
samodzielny cukiernik zaraz potrzebny, z podaniem wysokości wynagrodzenia. Robert Gański, Piekarnia, Wejherowo, Pierackiego 5. 9752

Prasowaczki
do garderoby od zaraz. Farna 3. (9867

Potrzebna
pomocnica krawczyni. Jackowskiego 23—2. (9861

Należy do dobrego tonu posiadać

6940)

wózek dziecięcy z firmy **A. Hensel** wł. Sierpiński i Kasprzak **Bydgoszcz, ul. Dworcowa 4.**

Pożyczki
narodowe, konsolidacyjne, inwestycyjne kupuję. Gdańska 64/3. (9868

Lodówkę
używaną kupię. Łosoś, Łokietka 27. 9874

POSADY WOLNE

Fryzjerka 9810
potrzebna. Iwankowski Gdynia. Swiętojańska 116

Fryzjer 9797
od zaraz potrzebny. Seweryn Sliwiński, Chełmno, Marszałka Focha 20.

Młodszą
biuralistkę poszukuje firma T. Nowak, Fabryka Maszyn, Chodkiewicza 17. (9865

Samodzielnej
prowadzić filię cukrów poszuknję. Oferty Dziennik „Fotografia“. (9843

Pomocnik
szewski obeznany z maszynami potrzebny. Warszawska 9. 9839

Młody
piwowar na czas sezonu potrzebny. Tylko piśmienne zgłoszenia skierować do browaru R. Friese w Koronowie. (9849

Potrzebny
frezer do obuwia. Marcinkowski, Czerwonego Krzyża 35. 9872

Poszukuje
się dwóch uczni gastronomicznych zaraz. Resursa Kupiecka. (9873

PRZETARG.

Zarząd Miejski w Inowrocławiu ogłasza przetarg pisemny naprace ziemne, murarskie i ciesielskie przy budowie Szkoły Powszechnej w Mątwach. Oferty w zalakowanych kopertach z napisem „Budowa Szkoły Powszechnej w Mątwach“ należy złożyć **do dnia 28 maja b. r. godziny 10-tej** w Wydziale Budowlanym p. 15 w którym to czasie nastąpi otwarcie ofert. Oferty należy składać na urzędowych formularzach kosztorysowych, które wraz z warunkami przetargu otrzymać można w Wydziale Budowlanym p. 15, gdzie również można przejrzeć projekt budowy. Zarząd Miejski zastrzega sobie p wo oceny, dowolny wybór oferenta, podział prac pomiędzy kilku oferentów lub nieuwzględnienie żadnej z ofert.

9879) **Za Prezydenta Miasta**
(—) Inż. Hewelt, Miejski Radca Budownictwa.

Służąca (5230
zdrowa, czysta, kochająca dzieci, samodzielnie gotująca, potrzebna od 1 czerwca. Śląska 17—6.

Biuralistka
z wykszt. handlowym, z znajomością niemieckiego potrzebna. Zgłosz. „Remo“ Bocianowo 25. (5237

Dziewczyna
uczciwa gotowaniem potrzebna. Adres wskaże Dziennik. (9837

Uczeń (9871
piekarski i cukiernik potrzebni. Wiad. Dziennik.

Uczeń (9856
piekarski może się zgłosić. Ul. Grunwaldzka 29.

Fryzjer
wodną lub bez. Klinger, Sępólno. (9853

Fryzjer
specjalista w męskim, na stałe potrzebny. Jerzy Krzyżanowski, Świecie, ul. Klasztorna 15. (9803

Kucharka (9895
umiejąca dobrze gotować, sumienna, z dobrymi świadectwami, może zaraz się zgłosić z dołączeniem fotografii do Dziennika Bydgoskiego pod „Sumienna 9895“.

POSADY POSZUKUJĄ

Szukam
posady do dzieci. Oferty Dziennik „Pilna“. 9845

Gosposia
kucharka poszukuje posady, pod „M. S“, filia Dziennika. (5228

Linotypista
lat 28, poszuknje posady zecera maszynowego, ręcznego wzgl. metrampaża, miejscowość obojętna. Łaskawe oferty uprasza się kierować do Dziennika Bydgoskiego pod „Dobry fachowiec“. (9850

DZIERŻAWY

Warsztat
do wynajęcia. Grunwaldzka 59. (9838

POKOJE WOLNE

Gdańska 25, II
pokój na biuro. 5234

Pokój
umeblowany we willi. Bielawki, Cicha 1. (5236

MIESZKANIA SZUKA

Pokój
kuchnią poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty „Małżeństwo“ Dziennik. 9842

Cena w tej rubryce 1 wiersz 50 gr

2 pokojowe:
Kilińskiego 4/3, Bielawki.

4 pokojowe:
kuch. Sienkiewicza 38/5.

Skład:
Dworcowa 39

6 pokojowe
odremontowane. 20 Stycznia 10. (5171

Pokój
i kuchnia do wynajęcia, ul. Graniczna 5. (9841

4—5 pokoi
wolnych. Długa 32. (5264

5 pokoi
Libelta 10. (5256

2 pokojowe
kuchnią. Sniadeckich 39/1.

Jednopokojowe
mieszkanie z kuchnią, od zaraz do wynajęcia. Rok z góry. Zgłoszenia Plac Piastowski 19, m. 5. (5254)

RÓŻNE

Odciski (5242
radykalnie usuwa tylko płyn lub pasta „Ego“. Sprzedaż w drogeriach.

Zdrowie ważniejsze od pieniędzy. Zbadać musisz swój organizm nawet po kilku latach po przebytej chorobie wenerycznej. Zaniedbanie może być w skutkach fatalne. Dokładne wskazówki opracowane przez specjalistę lekarza wysyła za pobraniem zł: 1,50. Nadesłać tylko swój adres - wysyłka odwrotnie. Wolfsohn Katowice, Słowackiego 15, m. 11. (9699

Rysunek
schodów w nowym domu, kto sporządzi? Maria Ziółkowska, Fordon, Bydgoska 48. (5229

Kto (9864
dopomoże zdolnemu młodzieńcowi bez rodziców do ukończenia studiów. Zabezpieczenie hipoteka. Zgł. pod „Oficer“ do adm.

Grafolog
Królowej Jadwigi 13—6 odsłania najtrudniejsze sprawy. 9855

SIŁA PRZYZWYCZAJENIA.

Zemerytowany szofer doi swoją krowę.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 70 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,20 zł, na dalszych stronach 1,00 zł. za milim. 1 łam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20 % zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych, 50 % drożej jak w zwykłem dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy. Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za wiadomości z Gdyni i wybrzeża odpowiedzialny: Witold Wasilewski w Gdyni, za kronikę toruńską: Roman Kobierski w Toruniu; za wszystkie inne działy: Aleksander Kiedrowski w Bydgoszczy.